

חברי הדירקטוריון

זאב גוטמן

יו"ר הדירקטוריון

זלמן שובל

שמואל אשל

משה באואר

עובד בן עוזר

אדיב ברוך

שלום-יוסף הוכמן

רם הרמלך

פנחס וולובלסקי

אפרת טולקובסקי

נורית קראוס

גדעון שובל

תוכן העניינים

עיצוב: סטודיו 'שחר שושנה' מקבוצת 'סקורפיו '88'
נדפס בדפוס העיר העתיקה, ירושלים.

דוחות כספיים מאוחדים ביניים ליום 30 בספטמבר 2012

5	דוח הדירקטוריון
46	סקירת ההנהלה
60	הצהרת (certification) המנהל הכללי
61	הצהרת (certification) החשבונאי הראשי
63	דוח סקירה של רואי החשבון

תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים ביניים (לא מבוקרים)

64	מאזן
65	דוחות רווח והפסד
66	דוחות על השינויים בהון העצמי
68	דוחות על תזרימי המזומנים
71	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2012

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 27 בנובמבר 2012 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012 (להלן: "התקופה הנסקרת"). הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים, והנתונים מוצגים בסכומים מדווחים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2011. בנוסף לאמור בביאור ג1. בדוח הכספי ליום 30 בספטמבר 2012 יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2011.

פעילות התאגיד הבנקאי ותיאור התפתחות עסקיו

הבנק

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הנפיק הבנק לראשונה מניות לציבור והפך בכך לחברה שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי, בנק ירושלים בע"מ. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק בעלי השליטה בבנק בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר, 2011.

הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים, מימון אשראי לרכישת רכב, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (אירפורט סיטי). הבנק פועל באמצעות 17 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לבנק תוכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה קמעונאית נרחבת תוך הגדלת בסיס הלקוחות וסל המוצרים והשירותים למשקי בית, תוך גיוון ופיזור תחומי הפעילות הקמעונאיים שלו, דוגמת אשראי צרכני ופיקדונות (להלן בדוח זה: "התכנית" או "התכנית האסטרטגית").

על פי התכנית, אסטרטגיית הצמיחה תלויה בהצעת ערך מבודלת ללקוחות תוך פיתוח התמחותו הקמעונאית של הבנק. בבסיסה של התכנית האסטרטגית, הפחתת הסיכון הסיסטמי של הבנק, על-ידי גיוון וגירעון הלקוחות ומקורות ההכנסה המימוניים, הן בפיקדונות הציבור, בדגש על משקי בית, והן מאשראי צרכני מפוזר היטב, המבוסס גם הוא על משקי הבית. התכנית האסטרטגית נשענת על ניתוח סביבת התחרות אשר מלמד על פוטנציאל חיובי לגיוס לקוחות מקרב משקי הבית, זאת לאור הריכוזיות במערכת הבנקאית מחד, ומאידיך הגברת המודעות של הלקוח והנכונות שלו להיטיב את מצבו. לצורך הגשמת יעדי התכנית כאמור לעיל פועל הבנק במספר ממדי פעולה שהוגדרו בתכנית האסטרטגית כלהלן:

- הרחבת פעילות הבנק על בסיס פעילותו הקיימת, בתוספת הרחבת הפעילות בתחומי העו"ש והאשראי הצרכני.
- מעבר לשימוש נרחב באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הלקוח הכוללים בנקאות רב-ערוצית ואפשרות לפתיחת חשבון פיקדון באינטרנט, תוך הקטנת התלות בפעילות הסניפים הפיזיים.
- ביצוע פרויקט IT הכולל מערכת CRM, וכן מרכז שירות טלפוני מתקדם, המאפשר את ביצוע מרבית הפעולות הבנקאיות, ללא צורך בסניף, ומאופיין ביכולות טכנולוגיות מתקדמות. עוד כולל הפרוייקט תשתית לעמדות שירות וכספומטים ושדרוג אתר האינטרנט של הבנק, בהיקף השקעות כולל של עשרות מיליוני ש"ח באופן מדורג ומבוקר.
- הצעת ערך פיננסית טובה יותר ללקוח, הן בתחום החסכונות והפיקדונות והן בתחומים צרכניים נוספים. הצעת הערך אינה באה רק על חשבון הרווחיות מהלקוח, אלא מבוססת על הסטת מודל הפעלה לאינטרנט. מודל זה מאפשר

עלויות זולות יותר, מבלי לפגוע באיכות השירות הניתן ללקוח וללא צורך להתפשר על איכות ניהול הסיכונים מצד הבנק.

• העמקת מודעות הצרכנים לדימוי הבנק כבנק תחרותי ויצירתי.

בתחום האשראי הצרכני, ממשיכה התכנית האסטרטגית של הבנק את המהלך אשר החל עוד ברבעון הרביעי של שנת 2010, למתן אשראי צרכני ללקוחות הבנק וללקוחות חדשים, הנמנים על מגזר משקי הבית. מהלך זה מביא בהדרגה לפיזור ולגירעון תיק האשראי של הבנק אשר מרוכז במשכנתאות. מאז הרבעון הרביעי של 2010 ניתן האשראי הצרכני להיקף נרחב של לקוחות. יצוין כי, היקף פעילות נרחב זה מאפשר גם לתקף את המודלים הסטטיסטיים שמפתח הבנק לצורך אומדן סיכון הלקוחות.

בנוסף, שם הבנק דגש רב על חיזוק מערך הפיקוח והבקרה. במסגרת זו חוזקו הפונקציות במעגל הבקרה הראשון והוקמה מחלקת ניהול ותפעול חשבונות קימעונאים פיקוח והדרכה באגף הסינוף, שבמרכז תפקידה פיקוח הדוק על עבודת הסניפים. בנוסף, חוזקו פונקציות הבקרה במעגל השני ובמעגל שלישי, לפרטים ראה פירוט בפרק הסיכונים ודרכי ניהולם.

לאחר תאריך המאזן בחודש אוקטובר 2012 החל הבנק במהלך הדרגתי לגייס חשבונות עו"ש בקרב משקי הבית (חשבונות פרטיים). הבנק מבקש לגייס אלפי חשבונות חדשים מקרב לקוחות קיימים וחדשים כאחד במהלך 2013. לשם כך גיבש הבנק הצעת ערך עם פטור גורף מעמלות העו"ש ליחידים תושבי ישראל.

חשבון העו"ש נחשב למוצר עוגן ולפיכך ההתרחבות בתחום חשבונות העו"ש תורמת תרומה מהותית להפחתת סיכוני האשראי ע"י העמקת הקשר עם הלקוחות וגיוון המוצרים הבנקאים. כמו כן, היא מאפשרת לבנק להרחיב לאורך זמן את בסיס לקוחותיו ובהמשך גידול בריווחיות בעקבות מכירת המוצרים הנלווים.

מטרת הבנק היא לשרת את הלקוחות תוך שמירה על בסיס עלויות צר ומיטבי ולכן פותח קונספט של סניף קטן מאוד שיכול לשרת כ- 3,000 לקוחות, הסניף מאויש על ידי עובד או שניים במשמרת ונשען על טכנולוגיה המאפשרת שיחת וידאו בין הלקוח לבנקאי במוקד הטלפוני. יצוין כי מדובר בתכנון לפריסה הדרגתית ומבוקרת מעבר למערך הסניפים הקיימים.

במסגרת המשך תכנון ובחינת ההתרחבות הקמעונאית, הבנק כוון הרחבת מספר נקודות המגע עם הלקוח באמצעות שיתוף פעולה עם שותפים קמעונאיים חיצוניים. הבנק רואה בשיתופי הפעולה פתרון אסטרטגי לחסרונו היחסי בפריסת סניפים וזאת, כמובן, בכפוף לבחינה מעמיקה בהיבט ניהול הסיכונים והקצאות ההון הנדרשות בגינה, וכן לאישורים רגולאטוריים.

כמו כן, ימשיך הבנק בפעילות העסקית בתחום לזוי פרויקטים ובניה וזאת תוך בחינה שמרנית של רווחיות העסקאות, ושילוב גופים מוסדיים בסנידיקציות לפיזור סיכון האשראי בעסקאות גדולות, תוך בחינה שוטפת של מצב שוק הנדל"ן.

השינוי בהגדרת ליבת הפעילות של הבנק וההרחבה המסיבית של נקודות המגע עם הלקוח ושל היצע השירותים הקמעונאיים מלווים בבחינה קפדנית על ידי הבנק של השינויים בפרופיל הסיכונים הנגזר ממאפייני הפעילות החדשים ובהקצאות ההון הנדרשות להלימת הסיכונים האמורים.

תכנית העבודה של הבנק לשנת 2012, המבוססת על עקרונות התכנית האסטרטגית, נשענת, בין היתר, על תכנון הון (יחס הון כולל ויחס הון לביה) שנקבע במסגרת ה- ICAAP לשנת 2011. התכנון הוגש לבנק ישראל והבנק טרם קיבל את התייחסותו לתכנון זה ולמסמך ה- ICAAP. לפרטים נוספים ראה פרק הסיכונים ודרכי ניהולם.

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

התפתחויות בסעיפי רווח והפסד

על פי הוראות בנק ישראל החל מהדוח לציבור לרבעון הראשון של שנת 2012 השתנתה הצגת הסעיפים בדוח רווח והפסד. לפרטים ראה ביאור מדיניות חשבונאית (עמודים 73-74) לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכם ב- 33.5 מיליוני ש"ח, לעומת 16.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (וזאת בנטרול רווח ממכירת מבנה ההנהלה בסך 20.9 מיליוני ש"ח בשנת 2011) - גידול של כ- 107%, עיקר הגידול נובע מגידול בהכנסות ריבית, נטו ומגידול בהכנסות מימון שאינן מריבית כמפורט להלן.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע הייתה 6.8% לעומת 3.5% בתקופה המקבילה אשתקד (ולעומת 8% ללא נטרול הרווח ממכירת מבנה ההנהלה).

להלן תשואות הרווח על ההון העצמי לפי רבעונים (באחוזים):

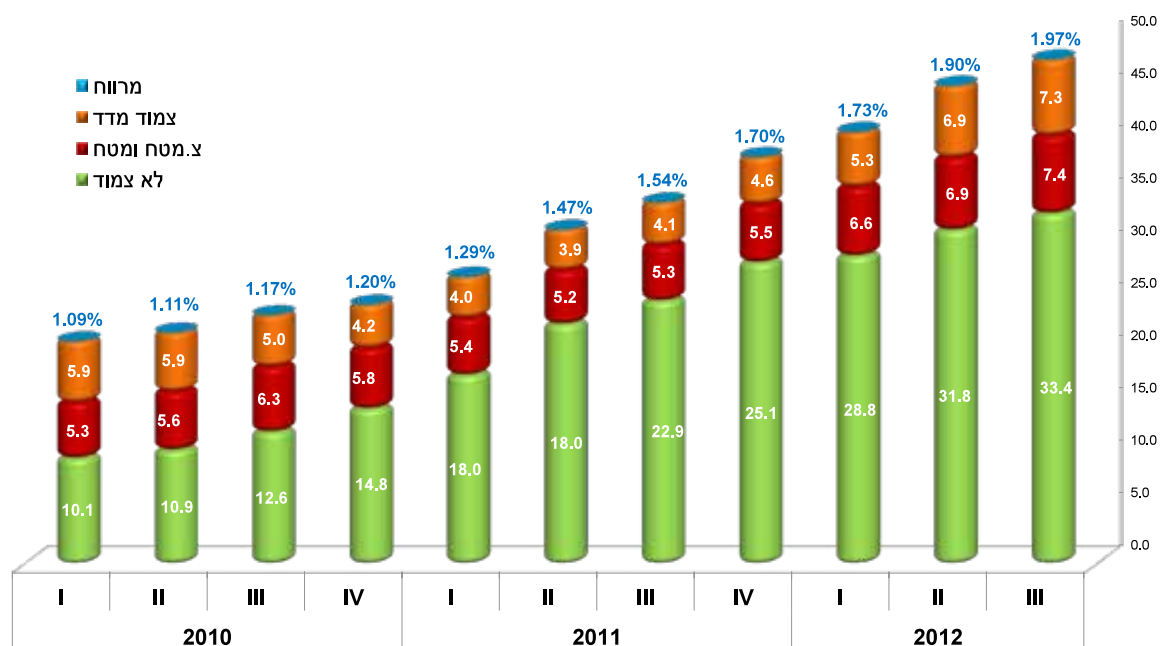
2010				2011				2012		
Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
7.5%	4.7%	6.3%	3.9%	4.1%	*1.2%	6.1%	5.4%	7.0%	8.9%	4.9%

* ברבעון השני בשנת 2011 התשואה איננה כוללת רווח ממכירת מבנה ההנהלה. ללא נטרול רווח זה, תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הייתה 15.0%.

הירידה בתשואת הרווח על ההון העצמי ביחס לרבעון הקודם נובעת בעיקרה מירידה ברווחי הנוסטרו ומגידול בהפרשות להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכמו ב- 171.5 מיליוני ש"ח, לעומת 122.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ- 40%. הגידול נובע מהמשך שיפור ברווחי המשכנתאות, ומגידול ביתרת האשראי הצרכני, וכן מהוזלת עלות גיוס מקורות, בין היתר, באמצעות הרחבת ערוצי הגיוס גם באמצעות "מערכת סגורה" (לפרטים אודות "מערכת סגורה" ראה להלן בפרק גיוס מקורות המימון).

להלן נתוני מרווח האשראי - ממוצע רבעוני בשנים 2010 - 2012 (במיליוני ש"ח):

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכמו ב- 20.6 מיליוני ש"ח, לעומת 6.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה הנסקרת נכלל גידול בהפרשה הקבוצתית הנובע מגידול בתיק האשראי הצרכני. כמו כן, בתקופה המקבילה אשתקד נכלל בסעיף זה ביטול הפרשה (ריקברי) בגין לקוחות עסקיים בסך כ- 4.3 מיליוני ש"ח.

יחס ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה הנסקרת על בסיס שנתי לסך האשראי לציבור נטו (כולל סיכון אשראי חוץ מאזני) הינו 0.29%.

ההכנסות מימון שאינן מריבית בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכמו ב- 16.8 מיליוני ש"ח, לעומת 2.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מגידול ברווחי הנוסטר.

העמלות בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכמו ב- 68.4 מיליוני ש"ח, לעומת 68.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. מצד אחד ישנו קיטון הנובע מירידה בהכנסות מפעולות בניירות ערך, ומירידה בהכנסות מעמלות לפי מידת גביה (הלוואות לזכאים מכספי המדינה), ומנגד נרשם גידול בהכנסות מליווי פרויקטים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכמו ב- 185.1 מיליוני ש"ח, לעומת 163.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד - גידול של כ- 13%. עיקר הגידול נובע מגידול בהוצאות אחזקת בניינים וציוד על רקע מעבר מנכס בבעלות לנכס בשכירות, ומגידול בהוצאות שכר ופרסום, מיחשוב, פחת וייעוץ, וזאת על רקע יישום התכנית האסטרטגית של הבנק.

הוצאות השכר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 הסתכמו ב- 101.6 מיליוני ש"ח לעומת 96.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של 2012 בסך של 17.9 מיליוני ש"ח. שיעור המס האפקטיבי הגיע ל- 34.8% בהשוואה לשיעור מס סטטוטורי בבנק של 35.5%. לפרטים בדבר השינויים במס הסטטוטורי ראה להלן בפרק אירועים מהותיים בתקופת הדוח.

ההתפתחויות בסעיפי המאזן

סך כל המאזן ליום 30 בספטמבר 2012 הסתכם בכ- 11,849 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 11,483 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - גידול של כ- 3%.

יתרת הנכסים הנזילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 30 בספטמבר 2012 הסתכמה בכ- 2,204 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 2,283 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - קיטון של כ- 3%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 30 בספטמבר 2012 הסתכמה בכ- 1,054 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 792 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - גידול של כ- 33%.

יתרת ניירות הערך ליום 30 בספטמבר 2012 הסתכמה בכ- 1,150 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 1,491 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - קיטון של כ- 23%.

להלן הרכב ניירות הערך:

אחוז מתוך תיק ניירות הערך ליום 30 בספטמבר 2012	יתרות ליום		
	31 בדצמבר 2011	30 בספטמבר 2012	
	מיליוני ש"ח		
96%	1,245	1,102	אגרות חוב ממשלתיות ישראליות
2%	120	25	אגרות חוב בנקאיות ישראליות
2%	126	23	אגרות חוב קונצרניות ואחרות ישראליות
100%	1,491	1,150	סה"כ ניירות ערך

יתרת האשראי לציבור נטו הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2012 בכ- 9,488 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 9,058 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - גידול של כ- 5%.

להלן טבלת נתוני ביצוע אשראי קמעונאי:

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2011	2012	
שינוי ב-%	מיליוני ש"ח		
-5%	1,093	1,042	ביצועי אשראי לדיור
44%	78	112	מיחזור הלוואות לדיור
-1%	1,171	1,154	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים)
17%	313	366	ביצועי אשראי צרכני
-25%	143	107	ביצועי אשראי לרכב
0%	1,627	1,627	סה"כ אשראי לדיור (כולל מיחזורים), צרכני ורכב

(* צבירה נטו של יתרות עו"ש וכרטיסי אשראי במהלך התקופה).

יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2012 בכ- 9,605 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 9,065 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - גידול של כ- 6%, לפרטים ראה להלן, בפרק גיוס מקורות המימון.

יתרת תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2012 בכ- 1,401 מיליוני ש"ח (מזה - יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 433 מיליוני ש"ח) לעומת כ- 1,612 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 (מזה - יתרת כתבי התחייבות נדחים בסך של 518 מיליוני ש"ח).

סה"כ יתרת פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2012 בכ- 11,006 מיליוני ש"ח לעומת כ- 10,677 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011 - גידול של כ- 3%.

ההתפתחויות בשיעורי הכנסות והוצאות

להלן פערי הריבית של כלל נכסי הבנק (כולל ניירות ערך) אל מול התחייבויות הבנק במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים):

שנת 2011	ינואר-ספטמבר 2012	
1.76%	2.10%	לא צמוד
0.15%	0.46%	צמוד למדד
1.65%	1.66%	מט"ח וצמוד מט"ח
1.17%	1.52%	סך הכול כולל השפעת נגזרים

העלייה בפערי הריבית במגזר הלא צמוד נבעה בעיקרה משיפור רווחיות באשראי לדיור ומגידול ביתרת האשראי הצרכני. העלייה בפערי הריבית במגזר הצמוד מדד נבעה בעיקרה משיפור רווחיות באשראי לדיור ומירידה בעלויות הגיוס של המקורות המדדיים.

הבנק ממשיך לשמור על פער הריביות במגזר המט"ח וצמוד המט"ח בשיעור של 1.66% בדומה לשנת 2011.

לפירוט נרחב ראה תוספת א' בסקירת ההנהלה.

אירועים מהותיים בתקופת הדוח

ביום 22 באפריל 2012 Standard & Poor's Maalot (להלן - מעלות) כי בהמשך למעקב אחר דירוג הבנק תחת המתודולוגיה המעודכנת לדירוג בנקים של מעלות (כפי שפורסמה ב-9 בנובמבר, 2011), היא מוציאה את דירוג הבנק מ-CreditWatch⁽¹⁾ (עם השלכות שליליות) אליו הוכנס ב-2 ביוני 2011 והיא משאירה את הדירוג ilA+ של הבנק (תחזית הדירוג שלילית)⁽²⁾. לפרטים ראה דיווח מידי מיום 22 באפריל, 2012 (אסמכתא 106239-01-2012).

ביום 15 במאי, 2012, נחתם עם מנכ"ל הבנק לשעבר, מר אבי בזורה, הסדר בקשר עם סיום העסקתו. לפרטים ראה דוח מידי מיום 16 במאי, 2012, מס' אסמכתא: 126258-01-2012.

ביום 30 ביולי 2012 אישרה ממשלת ישראל צעדים כלכליים לצמצום הגרעון ובהם הגדלת שיעור מס ערך מוסף ל-17% (במקום 16%). תחולת התיקון מיום 1 בספטמבר, 2012.

בהתאם לכך, שיעור המס הסטטוטורי (מס חברות ומס רווח) אשר חל על מוסדות כספיים בשנת 2012 יהיה 35.53% והחל מ-2013 ואילך 35.90%.

(במקום שיעורי המס שלפני העלאה זו 35.34% בשנת 2012 ו-35.06% החל משנת 2013).

בחודש יולי 2012, מכר הבנק לציבור את כל אחזקותיו באג"ח סדרה ב' של חברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" (חברה בת של הבנק) בע.ג. כולל של 79,545 אלפי ש"ח.

בחודש יולי 2012, פורסמו המלצות ועדת זקן להגברת התחרות במערכת הבנקאית. חלק ניכר מהמלצות הועדה עסק בעסקים קטנים. אין בהמלצות הועדה משום פגיעה מהותית ברווח הצפוי של הבנק מאחר ופעילות העסקים הקטנים והבינוניים בבנק אינה מהותית.

בנוסף, פרסמה הועדה מספר המלצות אשר נגעו לחשבונות הפרטיים של משקי הבית (חשבונות של יחיד שאינו תאגיד) אשר עיקרן עסק בהרחבת מעגלי המידע הזמין לגבי הלקוחות. להערכת הבנק המלצת הועדה יביאו להגברת התחרות בתחום האשראי הקמעונאי.

הערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גורמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כח אדם.

(1) CreditWatch מדגיש את הכיוון הצפוי המידי של שינוי הדירוג בעיקר עקב אירועים הניתנים לזיהוי ומגמות קצרות טווח.
(2) תחזית הדירוג מעריכה את הכיוון הפוטנציאלי של דירוג האשראי לזמן ארוך (בטווח של חצי שנה עד שנתיים).

אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 1 בנובמבר 2012 הוציא המפקח על הבנקים מכתב בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדור. לפרטים ראה להלן בפרק תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות, מגזר משקי בית.

פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

לפרטים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 7 (עמוד 203) לדוחות הכספיים לשנת 2011.

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים של הבנק ופרטים אחרים שפורסמו בדוח הדירקטוריון מצורפים בנספח לדוח הדירקטוריון.

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ידועות מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: שינויים קיצוניים בשיעורי הריבית, פיחות/תיסוף המטבע והאינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים בלתי צפויים אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מיחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו.
- תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

השקעות בהון התאגיד הבנקאי ועסקאות במניותיו

ההון העצמי

ההון העצמי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2012 הסתכם בכ- 686 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 645 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011, גידול של כ- 6%.

עיקר הגידול נובע מרווחי הבנק בתשעת החודשים האחרונים בסך של 33.5 מיליוני ש"ח, ומגידול חיובי בהתאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן בסך של 7.5 מיליוני ש"ח.

הבנק בוחן את צרכי ההון שלו, במסגרת תכנית העבודה השנתית של הבנק, ובהתאם להתפתחויות במהלך העסקים השוטף. לאור אי הוודאות ביישום הוראות באזל 3 והשפעתם על מכשירי ההון השונים (ראה להלן פרק הסיכונים ודרכי ניהולם), לבנק אין אפשרות להעריך את הצורך בגיוס מכשירי הון. יחד עם זאת, התכנית העסקית של הבנק מביאה בחשבון גיוס אפשרי של פיקדונות נדחים על-ידי הבנק ו/או הנפקת כתבי התחייבות נדחים על-ידי חברת הבת ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ (להלן: "ירושלים מימון והנפקות") ו/או הבנק, וזאת לצורך פעילותו השוטפת.

יחס הון הליבה לרכיבי סיכון עומד על 9.8% לעומת 9.1% בסוף שנת 2011. יחס זה גבוה משמעותית מדרישת ההון המזערי שקבע המפקח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית.

להלן מידע לגבי ירידת הערך של אגרות חוב זמינות למכירה (ממשלתיות, בנקאיות וקונצרניות) שנרשמה לקרן ההונית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה:

סכום ירידת ערך (במיליוני ש"ח)						שיעור ירידת ערך לתאריך הדוח הכספי
סה"כ ירידת ערך ליום		משך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס היה נמוך מעלותו				
31 בדצמבר 2011	30 בספטמבר 2012	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
16.0	6.8	6.0	-	-	0.8	עד 20%
5.4	-	-	-	-	-	20%-40%
-	-	-	-	-	-	מעל 40%
21.4	6.8	6.0	-	-	0.8	סה"כ*
15.2	6.7	6.0	-	-	0.7	*מזה אגרות חוב ממשלתיות

התפתחויות עיקריות

כללי

ברבעון השלישי של השנה המשק המשיך לצמוח בקצב מתון בעיקר על רקע הקיפאון בפעילות הריאלית העולמית. הסביבה העולמית התאפיינה בתקופה זו בחשש להתפרצות המשבר באירופה בעקבות החובות והמשך המיתון בארה"ב. למרות ההאטה בפעילות הכלכלית העולמית בתקופה הנסקרת חלה עליה חדה במחירי הסחורות העולמית. הדבר ניכר בעיקר במחירי המזון והאנרגיה, עקב הבצורת הקשה שפגעה בארה"ב ועקב הסנקציות שהוטלו על איראן, יצואנית נפט משמעותית. ההאטה העולמית והקיפאון בסחר העולמי הביאו לקיפאון בקצב הגידול של הביקוש לסחורות ולשירותים שמייצא המשק הישראלי.

לקראת סוף הרבעון נרשמו עליות שערים בשוקי המניות בחו"ל בעקבות מדיניות הרחבה כמותית שהחליטו לנקוט הבנקים המרכזיים בארה"ב ובאירופה, כתוצאה מכך נרשמו עליות שערים גם בבורסה הישראלית.

על פי הערכות האנליסטים, צמיחת התוצר ב-2012 צפויה לעמוד על כ-3.3%. קצב העלייה בצריכה הפרטית בשנת 2012 צפוי להיות כ-3.4%, לעומת 4.3% בשנת 2011. שיעור האבטלה עמד בחודש ספטמבר על 6.8% ועל פי התחזיות, הוא צפוי להגיע בסוף השנה ל-7.1%.

אינפלציה ושער חליפין

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 עלו מדד המחירים לצרכן ב-2.1%, המדד ללא ירקות ופירות ב-1.8%, המדד ללא דיור ב-1.6% והמדד ללא אנרגיה ב-1.4%.

מדד המחירים לצרכן לחודש ספטמבר 2012 נותר ללא שינוי בהשוואה לחודש אוגוסט 2012. עליות נרשמו בסעיפי הירקות הטריים, המזון, התחבורה והתקשורת, אחזקת דירה, והריהוט. ומנגד חלו ירידות בסעיפי הפירות הטריים, החינוך, התרבות והבידור, ההלבשה וההנעלה ושירותי הדיור בבעלות הדיירים.

בשנים עשר החודשים האחרונים (ספטמבר 2012 לעומת ספטמבר 2011), עלה המדד הכללי ב-2.1%.

ברבעון השלישי של 2012 שער החליפין של הדולר ירד ב-0.3% ושער החליפין של האירו עלה ב-2.7%. מתחילת השנה שער הדולר עלה ב-2.4% ושער היורו עלה ב-2.6%.

המדיניות הפיסקלית והמוניטארית

במהלך הרבעון השלישי של 2012 ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי ברמה של 2.25%. הריבית לחודש נובמבר ירדה ב-0.25% לרמה של 2%. על פי התחזיות, הריבית צפויה להישאר ברמה נמוכה לפחות עד סוף 2013 כפי שמשקף מהרמה הנמוכה של הריבית הריאלית הארוכה בישראל ובעולם.

מתחילת השנה ועד ספטמבר הסתכם הגרעון הממשלתי לסך של כ-19.0 מיליארד ש"ח, לעומת גרעון של כ-10.2 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שוק ההון והכספים

שוק המניות בישראל התאפיין בתנודתיות רבה במהלך כל שנת 2012, והמשיך להיות תנודתי גם ברבעון השלישי של השנה.

בתחילת חודש ספטמבר הפעילה הבורסה לניירות ערך מנגנון ממוחשב למיתון תנודות שערים. המנגנון נועד למתן תנועות חדות בשערי ניירות ערך בודדים הנגרמות עקב טעויות או פעילות חריגה, בדומה לנהוג בבורסות המובילות בחו"ל.

מתחילת השנה ירד מחזור המסחר באופן משמעותי. המחזור הממוצע במניות מתחילת שנת 2012 הסתכם בכ-1.05

מיליארד ש"ח ביום, נמוך בכ-40% לעומת המחזור הממוצע בשנת 2011. יחד עם זאת, המסחר בשוק איגרות החוב התאפיין בעלויות שערים ומחזורי מסחר ערים.

בשלושת הרבעונים הראשונים של 2012 חלה האטה בגיוסי ההון במניות ואיגרות החוב, לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מדד ת"א 25 עלה ברבעון השלישי של 2012 ב-12.4%, ומתחילת השנה עלה ב-9.5%. מדד ת"א 100 עלה ברבעון הנוכחי ב-8.7%, ומתחילת השנה ב-7.8%. מדד איגרות החוב הממשלתיות עלה ברבעון השלישי ב-2.2%, וב-5% מתחילת השנה.

ענף הבניה

בספטמבר 2012 עמד הביקוש לדירות חדשות על כ-2,210 יחידות. בתשעת החודשים הראשונים של השנה חלה ירידה בביקוש בשיעור של 7% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בכמות הדירות החדשות שנמכרו נבעה בין היתר מצעדי בנק ישראל להקטנת ביצועי המשכנתאות בריבית משתנה וממדיניות האוצר לעידוד מכירתן של דירות להשקעה. למגמה זו נוספה גם עלייה בהיקף הבניה בארץ לאחר מספר שנים שבהן מספר יחידות שנבנו לא תאם את מספר משקי הבית שהצטרפו למעגל מחפשי הדירות.

כתוצאה מירידה במכירות הדירות והעלייה בהיקפי הבנייה, כמות הדירות שנתרו למכירה גדלה. מספר הדירות החדשות שנתרו למכירה לסוף ספטמבר 2012 (כ-20,170 דירות) היה גבוה ב-4% מזה שנרשם בסוף ספטמבר 2011. על פי ממוצע מכירות הדירות בחודשים יולי - ספטמבר 2012, מלאי זה משקף 11 חודשי היצע - מספר החודשים שיעברו עד מכירת כל הדירות החדשות שנתרו למכירה.

כ-43% מהדירות מוצעות למכירה במחוז מרכז, כ-18% במחוז הדרום, כ-16% במחוז תל-אביב, כ-10% במחוז ירושלים, כ-8% במחוז חיפה וכ-5% במחוז צפון.

ענף הרכב

ברבעון השלישי של שנת 2012 נמסרו כ-161 אלפי כלי רכב חדשים, ירידה של 11% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בחודש ספטמבר נמסרו כ-12 אלף כלי רכב, ירידה של 26% לעומת ספטמבר 2011.

תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות

הפעילויות העיקריות

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 המשיך הבנק במימוש תוכניתו העסקית.

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפי הבנק וחברות בנות. מגזרי הפעילות של הבנק סווגו בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים לפי סוגי הלקוחות הנכללים בכל אחד מהמגזרים ואינם תואמים בהכרח את המבנה הארגוני של הבנק. הבנק פועל ומספק מגוון שירותים בנקאיים בארבעה מגזרי פעילות עיקריים:

- מגזר משקי הבית - לקוחות המגזר הינם משקי בית ועסקים קטנים שלהם סממני פעילות של משקי בית.
  - מגזר בנקאות פרטית - לקוחות המגזר הינם לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני עד גבוה, אשר השירותים להם ניתנים באמצעות סניף המתמחה בבנקאות פרטית בעיקר לתושבי חוץ (רובם מארצות צפון-אמריקה, אנגליה וצרפת).
  - מגזר עסקי - לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, לקוחות עסקיים, תאגידים ועמותות.
  - מגזר ניהול פיננסי - המגזר כולל את ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק והפוזיציות, ניהול תיק הנוסטרו של הבנק, פעילות מול בנקים בארץ ובחו"ל ומול בנק ישראל, וכן ביצוע עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- פירוט בקשר לתוצאות הפעילות לפי מגזרי פעילות, ההכנסות והרווח הנקי, ראו בביאור 11 לתמצית הדוחות הכספיים. פעילות הבנק בתחום גיוס המקורות מהציבור מרוכזת בחטיבה הפיננסית. בשל העובדה כי פעילות זו נוגעת לכלל מגזרי הפעילות של הבנק וכי לתחום זה מאפיינים ייחודיים וחוצי מגזרי פעילות, תתואר פעילות זו במרוכז בפרק "גיוס מקורות המימון" ולא בכלל מגזר בנפרד.

מגזר משקי בית

הכנסות מגזר זה מהוות כ- 67% מכלל הכנסות הבנק.

סך הכנסות המגזר, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 171.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 147.8 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 16%.

סך הוצאות המגזר במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 138.0 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 119.0 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של 16%.

הרווח הנקי במגזר משקי הבית הסתכם במהלך התקופה הנסקרת ב- 9.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה לרווח של 11.7 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. קיטון של כ- 23%. עיקר הקיטון נובע מגידול בהוצאות המימון לפעילות הבנקאות ופיננסים, כמפורט להלן.

עליה בהכנסות ריבית נרשמה הן בפעילות המשכנתאות - בעקבות עליה במרווח המגזר השקלי, והן בפעילות הבנקאות ופיננסים - בעקבות גידול ביתרות האשראי הצרכני.

יחד עם זאת, בפעילות הבנקאות ופיננסים נרשמו גידולים בהוצאות בגין הפסדי אשראי ובהוצאות התפעוליות האחרות שהשפיעו כאמור, על הרווח של המגזר.

בפעילות זו, כחלק מהתכנון האסטרטגי בבנק, הוחלט להרחיב את פעילות מתן האשראי הצרכני למאגר הלקוחות הקיים וללקוחות חדשים. לשם כך, הוקצו עובדים והוגדרו תהליכי עבודה ובקרה בסניפים. כן, נרשם גידול בהוצאות השיווק והפרסום.

לפרטים בנוגע לסביבה העסקית המאקרו הכלכלית ולמחירי הדיור בתשעת החודשים הראשונים של השנה ראה בפרק "התפתחויות עיקריות".

האשראי לדיור מכספי הבנק שבוצע במגזר בתשעת החודשים הראשונים של 2012 הסתכם בכ- 914 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 978 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי לדיור במגזר, מכספי בנק, לסוף התקופה הנסקרת הסתכמה ב- 5,771 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 5,578 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2011. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה (הלוואות מכספי תקציב) הסתכמה ב- 2,090 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 2,467 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2011.

יתרת האשראי הצרכני (כולל עו"ש וכרטיסי אשראי) ליום 30 בספטמבר, 2012 עומדת על סך של כ- 635 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 475 מיליוני ש"ח ליום 31 לדצמבר 2011.

מגבלות חקיקה, תקינה, הנחיות וחוזרים של המפקח על הבנקים ואילוצים מיוחדים

הבנק בכלל ומגזר משקי הבית, בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות רגולטוריות והוראות, המוחלות על הבנקים על-ידי גופי חקיקה ופיקוח לרבות, הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך, הממונה על ההגבלים העסקיים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

להלן פירוט לגבי עדכוני חקיקה והוראות רגולטוריות בנושאים הקשורים למתן שירותים בנקאיים למשקי בית:

מכתב המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה

ביום 3 במאי, 2011, הוציא המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נאמר כי לנוכח המשך הגידול בביצועי הלוואות בריבית משתנה וההשלכות האפשריות לעניין זה של עליה בשיעורי הריבית במשק, נדרשים הבנקים לאשר ולהעמיד הלוואה לדיור רק אם היחס בין חלק ה"הלוואה לדיור בריבית משתנה" לבין סך ה"הלוואה לדיור" אינו עולה על 33.3%. הבנקים רשאים לא להחיל את המגבלה האמורה על הלוואות לדיור במט"ח לתושב חוץ, על הלוואות גישור ועל הלוואות לכל מטרה בסכומים נמוכים, ובלבד שהיחס בין סך הלוואות לדיור בריבית משתנה לבין סך הלוואות לדיור, אשר הועמדו במהלך רבעון קלנדרי, אינו עולה על 33.3%. כתוצאה מהמגבלה המתוארת לעיל חל שינוי בתמהיל ביצועי האשראי של הלקוחות. הבנק קיבל הקלה מבנק ישראל לפיה הוא רשאי לא להחיל את המגבלה האמורה על הלוואות האמורות ובלבד שהיחס אינו עולה על 40% (בשונה משיעור של 33.3% כאמור לעיל). ההקלה האמורה הינה בתוקף עד ליום 30 ביוני, 2014.

הנחיית המפקח על הבנקים בנושא הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור

ביום 1 בנובמבר 2012 הוציא המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נאמר כי לנוכח העליה המשמעותית במחירי הדירות בשנים האחרונות, אשר בחלקה נובעת מפעילות משקיעים אשר הועצמה על ידי הלוואות לדיור בשיעורי מימון גבוהים נקבעו מגבלות שיעור המימון אותו מוסמך תאגיד בנקאי לאשר. ההנחיה קובעת כי תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואה לדיור בשיעור מימון (LTV) העולה על השיעורים המפורטים להלן:

- הלוואה לדיור לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה יחידה - 75%.
  - הלוואה לדיור לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה להשקעה - 50%.
  - הלוואה לדיור שאינה נכללת בסעיפים הנ"ל - 70%.
- האמור בהנחיה חל על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בנובמבר 2012. הבנק מעריך כי להנחיה לא תהיה השפעה מהותית על ביצועי הבנק.

מגזר בנקאות פרטית

הכנסות מגזר זה מהוות כ- 9% מכלל הכנסות הבנק.

סך הכנסות המגזר, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 23.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 17.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 30%.

סך הוצאות המגזר במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 19.2 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 16.1 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 19%.

הרווח הנקי במגזר הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 1.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 0.9 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול ברווח נובע מגידול בהכנסות ריבית בגין עלייה בברווז וביתרות האשראי של פעילות המשכנתאות. יתרת האשראי לדיור במגזר לסוף התקופה הנסקרת הסתכמה ב- 1,217 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 1,096 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011.

האשראי לדיור מכסיפי הבנק שבוצע במגזר בתקופה הנסקרת הסתכם בכ- 240 מיליוני ש"ח, בהשוואה לביצועים של 193 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

בנוסף לפירוט אשר ניתן בעניין זה ביחס למגזר משקי הבית לעיל והרלוונטי גם לגבי תחום פעילות זה, כפופים השירותים הניתנים במסגרת מגזר זה גם למגבלות ספציפיות של הדינים החלים במדינות התושבות השונות של לקוחות המגזר.

בשנת 2011 נחקק בארה"ב חוק ה-FATCA, לפיו יידרשו המוסדות הפיננסיים בעולם לזהות את כל לקוחותיהם האמריקאים ולהעביר דיווח לגבי נתוני לקוחות אלו למס הכנסה האמריקאי (ה-IRS). בחודש פברואר 2012, התפרסמו התקנות המסדירות את הנושא ואשר כניסתן לתוקף צפויה להיות בתחילת שנת 2014. נכון למועד הדוח, אין ביכולתו של הבנק להעריך את השפעת החקיקה האמורה על פעילותו.

כמו כן, לאור החקיקה הקיימת בארה"ב, מוסדות פיננסיים שאינם בעלי רישיון אמריקאי מתאים, מנועים מלתת את מגוון השירותים בניירות ערך ללקוחות שהינם תושבי ארה"ב. לפיכך, מנוע בנק ירושלים ממתן שירותים בניירות ערך ללקוחותיו שהינם תושבי ארה"ב.

מגזר עסקי

הכנסות מגזר זה מהוות כ- 16% מכלל הכנסות הבנק.

סך הכנסות המגזר, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 42.2 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 38.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, גידול של כ- 8%. עיקר העליה בהכנסות נובעת מגידול בהכנסות מפעילות הנדל"ן וזאת בעיקר בשל עליה ביתרות.

סך הוצאות המגזר במהלך התקופה הנסקרת הסתכמו ב- 23.5 מיליוני ש"ח בהשוואה ל- 25.0 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 6%.

הרווח הנקי במגזר הסתכם בתקופה הנסקרת ב- 12.0 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל- 12.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 5%. עיקר הירידה ברווח נובעת מריקברי חריג שנרשם בתקופה המקבילה אשתקד.

יתרת האשראי בתחום הנדל"ן שבאחריות הבנק ליום 30 בספטמבר 2012 בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה בכ- 770 מיליוני ש"ח.

מגבלות חקיקה ותקינה ואילווצים מיוחדים

הבנק בכלל והמגזר העיסקי, בפרט, פועלים במסגרת חוקים, תקנות, הנחיות רגולטוריות והוראות, המוחלות על הבנקים על-ידי גופי חקיקה ופיקוח לרבות, הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות הערך, הממונה על ההגבלים העסקיים והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

להלן פירוט לגבי עדכוני חקיקה והצעות חקיקה בנושאים הקשורים למתן שירותים בנקאיים למיגזר העיסקי:

הצעה לתיקון חוק החברות בנושא הבראת חברות

ביום 17 ביולי 2012 פורסם תיקון מס' 19 לחוק החברות בנושא הבראת חברות. עיקרי התיקון הינם:

- מתן סמכות לבתי המשפט לכפות הסדר נושים על סוג נושים שהתנגד לו; הסדרת הליך אישור יעיל ומהיר על ידי בית המשפט להסדר נושים שגובש מחוץ לכתליו; הסדרת כלים להפעלת החברה במסגרת הליכי הבראה עד לגיבוש ההסדר ובכלל זה מתן סמכות לבית המשפט למנוע מספקים של מוצרים או שירותים חיוניים להפסיק לספק את המוצר או השירות בשל אי תשלום חובות העבר. וכן סמכות לבית המשפט לכפות על צדדים להסכם עם החברה את המשך ביצוע ההסכם.
- בנוסף, לאור חשיבותו של אשראי חדש להבראתה של חברה, מסדיר התיקון את סמכות בית המשפט לאשר לחברה לקבל אשראי חדש ואת מעמדו העדיף של אשראי זה על פני חובות העבר.
- כמו כן, על מנת לאפשר את הפעלתה השוטפת של חברה, מסדיר התיקון את סמכות בעלי התפקיד לעשות שימוש בנכסים משועבדים של החברה, ובלבד שניתנה לנושים הגנה הולמת. התיקון לחוק מגדיר לראשונה מהי אותה הגנה הולמת ובאילו מקרים היא נדרשת.
- מניעה מבעלים של נכס מכוח תניית שימור בעלות לקבל חזקה על נכס הדרוש להפעלתה השוטפת של החברה - בתזכיר מוצע לשקול לקבוע כי צו הקפאת הליכים ימנע מבעלים של נכס מכוח תניית שימור בעלות לקבל חזקה בנכס הדרוש להמשך הפעלתה של החברה, ובלבד שניתנה לו הגנה הולמת, קרי שניתנו לו בטוחות לתשלום ערך הנכס בתום הקפאת הליכים.

מגזר ניהול פיננסי

פעילות המגזר הסתכמה בתקופה הנסקרת ברווח בסך של 10.6 מיליוני ש"ח, בהשוואה להפסד של 9.1 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

עיקר הגידול ברווח נובע מרווחים מפעילות הנוסטרו (מימוש ניירות ערך והתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר) בסך של כ-18 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד של כ-4 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד (ברוטו לפני מס).

גיוס מקורות המימון

הבנק נוקט לאורך שנים במדיניות החותרת להרחבת הפעילות מול עם משקי בית במטרה להרחיב את בסיס גיוס מקורות המפקידים ולהזיל את עלות גיוס המקורות. מדיניות זו תרמה בשנים אלו לגידול ניכר במשקלם של משקי הבית בסך פיקדונות הציבור. יתרת פיקדונות הציבור הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2012 בכ- 9,605 מיליוני ש"ח לעומת כ- 9,065 מיליוני ש"ח בתום שנת 2011. פיקדונות הציבור כוללים חסכונות ופיקדונות ממשקי בית ופיקדונות שאינם מוסדיים ומחברות.

נמשכת מגמת גיוס המקורות ממשקי בית בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמה הצבירה נטו בפיקדונות ממשקי בית בסך של כ-768 מיליוני ש"ח לעומת צבירה נטו בסך של כ-834 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2011 השיק הבנק מיזם ייחודי לגיוס פיקדונות ממשקי בית הקרוי בשם "מערכת סגורה". המערכת מאפשרת ללקוח להפקיד כסף בפיקדון בבנק באמצעות האינטרנט ללא הטרחה הכרוכה בפתיחת חשבון מלא בסניף הבנק, ובכך מגבירה את נגישות הבנק ללקוחות פוטנציאליים. המיזם נבנה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 417 של בנק ישראל.

להלן הרכב מקורות המימון של הבנק הכוללים את פיקדונות הציבור, תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים:

השינוי באחוזים	יתרות ליום		
	31 בדצמבר 2011	30 בספטמבר 2012	
4%	4,962	5,166	1. פיקדונות שקליים וחשבונות עו"ש
9%	2,764	3,008	2. תוכניות חסכון ופיקדונות צמודים למדד
7%	1,287	1,372	3. פיקדונות במט"ח
13%	52	59	4. פיקדונות צמודי מט"ח
6%	9,065	9,605	סה"כ פיקדונות הציבור
-13%	1,612	1,396	5. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
3%	10,677	11,001	סה"כ מקורות המימון

הסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל

בתקופה הנסקרת לא נחתמו על ידי הבנק הסכמים שלא במהלך העסקים הרגיל.

עסקאות עם צדדים קשורים שלא בדרך העסקים הרגילה

בתקופה הנסקרת לא היו עסקאות עם צדדים קשורים שלא בדרך העסקים הרגילה.

לפירוט נרחב אודות פרק זה - ראה דוח כספי לשנת 2011 (עמודים 108-75).

הלימות הון

רקע כללי

בנק ישראל פירסם ב-20 ביוני, 2010 הוראות ניהול בנקאי תקין העוסקות במדידה והלימות הון. ההוראה מגדירה את אופן חישוב הלימות ההון והיא מבוססת על המלצות ועדת באזל, בנושא ההתכנסות הבינלאומית למדידת הון ותקני הון (באזל 2) שפורסמו בחודש יוני 2006.

המלצות באזל 2 מתחלקות לשלושה נדבכים:

נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות בגין סיכון אשראי, סיכון שוק ולראשונה גם בגין סיכון תפעולי.

נדבך שני - תהליך ה-ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).

נדבך שלישי - משמעת שוק.

לפרוט אודות שלושת הנדבכים ראה דוח כספי לשנת 2011 (עמוד 78).

מינימום יחס הלימות ההון הכולל הנדרש מהמערכת הבנקאית תחת משטר באזל 2 הינו 9%, מזה 8% בגין הנדבך הראשון. בנוסף בנק ישראל קבע כי על הבנקים לאמץ יחס הון ליבה מינימלי של 7.5%.

בחודש דצמבר 2010 פרסמה ועדת באזל המלצות בנושא "מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית" שקיבלו את השם באזל 3. בין היתר המלצות כוללות דרישה להעלאת יחס הון עצמי רובד 1 (הון ליבה) המזערי בהדרגה מ-2% עד ל-7% (4.5% יחס הון מזערי ובנוסף 2.5% כרית לשימור הון) בשנת 2019. כמו כן כוללות המלצות דרישות חדשות בתחום ניהול הסיכון הנזילות, הגדרת כריות הון נוספות (כרית אנטי מחזורית וכרית ספציפית כנגד הסיכון המערכתית), דרישה לניהול יחס מינוף ועוד. כמו כן, המליצה הוועדה כי מכשירי ההון הנכללים ברובדים 1 ו-2 יידרשו לכלול מנגנון לספיגת הפסדים וכי מכשירים שלא עומדים בתנאים החדשים יופחתו בהדרגה מהון.

טרם נקבעו סופית ההיקף והמתכונת של אימוץ המלצות באזל 3, לרבות יעדי ההון הספציפיים שייקבעו לכל בנק ובנק, סוגיות בהגדרת ההון, מאפייני מכשירי ההון שיוכרו על ידי הפיקוח ועוד.

ביום 28 במרץ, 2012 הודיע בנק ישראל לתאגידים הבנקאיים ולחברות כרטיסי האשראי כי הפיקוח על הבנקים החל בהיערכות לאימוץ כללי באזל 3 בישראל וכחלק מתהליך האימוץ, נקבעו יחסי הון ליבה מינימליים חדשים עבור תאגידים בנקאיים וחברות לכרטיסי אשראי.

במכתבו הנ"ל דרש בנק ישראל כי על התאגידים הבנקאיים וחברות האשראי:

- לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי של 9% עד ליום 1 בינואר, 2015 (יחס זה כולל כרית לשימור הון בשיעור 2.5% כמשמעותה בבאזל 3 וכפי שתאומץ בהוראות המפקח).

- נוסף על האמור לעיל, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, הוא 20% או יותר, מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, נדרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי של 10% עד ליום 1 בינואר, 2017. עבור תאגידים בנקאיים אלה יחס הון הליבה של 9%, שיש ליישמו עד ליום 1 בינואר, 2015, יהיה יעד ביניים.

- יחס הון הליבה יחושב בהתאם להוראות באזל 3 ולהתאמות שייקבעו בהוראות המפקח לעניין זה.

כחלק מתהליך האימוץ של מסגרת באזל 3, הודיע בנק ישראל כי הפיקוח על הבנקים ממשיך בבחינת יתר ההנחיות הכלולות במסגרת זו, ובכלל זה ליחס הון כולל מינימלי, וייתייחס לאופן אימוצו בהמשך.

ביום 15 ביוני 2012, על פי דרישת המפקח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים, העביר לו הבנק את תוצאות סקר השפעה כמותית (QIS) למעבר למשטר באזל 3. על פי סקר זה לא צפויה השפעה מהותית על יחס הלימות ההון של הבנק.

תהליכי ה-ICAAP וה-SREP

ביום 10 במאי, 2012, אישר דירקטוריון הבנק את התהליך הפנימי להערכת הנאותות ההונית - ICAAP - Internal Capital Assessment Adequacy Process ליום 31 בדצמבר 2011. ה-ICAAP הינו תהליך שוטף שבאמצעותו הבנק מזהה ומטפל בסיכונים הגלומים בפעילותו, בוחן את ההון הנדרש לתמיכה בסיכונים אלו ומוודא כי ההון העומד לרשותו עולה על דרישה זו. בניית תהליך זה בבנק מהווה חלק מרכזי בהיערכות הבנק לדרישות באזל 2 ולדרישות בנק ישראל ליישום הוראות הנדבך השני של הוראות אלו.

נתוני הדוחות הכספיים של הבנק, חישוב נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון ליום 30 בספטמבר, 2012 מחושבים ומוצגים בהתאם להנחיות הנדרשות על פי כללי הגישה הסטנדרטית בבאזל 2. יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון בשיעור 13.7% ויחס הון ליבה לרכיבי סיכון בשיעור 9.8% (באזל 2) המוצגים בדוח ליום 30 בספטמבר, 2012 מכסים על פי הערכות הבנק את ההון הנדרש בגין הנדבך הראשון והנדבך השני, כולל תרחישי קיצון שמשמשים את הבנק בהערכתיו הפנימיות. יחס זה גבוה מיחס ההון המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים.

במקביל לתהליך ה-ICAAP, מבצע המפקח על הבנקים התהליך סקירה והערכה (הקרוי SREP - Supervisory Review and Evaluation Process) במסגרתו נדרש הפיקוח לחוות את דעתו על הלימות הונו של תאגיד בנקאי ועל נאותות תהליך הערכת הלימות ההון שלו (ICAAP) ביחס לחשיפותיו לסיכון (פרופיל הסיכון), תוך התחשבות במסגרת הממשל התאגידי של הבנק. תהליך זה יסייע למפקח בגיבוש דעתו לגבי רמת ההון המתאימה, הצעדים הפיקוחיים ופעולות מפחיתות סיכון נוספות ביחס לנאותות ההונית של הבנק.

במסגרת מסמך ה-ICAAP לשנת 2011 קבע דירקטוריון הבנק יעדי הון חדשים לשנים הקרובות, תוך כדי התייחסות להוראות באזל 3 ולגישת בנק ישראל כפי שהובאה לידיעת הבנק במסגרת דיונים עם הפיקוח והודעת בנק ישראל מחודש מרץ 2012 בנושא יחסי הון ליבה מינימאליים כפי שפורט לעיל. עוד יצוין כי טרם התקבלה חוות דעת הפיקוח, הנקבעת במסגרת תהליך ה-SREP, לנאותות ה-ICAAP, לגבי הלימות ההון של הבנק ויעדי ההון.

בחודש מאי 2012, כחלק מאישור מסמך ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר, 2011, הנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק להגיש לוועדות הדירקטוריון לניהול סיכונים ותכנון הון ואסטרטגיה תכנית אשר תתייחס לנושא השלמת הפערים המהותיים וחיזוק החולשות המשמעותיות אשר הועלו במסגרת מסמך ה-ICAAP והנדרשים לשיפור איכות ניהול הסיכונים השונים. כמו כן, התבקשה הנהלת הבנק לגבש חלופות להקצאת הון המיועדות לגדר את הסיכון הגלום בתרחישי הקיצון השונים שנבחנו במסגרת ה-ICAAP (דוגמת העברת הסיכונים לצד שלישי) ותכנית כוללת ליצירת מבנה הון אופטימאלי אשר כולל בתוכו מכשירים סופגי הפסדים.

הנהלת הבנק עוקבת באופן שוטף אחר התקדמות סגירת הפערים בהתאם לתכנית עבודה מפורטת שהוגשה לוועדות הדירקטוריון לניהול סיכונים ותכנון הון ואסטרטגיה.

המפקח על הבנקים פרסם הוראת שעה בדבר יישום דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל 2. להלן טבלת קשר בין דרישות הגילוי בהוראה האמורה לבין סעיפי דוח הדירקטוריון או הביאורים לדוחות הכספיים בהם נכלל המידע הנדרש, למעט דרישות אשר אינן רלוונטיות לבנק (כגון נושא האיגוח):

מספר טבלה	נושא	מיקום	מספרי עמודים
טבלה 1	תחולת היישום	באזל II	21-22
טבלה 2	מבנה ההון	באזל II ביאור 4	24 91
טבלה 3	הלימות ההון	באזל II ביאור 4	24 91
טבלה 4	סיכון אשראי - דרישות גילוי כלליות	סיכוני אשראי תוספת ג' לסקירת הנהלה ביאור 3 ביאור 18 בדוח השנתי	24-30 58-59 84-90 216-219 (בדוח השנתי)
טבלה 5	סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	באזל II חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים	24-25 28
טבלה 7	הפחתת סיכוני אשראי	באזל II	25
טבלה 8	סיכון אשראי של צד נגדי	ביאור 7 סיכון סליקה וסיכון צד נגדי	100 30
טבלה 10	סיכון שוק	סיכוני השוק	31-35
טבלה 12	סיכון תפעולי	סיכונים תפעוליים	36-37
טבלה 13	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	ביאור 2	81-83
טבלה 14	סיכון ריבית בתיק הבנקאי	סיכון הריבית	31-33

להלן חישוב יחס ההון בהתאם להוראות באזל 2:

הון לצורך חישוב יחס ההון			
31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2011	2011	2012	
מיליוני ש"ח			
644.6	631.1	686.2	הון רובד 1, לאחר ניכויים
318.6	315.6	270.8	הון רובד 2, לאחר ניכויים
963.2	946.7	957.0	סך הכל ההון הכולל
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
6,395.8	6,090.6	6,330.6	סיכון אשראי
171.6	132.8	118.1	סיכוי שוק
491.1	489.0	540.6	סיכון תפעולי
7,058.5	6,712.4	6,989.3	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.1%	9.4%	9.8%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.7%	14.1%	13.7%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
13.0%	13.0%	13.0%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

להלן יתרות נכסי סיכון של הבנק על פי הגדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

דרישת הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	סיכון אשראי
-	4.8	חשיפות של ריבוניות
-	0.9	חשיפות של סקטור ציבורי
13	149.7	חשיפות של תאגידים בנקאיים
136	1,510.7	חשיפות של תאגידים
5	55.8	חשיפות בביטחון נדל"ן מסחרי
76	839.7	חשיפות קמעונאיות ליחידים
16	177.8	חשיפות של עסקים קטנים
310	3,446.3	חשיפות בגין משכנתאות לדיוור
13	144.9	חשיפות בגין נכסים אחרים
11	118.1	סיכון שוק
49	540.6	סיכון תפעולי
629	6,989.3	סך הכל

(1) דרישת ההון בגין נדבך 1 הינה 8% ובגין נדבך 2 מינימום של 1% ובסה"כ יחס ההון המינימאלי הנדרש לפי המפקח על הבנקים הינו 9.9%.

להלן הרכב חשיפות (לפני המרה לאשראי של חשיפות חוץ מאזניות) לפי משקלי סיכון על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

משקל סיכון	לפני הפחתת סיכון אשראי	לאחר הפחתת סיכון אשראי
0%	1,648.2	1,648.2
20%	92.6	92.6
35%	4,551.3	4,552.3
50%	274.8	248.5
75%	3,546.3	3,698.9
100%	2,403.3	2,563.8
150%	97.7	97.9
סה"כ	12,902.2	12,614.2

להלן הרכב החשיפות והיתרות המכוסות בביטחונות וערבויות על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

חשיפת אשראי ברוטו	חשיפת סיכון המכוסה על-ידי ביטחון פיננסי כשיר			חשיפת אשראי נטו
	סכומים שנגרעו בגין ערבויות	סכומים שנוספו בגין ערבויות	הכנסות נטו	
1,664.4	-	-	-	1,664.4
1.7	-	-	-	1.7
341.6	26.3	-	-	315.3
-	-	-	-	-
1,828.5	-	-26.3	-133.4	1,988.2
55.8	-	-	-	55.8
1,222.5	-	-	-49.4	1,271.9
245.0	-	-	-102.0	347.0
7,101.9	-	-	-3.2	7,105.1
-	-	-	-	-
152.8	-	-	-	152.8
12,614.2	26.3	-26.3	-288.0	12,902.2

סיכוני אשראי

פירוט החשיפה והתייחסות לניהול סיכוני האשראי ראה בדוח השנתי לשנת 2011, עמודים 83-94.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליכה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכוני אשראי ומדיניות אשראי המאושרות מדי שנה על ידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול סיכוני אשראי מתארת את הגורמים היוצרים, מנהלים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ניהול הסיכון, הפחתתו וכלי בקרה לניהול הסיכון. כמו כן מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך נוסף הינו מסמך מדיניות האשראי המאושר על ידי דירקטוריון הבנק, המתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, מגבלות ובטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, אשר מתייחסים הן למשקי בית והן ללקוחות העסקיים, על-פי סיווגם הענפי.

ריכוזיות

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי של הבנק, פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לווים רבים מענפי משק שונים.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

סיכון ריכוזיות לווים - סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר.

במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד, מסגרת לקבוצת לווים ומסגרת לששת הלווים הגדולים.

הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון.

סיכון ריכוזיות ענפי משק - סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) מסוים.

לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרויקטים הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרויקטים וחולקות עם הבנק בטחונות משותפים - "פארי פסו". הבנק עומד במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.

סיכון ריכוזיות גיאוגרפית - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטחונות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים.

במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה.

סיכון ריכוזיות מגזרי - סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה.

הבנק בוחן חשיפתו למגזרי אוכלוסייה באופן שוטף ומבצע ניתוחי תרחישים מהם עולה כי לא צפוי לבנק הפסד חריג כתוצאה מחשיפת הבנק למגזרים. תוצאות הבחינה מוגשות לדירקטוריון הבנק במסגרת דוח חשיפה רבעוני.

טיפול וזיהוי באשראי בעייתי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. המתודולוגיה כוללת תהליך שוטף, מסודר ומובנה, שבמסגרתו נערכת סריקה יסודית של תיק האשראי, תוך שימוש בקריטריונים המהווים התראה מוקדמת להפיכתו של חוב לבעייתי.

במסגרת הסריקה מאותרים לקוחות בעלי תסמינים שליליים כגון חוב בפיגור, קשיים תזרימיים המתבטאים בקושי בתשלומי הקרן ו/או הריבית בהלוואות, הרעה בפעילות העסקית וכד', ונבחן הצורך במתן המלצת סיווג חדש ללקוח או שינוי סיווג ללקוח בעל סיווג קיים.

ההמלצות מוגשות לוועדות לחובות בעייתיים על פי מדרג הסמכויות שנקבע, אשר דנות בהן ומקבלות לגביהן החלטות על סיווג או ביצוע הפרשה, ההמלצות מדווחות למחלקת החשבונות באגף הכספים.

הבנק קובע את ההפרשות להפסדי אשראי בהלוואות בשעבוד דירת מגורים על פי נוסחת עומק פיגור כפי שנקבעה בהוראה מס' 314 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים. בנוסף, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, מחושבת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין יתרת הלוואות לדירור שניתנו החל משנת 2009 ואילך ואשר היחס בין החוב לבין שווי הנכס המשועבד במועד העמדת הלוואה (LTV) גבוה מ- 60%.

כפי שפורט בביאור מדיניות חשבונאית בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2011, החל מיום 1 בינואר, 2011 נכנסה לתוקפה ההוראה בנושא "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ההוראה מתאימה את כללי

הדיווח החלים על התאגידים הבנקאיים בישראל בנושא זה לאלו החלים על בנקים בארה"ב והיא מבוססת, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב.

להלן טבלה המציגה נכסים שאינם מבצעים, חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות אינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר

31 בדצמבר 2011	30 בספטמבר 2012	
		1. נכסים שאינם מבצעים
		אשראי לציבור פגום:
35.6	41.0	שנבדק על בסיס פרטני
-	-	שנבדק על בסיס קבוצתי
35.6	41.0	סה"כ חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית
		2. חובות פגומים בארגון מחדש של חוב בעייתי שצוברים הכנסות ריבית
-	-	
		3. סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾
408.6	427.9	סיכון אשראי מאזני בגין הציבור
25.7	18.2	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין הציבור ⁽²⁾
434.3	446.1	סה"כ סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור
3.6	1.0	סיכון אשראי מאזני בגין אחרים ⁽²⁾
437.9	447.1	סה"כ סיכון אשראי בעייתי
		4. חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר⁽³⁾
286.5	289.3	מזה: הלוואות לדיוור בגין קיימת הפרשה לפי עומק פיגור
136.6	148.3	
96.1	122.3	הלוואות לדיוור בגין לא קיימת הפרשה לפי עומק פיגור ⁽⁴⁾

- [1] סיכון אשראי מאזני (אשראי, אג"ח, חובות אחרים שהוכרו במאזן ונכסים בגין מכשירים נגזרים) וסיכון אשראי חוץ מאזני שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- [2] כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי, לפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי.
- [3] חובות אלו נכללו ברובם בסעיף 3 לעיל "סיכון אשראי בעייתי" (להלן הסעיף הקודם). ליום 30.9.12 יתרת החובות שנכללו בסעיף הקודם הינה 285 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.11 - 283.1 מיליוני ש"ח).
- [4] הלוואות לדיוור אשר הפרשה המזערית בגין מחושבת לפי עומק הפיגור שנמצאות בפיגור מעל 3 חודשים ועד 6 חודשים, והלוואות לדיוור אחרות, שאינן פגומות, אשר הין בפיגור של 90 ימים או יותר וההפרשה המזערית בגין לא מחושבת לפי עומק הפיגור.

להלן פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

30 בספטמבר 2012	
0.43%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור
2.70%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.90%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
209%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור פגום שאינו צובר בהכנסות ריבית
4.09%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.29%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
0.37%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת ⁽¹⁾
41.98%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ⁽¹⁾

(1) במונחים שנתיים אפקטיביים.

חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 30 בספטמבר, 2012:

סיכון אשראי ליום 31 בדצמבר 2011		סיכון אשראי ליום 30 בספטמבר 2012		מספר מוסדות	דרוג אשראי חיצוני ⁽¹⁾	המדינה בה רשום המוסד הפיננסי	סוג מוסד פיננסי
במיליוני ש"ח							
כולל	מאזני	כולל	מאזני				
22	22	51	51	2	-AA	ארה"ב, קנדה	בנקים
-	-	12	12	1	+A	גרמניה	בנקים
25	25	-	-	1	ללא דרוג	ארה"ב	ברוקרים
47	47	63	63	4			סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים ⁽²⁾
-	-	-	-				יתרת חובות בעייתיים

(1) לא חלו שינויים בדרוג בתקופה הנסקרת.
 (2) מועדי הפירעון של חשיפות האשראי הינם לתקופה של פחות משנה.

עם פרוץ המשבר הפיננסי בשנת 2008, צמצם הבנק את הפקדותיו במוסדות פיננסיים בחו"ל, קבע מגבלות על ריכוזיות ההפקדות וקבע נהלים ובדיקות נדרשות טרם הפקדת כספים בבנקים זרים בחו"ל. הבנק מסתמך על דירוגים של חברות הדירוג - "Moody's", "Standard & Poors". דירוגים אלה רלוונטיים ביחס לפיקדונות אשר הופקדו בבנקים זרים בלבד.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

בשנים האחרונות חלה עלייה במודעות העולמית ובישראל לנושא החשיפה לסיכונים סביבתיים, הבאה לידי ביטוי בהרחבת הרגולציה. מגמה זו מחייבת את הבנק להתייחס לחשיפה פיננסית פוטנציאלית הנובעת מסיכונים סביבתיים. הבנק מחויב כלפי ציבור לקוחותיו ובעלי המניות לניהול עסקיו באופן רווחי ואחראי. כחלק ממחויבות זו, פועל הבנק לזהות, להעריך ולנהל את הסיכונים הסביבתיים הכרוכים בפעילותו ובפעילות לקוחותיו. התיאבון של הבנק לסיכון בתחום זה נמוך ולכן הבנק פועל על פי עקרונות שמרניים לניהול סיכונים סביבתיים בפעילות פיננסית.

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בלזימים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה לא גבוהה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות האגף העסקי במתן אשראי בתחומי הבניה הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום סביבה.

הלוואות לדיור

פעילות הבנק בתחום הלוואות לדיור הינה עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה וכקהל המטרה העיקרי, לשם כך מועדפים לקוחות בעלי המאפיינים הבאים: לקוחות ביישובים במרכז הארץ, הנכס משועבד בהלוואות בשעבוד נדל"ן נמצא באזור המוגדר על-ידי הבנק כאזור מועדף, הכנסת המשפחה ברוטו אינה פחותה מההכנסה הממוצעת במשק ושיעור המימון, ככלל, אינו עולה על 75% משווי הנכס.

שיעור המימון הממוצע בבנק - יתרת ההלוואה חלקי שווי הנכסים המשוערך, כפי שנבדק ביחס לתיק האשראי הקיים בבנק עומד על כ- 31% (שווי הנכסים המשוערך מחושב ממועד השמאות האחרונה, על פי מדד מחירי הדיור שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בחלוקה על פי איזורים גיאוגרפיים ועל פי מספר חדרים).

הטבלה הבאה מציגה את התפתחות איכות תיק האשראי לדיור:

2008	2009	2010	2011	1-9/2012	
937	1,179	1,996	1,489	1,154	סה"כ ביצוע (מיליוני ש"ח)
					מזה:
523	743	1,198	731	258	בריבית משתנה בתדירות קצרה מ- 5 שנים (בש"ח)
252	247	482	243	210	במט"ח

נתונים כלליים על משכנתאות בש"ח:

2008	2009	2010	2011	1-9/2012	
199	203	217	226	217	תקופת ההלוואה ממוצעת בחודשים
					נתונים כלליים:
3,082	3,322	3,716	3,740	4,341	הכנסה לנפש בממוצע (ש"ח)
					התפלגות סכום הביצוע לפי אחוז מימון הנכס:
58%	61%	60%	87%	90%	0%-60%
38%	36%	37%	12%	8%	61% - 75%
4%	3%	3%	1%	2%	מעל 75%
					התפלגות מספר ההסכמים על-פי סכום ביצוע:
85%	82%	75%	72%	73%	0-500
11%	14%	18%	19%	18%	500-1,000
4%	4%	7%	9%	9%	מעל 1,000
300	324	447	458	527	סכום הלוואה ממוצעת (אלפי ש"ח)

איכות לקוחות

אוכלוסיית לקוחות המשכנתאות נמנית בעיקר עם גילאי סוף שנות השלושים מהעשירונים 6 ומעלה עם הכנסה הגבוהה מההכנסה הממוצעת במשק. יחס ההחזר להכנסה הממוצעת נמוך משמעותית מדרישות המינימום כמוגדר במדיניות האשראי של הבנק.

התפלגות התיק לפי שיעור מימון

במדיניות האשראי של השנים האחרונות הבנק החליט להקטין את החשיפה לסיכוני אשראי על-ידי הגבלת שיעור המימון המרבי, בדרך כלל ל- 75% מערך הנכס המשועבד.

בעקבות ההוראות שפרסם המפקח על הבנקים במחצית השנייה של שנת 2010 הקטין הבנק משמעותית את שיעור

ההלוואות הניתנות בשיעור מימון מעל 60%.

על פי מדיניות האשראי, הבנק לא מעניק הלוואות בהן קיים אלמנט של דחיית תשלומי קרן וריבית. יתרת ההלוואות המובטחות בשעבוד משני או כאשר זכות הביטחון של הבנק אינה מובטחת אינה מהותית. אין בבנק הלוואות לדיור בהן המידע אינו שלם.

התפלגות התיק לפי אזור גיאוגרפי

תיק האשראי לדיור של הבנק מפוזר בין לווים רבים שרובם רכשו נכסים ומרוכז במרכז הארץ, 54% מהתיק ניתן לנכסים באזור המרכז וירושלים רבת.

סיכוני סליקה וסיכון צד נגדי

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעסקת הסליקה, זאת על אף שהבנק העביר לצד הנגדי את החלק שלו. הסיכון קיים רק כאשר התמורות בעסקה לא מועברות סימולטנית. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

סיכון צד נגדי הינו סיכון שהצד הנגדי לעסקה יהיה בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. רק במידה שהעסקה תהיה בעלת שווי הוגן חיובי לבנק והצד הנגדי יהיה בכשל - עשוי להיגרם הפסד כלכלי לבנק בעת הכשל. החשיפה לסיכון צד נגדי יכולה להיווצר במשך כל חיי העסקה.

עד לחודש ספטמבר 2007, השתמשה המערכת הבנקאית בסליקת ממסרים, בעיקר באמצעות מערכת מס"ב, בנוסף למערכת סליקת שיקים. בנוסף, החל מחודש ספטמבר 2007, החלה המערכת הבנקאית להפעיל את מערכת RTGS, שהיא מערכת לסליקת תנועות כספיות בזמן אמת. סכום התנועה המחייב העברה ב- RTGS נקבע על-ידי בנק ישראל ל- 1 מיליון ש"ח.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכוני סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק פועל מול לקוחותיו במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, אך איננו פועל מולם בנגזרות OTC. הבנק פועל בנגזרות אלו עבור עצמו ורק לצורך גידור סיכונים וככלי נוסף המשמש אותו לשם ניהול הנכסים וההתחייבויות שלו. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכוני סליקה הנובעת ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה מסוג None-DVP.

לכן, עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחול"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחול"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך התקופה הנסקרת לא התממשו סיכוני סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול חלק מהבנקים בו מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא רק סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

סיכוני שוק הם קבוצת הסיכונים אשר מהותם הינה החשיפה להפסד כתוצאה משינויים בפרמטרים שונים בשוק (פרמטרים אקסוגניים). בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה דומה ובאמצעות אותם גורמים עיקריים.

מנהל החטיבה הפיננסית - משמש כמנהל סיכוני שוק ונזילות ואחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק. החטיבה בראשותו עוסקת בניהול השוטף של החשיפות לסיכוני שוק בהנחיית היחידות השונות העוסקות בניהול המכשירים הפיננסיים של הבנק וביצירת החשיפות במגזרי הפעילות השונים. מנהל החטיבה הפיננסית אף ממליץ להנהלה, לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון באשר לכדאיות יצירת הסיכונים באמצעות המכשירים הפיננסיים המותרים ליצירת ולגידור סיכונים, ובכל יתר הנושאים הקשורים ליצירת וניהול החשיפות. כמו כן באחריותו ניהול תיק הנוסטרו תוך בחינת השלכות פעילות הנוסטרו על כלל החשיפות.

האופן וההיקף של מערכות הדיווח

הבנק מנהל את סיכוניו בין השאר בעזרת מערכת ALM שפותחה על ידי חברת עובד גובי ושות'. המערכת חולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות ALM - (Asset and Liability Management) ובין היתר מאפשרת כימות של סיכוני השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף המערכת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון (Stress Testing).

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנוצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי): סך VaR - 20 מיליוני ש"ח. ביום 30 בספטמבר 2012 עמד ערך ה-VaR על 5.9 מיליוני ש"ח, בהשוואה לערך 9.7 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2011. הערך המרבי של ה-VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך התקופה הנסקרת 14.4 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 13.8 בשנת 2011.

מדיניות גידור ו/או הפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק ונזילות על ידי קביעת מגבלות כמותיות. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית נובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. פעילות הבנק כמתווך פיננסי יוצרת חשיפה לסיכון זה, והבנק פועל להקטנתה. החשיפה העיקרית של הבנק היא במגזר הצמוד למדד, שכן במגזר זה מרבית הנכסים וההתחייבויות הם בריבית קבועה לטווח ארוך. כמו כן ראוי לציין את החשיפה במגזר השקלי הלא צמוד בשל הגידול בהיקף הפעילות, הן בתחום האשראי, הן בתיק הנוסטרו והן בגיוס המקורות. זאת, על אף שעיקר הפעילות במגזר זה, למעט הפעילות בתיק הנוסטרו,

נעשית למח"מ (ריבית) עד שנה. הבנק מנהל מעקב אחר התפתחות משך החיים הממוצע (המח"מ) של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה לנקוט מהלכים למזעור ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו. לשם כך הוא מנהל מדידה שוטפת של המח"מ הנגזר מהפעילות החדשה השוטפת, וכן עוקב אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות שלהם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

מדיניות הבנק, בניהול החשיפה לסיכון ריבית, נקבעת בהתחשב בציפיות להתפתחות בשיעורי הריבית השונים, תוך בחינת העלויות לצמצום החשיפה לסיכון זה ובהתחשב באומדן שיעור הפירעון המוקדם בהלוואות ובגורמים המשפיעים עליו. ההערכה של שיעור הפירעון המוקדם מתבצעת על סמך נתוני העבר ועל בסיס הנחות הבנק על מספר גורמים המשפיעים על שיעור זה, ובהם בעיקר שיעור הריבית. הנחת פירעון המוקדם של ההלוואות משמשת במגזר הצמוד למדד לצורך חישוב פערי המח"מ והחשיפה לסיכון ריבית.

להערכת הבנק, בהתחשב בהיקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות ובחשיפות בכלל מגזרי ההצמדה, החשיפה לסיכון כתוצאה משינוי לא צפוי של 1% בשיעור הריביות נמוכה עד בינונית, וזאת יחסית לשווי התזרים הנקי המהוון של הבנק. הערכה זו של הבנק הינה "מידע צופה פני עתיד" העשויה להתממש באופן שונה מכפי שנצפה לאור העובדה כי היא מבוססת על היקף הפירעונות המוקדמים בשנים האחרונות והחשיפות בכלל מגזרי ההצמדה וייתכן כי היקף הפירעונות בפועל בעתיד, יהיה שונה.

כמו כן, הבנק חשוף לסיכון הנובע מצמצום המרווחים בתחום המשכנתאות וזאת על רקע התחרות החרפה השוררת בתחום זה. אחת ממטרות של התכנית האסטרטגית בבנק היא להפחית סיכון זה ולצמצם את התלות של הבנק בתחום זה.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית (במיליוני ש"ח לפני מס)

השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי		השחיקה הפוטנציאלית בשווי הכלכלי				השפעת שינויי מיידים מקביל בעקום התשואות
31/12/11	30/09/12	31/12/11		30/09/12		
עלייה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
						מגזר
						לא צמוד
1.5	1.9	14.3	-13.1	8.3	-7.8	
-3.5	-0.2	6.5	-5.2	3.2	-2.5	צמוד
6.7	5.7	-6.0	5.6	-0.3	0.5	מטח
4.7	7.4	14.8	-12.7	11.2	-9.8	סה"כ
-12.0	-12.0	-20.0	-20.0	-20.0	-20.0	מגבלה
-12.1	-	-9.8	-12.7	-	-18.5	חשיפה מקסימלית להפסד בתקופה

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר, 2012 (במיליוני ש"ח):

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

סה"כ	מטבע חוץ ⁽³⁾	מטבע ישראלי		
		צמוד מדד	לא צמוד	
11,854.5	1,632.2	3,588.4	6,633.9	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
380.3	51.4	120.8	208.1	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
11,213.0	1,445.6	3,806.1	5,961.3	התחייבויות פיננסיות
381.0	150.0	51.0	180.0	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
640.8	88.0	(147.9)	700.7	שווי הוגן נטו

ב. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית				השינוי בשיעורי הריבית
מיליוני ש"ח באחוזים		מטבע ישראלי				
סה"כ	סה"כ	סה"כ	מטבע חוץ ⁽²⁾	צמוד מדד	לא צמוד	
(1.54%)	(9.9)	630.9	88.5	(150.5)	692.9	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.17%)	(1.1)	639.7	88.1	(148.3)	699.9	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
1.75%	11.2	652.0	87.7	(144.8)	709.1	קטון מידי מקביל של אחוז אחד

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
 (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
 (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

סיכון הבסיס

החשיפה לסיכון הבסיס נובעת משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית).
המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

במיליוני ש"ח ליום 31/09/12		באחוזים מההון הפיננסי ⁽¹⁾		
סכום מזערי	סכום מרבי	סכום מזערי	סכום מרבי	
-302	302	-50%	50%	הצמדה למדד
-39	39	\$ מ' -10	\$ מ' 10	במט"ח ובהצמדה למט"ח
302	907	50%	150%	לא צמוד

(1) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאוחד.

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי הצמדה השונים מדי יום באמצעות מערכת המידע שלו. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

להלן החשיפה הכלכלית (שאיננה בהכרח החשיפה החשבונאית) בפועל בכל מגזר הצמדה (במיליוני ש"ח):

חשיפה במהלך התקופה הנסקרת ⁽²⁾				
ממוצעת	מזערית	מירבית	חשיפה ליום 30/09/12	
מיליוני ש"ח				
-33	-198	117	-91	הצמדה למדד
1.5	-18	18	2.5	במט"ח ובהצמדה למט"ח

(2) החשיפה במגזר הצמוד למדד מוצגת ל-15 לכל חודש.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש במיליוני ש"ח):

תרחיש	ליום 30/09/12	מקסימום שנת 2012	מינימום שנת 2012
עלייה של 5% במדד	-3.5	6.0	-7.3

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל במיליוני ש"ח):

ליום 30/09/12		מקסימום שנת 2012 ⁽¹⁾		מינימום שנת 2012 ⁽¹⁾		
דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	
1.7	0.2	4.2	0.7	0.3	-0.4	תחזקות של 10%
0.8	0.1	2.1	0.4	0.2	-0.2	תחזקות של 5%
-1.7	-0.2	-0.3	0.2	-4.2	-0.7	החלשות של 10%
-0.8	-0.1	-0.2	0.1	-2.1	-0.4	החלשות של 5%

(1) החשיפה מחישובים לסופי חודשים

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתווך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח

והפסד. כמו כן, הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכוני שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

סיכוני הנזילות

סיכון הנזילות הינו הסיכון לרווחי הבנק וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו בשל אי-וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לגייסם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. החשיפה נובעת ממתן הלוואות לזמן ארוך (אף אם ניתנו בריבית משתנה) שמומנו מפיקדונות לטווח קצר. סיכון הנזילות קיים גם כאשר גיוס הפיקדונות לטווח הקצר מתאים לתקופת שינויי הריבית בהלוואות, אף שבכך מצטמצמת החשיפה לסיכון הריבית. סיכון זה קיים גם ביחס לפעילות הבנק במט"ח.

הבנק חשוף לסיכוני נזילות ולחשש מפני האטה ביכולת הגיוס של חוב סחיר או ממוסדיים עקב שינויים בשוק, שינויי חקיקה ו/או שינויים בטעמי המפקידים. במטרה להתמודד עם סיכון זה מפעיל הבנק מזה שנים מדיניות של הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים. בנוסף לכך מושם דגש על שמירה של רמת נזילות גבוהה.

מדיניות הבנק היא להתאים, ככל האפשר, את תקופות הפירעון של המקורות לאלו של השימושים בכל מגזר הצמדה. לאופי האשראי, לשיעורי הפירעונות המוקדמים במגזרי הצמדה השונים וכן למידת המחזור של הפיקדונות קצרי המועד יש השפעה מהותית על אומדן החשיפה לסיכון זה.

ניהול הסיכון בבנק מנוהל באופן דומה לסיכון השוק ומתואר לעיל בפרק סיכוני השוק.

על פי הוראות בנק ישראל, חייב כל תאגיד בנקאי לקבוע מדיניות כוללת לניהול הנזילות שלו, ולקיים מערכת מידע לשליטה, בקרה ודיווח על מצב הנזילות ולמדידתה. כן נקבע כי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות הנזילות שהבנק נדרש לקיים בתקופת פירעון של עד חודש (להלן: "יחס נכסים נזילים") לא יפחת מ-1. ניתן למדוד את החשיפה לסיכון הנזילות ואת יחס הנכסים הנזילים באמצעות מודל פנימי.

ביום 91 באפריל, 2012 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 342 בנושא ניהול סיכון נזילות. במסגרת הערכות ליישום הוראות באזל 3, מצא הפיקוח לנכון, בתקופת הביניים עד לעדכון מלא של ההוראה בהתאם למסמכי באזל, להבהיר ולהדגיש במספר היבטים באמידת סיכון הנזילות. טרם נקבע מועד ליישום ההוראה, הבנק בוחן ונערך ליישום ההוראה כאשר תפורסם.

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו לפחות אחת לחודש באמצעות מודל נזילות פנימי (הבנק קבע את המצבים בהם תידרש הרצת המודל בתדירות גבוהה יותר). לצורך המודל אסף הבנק וממשיך לאסוף נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. בנוסף בוחן הבנק את מצב הנזילות שלו באמצעות שני תרחישי קיצון המבטאים: האחד תרחיש לחץ מערכתי (דוגמת כשל בכלל המערכת הבנקאית) העלול להשפיע על הבנק, והשני תרחיש לחץ פנימי המתרחש בבנק בלבד. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים.

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו. קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות (על פי המודל הפנימי) על יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פרעון עד חודש) שלא יפחת מ-1.8. כמו כן, קבע הדירקטוריון מגבלות נוספות וביניהן שיחס הנכסים הנזילים להתחייבויות (לתקופת פרעון עד חודש) בתרחיש קיצון לא יפחת מ-1.0.

היחס האמור ליום 30 בספטמבר, 2012 עמד על כ-2.4 בהשוואה ליחס של 2.3 ביום 31 בדצמבר 2011. ממוצע יחס זה במהלך התקופה היה 2.3 והשיעור הנמוך ביותר של יחס זה היה 2.2.

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים ולשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

להלן דרישות ההון בגין סיכון שוק על פי הנדבך הראשון (מיליוני ש"ח):

סוג הסיכון	דרישת ההון ⁽¹⁾
סיכון ריבית	0.5
סיכון שער חליפין	10.1
סה"כ	10.6

(1) דרישת ההון בגין נדבך 1 הינה 8% ובגין נדבך 2 מינימום של 1% ובסה"כ יחס ההון המינימאלי הנדרש לפי המפקח על הבנקים הינו 9%.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.

הסיכונים התפעוליים שונים מהסיכונים הבנקאיים האחרים, בהיותם סיכונים פסיביים, שאינם מקושרים ישירות לפעילות המניבה תגמול צפוי, אלא קיימים כחלק טבעי מפעילות התאגיד. סיכונים תפעוליים גלומים בכל תהליכי העבודה בארגון, בשל מגוון הפעילויות שבו, בהיות הארגון בעל נכסים, מפעיל מערכות מידע, ובהתקיים קשר עם לקוחות, עובדים וספקים.

מנהל יחידת סיכונים תפעוליים אחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול הסיכון התפעולי ואישורה במוסדות הבנק, מסגרת זו כוללת: תכנון, ביצוע ועדכון של מתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים, כתיבת נהלי עבודה ליישום מסגרת הפעולה לניהול הסיכון התפעולי, המלצה להנהלה ולדירקטוריון בנוגע לתיאבון לסיכון התפעולי, ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים לרבות סקרי מעילות והונאות, הגדרת תהליכי הדיווח לגורמי הניהול השונים, אתגור אופן ניהול הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק ומעקב אחר ביצוע תוכניות להפחתת הסיכון, לרבות אתגור אופן ניהול סיכונים המשכיות עסקית, אבטחת מידע וטכנולוגית המידע, הנחייה מקצועית של הגורמים השונים בבנק בנושא סיכון תפעולי, מינוי מנהלי סיכונים תפעוליים מגזריים והנחייתם, קבלת דיווחים על אירועי כשל ושותפות בתהליכי הפקת לקחים עבור אירועי כשל מהותיים ורוחביים, יצירת מסגרת לדיווח על פרופיל הסיכון התפעולי לדירקטוריון ולהנהלה, שותפות בתהליך בחינת הסיכונים התפעוליים הגלומים במוצרים ובתהליכים חדשים

כאמור, בנק ישראל פרסם הוראת שעה המסדירה את חישוב הלימות ההון. בהתאם להוראה על הבנק יהיה להקצות הון בגין הסיכונים התפעוליים וזאת החל מיום כניסת ההוראות לתוקף. הבנק מקצה הון על פי הוראה זו בהתאם לגישת האינדיקטור הבסיסי. בגישה זו מחושבת הקצאת ההון הנדרשת בגין הסיכון התפעולי, על בסיס מכפלת ההכנסה הגולמית הממוצעת בשלוש השנים האחרונות במקדם ששיעורו 15%.

בחודש פברואר 2012 הפיץ בנק ישראל את הוראת נב"ת 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי. הוראה זו מבוססת בעיקרה על הנחיות ועדת באזל לעניין ניהול נאות של הסיכון התפעולי. הבנק בחן את ההוראה וההשלכות הנובעות מיישום דרישות ההוראה ופועל ליישומה והטמעתה בניהול הסיכון התפעולי בבנק. הבנק חשוף בפעילותו השוטפת, כמו כל מערכת פיננסית/בנקאית אחרת, לסיכונים תפעוליים ובכללם לסיכונים מעילה והונאה. על מנת להקטין את החשיפה להפסדים מהסיכונים התפעוליים פועל הבנק במספר מישורים:

- הקטנת החשיפה התפעולית באמצעות נקיטת אמצעי בקרה מתמשכים ודרישה לביצוע בקרה כפולה בכל תהליך בו קיים סיכון תפעולי מהותי.
- ביצוע בקרות מרכזיות על תחומי פעילות שונים בהתאם לסיכון הטמון בתהליך, תוך דגש על תהליכים בהם לא מתקיימת בקרה כפולה בתהליך.

- ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקר מעילות והונאות.
- שיפורים שוטפים בתהליכים בהתאם להערכת הסיכונים.
- אישור כל תהליך ומוצר חדשים בוועדה ייעודית לניטור סיכונים תפעוליים וסיכוני מעילה והונאה שבראשה עומד המנכ"ל.
- איסוף מידע על אירועי כשל תפעולי לצורך הפקת לקחים. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים דיווח שוטף על אירועי כשל תפעוליים ואירועים בהם היה פוטנציאל להפסד גם אם בפועל הפסד זה לא נגרם.

הבנק ביצע בשיתוף עם יועץ חיצוני, סקר סיכונים תפעוליים מקיף שבמסגרתו התבצע מיפוי, זיהוי והערכה של רמת הסיכונים ואפקטיביות הבקורות בהתייחס לתהליכים העסקיים והתפעוליים המהותיים. הבנק פועל ליישום תכנית להפחתת הסיכונים השיריים (הסיכונים הנתרים לאחר הפעלת בקורות) ברמת סיכון גבוה ובינוני. התכנית כוללת בין השאר טיפול בהפחתת סיכונים הקשורים לסיכוני מעילות והונאות. על מנת לשמור על עדכניות מפת הסיכונים התפעוליים, מתבצע סקר סיכונים ספציפי בעת יישום מוצרים או תהליכים עסקיים משמעותיים חדשים. מדי רבעון מדווח לנהלה ולדירקטוריון דוח חשיפות לסיכונים תפעוליים במסגרתו דיווח של ארועי הכשל שארעו בתקופת הדוח, מוקדי הסיכון הקיימים ומצב ההתקדמות בישום תכנית ההפחתה.

על מנת להפחית את הסיכונים התפעוליים להם הבנק חשוף, רוכש הבנק מידי שנה ביטוח אחריות מקצועית וכן ביטוח נכסים. ביטוחים אלו נותנים מענה לנושאים העיקריים הבאים: סיכוני הונאה חיצונית ופנימית (מעילה), מקרי גניבת כספים ורכוש יקר, נזק פיננסי כתוצאה מזיוף מסמכים כגון: שיקים, שטרי חליפין, אישורי הפקדה, מכתבי אשראי, מכתבי ערבות, שטרי משכנתא ועוד, נזקים כתוצאה מפשעי מחשב לרבות חדירה של גורם עוין למערכות המחשב של הבנק, נזקים לנכסים פיסיים. נזקים פיננסיים שנגרמים ללקוחות או צד שלישי עקב כשל חומרה או תוכנה. גבול האחריות הכללית של הפוליסה הבנקאית עומד על 22.0 מיליוני דולר.

כן ערך הבנק סקר תשתיות בשיתוף עם יועצים חיצוניים הכולל שני נדבכים: הראשון - סקר לבדיקת התאמתם של נהלי וטפסי הבנק להוראות הצרכניות; השני - אופן יישומן של ההוראות הצרכניות בבנק. במסגרת זו נבדק האופן בו מנהל הבנק את הסיכון הנובע לבנק מההוראה, הבקורות הקיימות והסיכון שקיים (אם בכלל) עקב הניהול והבקורות הנ"ל. ממצאי סקר זה היווה בסיס לתכנית הציות שמטרתה הגברת קיום מכלול החובות החלות על הבנק בדגש על הוראות צרכניות. הבנק משתמש במערכת ייעודית לניהול סיכוני התפעול והציות במסגרתה מנוהלים כל סקרי הסיכונים בתחומים אלו. כמו כן מנוהלים במערכת זו דיווחי ארועי כשל הכוללים את פרטי הארוע והפקת לקחים ככל שיידרשו.

סיכוני טכנולוגית המידע ואבטחת מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול וניהול תקין של הבנק. סיכון זה הוא הסיכון העסקי והתפעולי הנובע מפעילותם השוטפת של מערכות המידע של הבנק, המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/ או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה המשמשים לצרכי קליטה, אחסון, עיבוד, תפעול, העברה ופלטת נתונים. סיכוני טכנולוגית המידע כוללים גם סיכוני אבטחת מידע וסיכוני בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.

מנהל חטיבת המשאבים אחראי על ניהול סיכוני טכנולוגית המידע בבנק. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע, הכפוף למנהל חטיבת המשאבים. באחריות מנהל אבטחת המידע לקבוע את מדיניות אבטחת מידע בבנק, לפתח תכנית אבטחת מידע, לעקב אחר יישומה וכן לטפל בארועים חריגים בתחום אבטחת מידע.

הבנק נמצא במהלך של יישום פרויקט של שיפור תשתיות המחשוב שלו במסגרת פרויקט הקרוי "עולם חדש". במסגרת זו ישנם סיכוני פרויקט העלולים למנוע עמידה ביעדי הפרויקט מבחינת תכולה, תקציב ולוחות זמנים. סיכונים אלו מנוהלים באמצעות פורומים סדורים לניהול סיכוני הפרויקט ובסיוע יועצים חיצוניים המלווים את מנהל אגף טכנולוגית המידע ואת מנהל הסיכונים הראשי (CRO). כמו כן נבנתה תכנית הפחתה סדורה לניהול סיכוני הפרויקט ומתבצע מעקב שוטף אחר יישום תכנית הפחתת הסיכונים הכלולה בתכנית.

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה - סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות רגולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש; הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת אכיפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק.

הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקויה או שגויה אשר בהסתמך עליה נתן הבנק שירות ללקוח, קיבל שירות מספק ו/או קיבל בטוחה מלקוח או מצד שלישי כגון: התקשרות שאינה מגובה בהסכם נאות, בטוחה שאינה ניתנת למימוש כתוצאה מפגם ביצירתה או ברישומה, או מכיוון שהבטוחה נגנבה או איבדה את ערכה וכד'.

בנוסף, עלול להיווצר לבנק סיכון משפטי כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות (הוראות המפקח על הבנקים, הוראות רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וכד'), או פסיקה חדשנית של בית המשפט לפיה נדרש הבנק לפעול בנושא מסוים באופן שונה מהאופן בו נהג לפעול עד למתן אותה פסיקה.

הסיכונים המשפטיים הינם חלק ממכלול הסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק. עו"ד שרית ויסטון, סמנכ"ל והיועצת המשפטית, היא הממונה על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק, ונעזרת לשם כך בעובדי המחלקה המשפטית של הבנק. הסיכון המשפטי והרגולטורי מנוהל בבנק בצורה מוסדרת ומובנית, המעוגנת בנהלים ומדיניות כתובים במטרה למזער עד למינימום האפשרי את התממשותם של סיכונים אלו ולמזער את הנזקים הנגרמים לבנק במקרה וסיכון כזה אכן יתממש בפועל.

לפי מדיניות הבנק ונהליו כל סוגיה משפטית העולה במסגרת ניהול עסקי הבנק מועברת לטיפול המחלקה המשפטית (כל אחד בתחום אחריותו). כל תביעה, הליך משפטי, או איום בתביעה המגיעים אל מי מעובדי הבנק מועברים לטיפול המחלקה המשפטית, כל פניה של לקוח לעובד בנק בשאלה משפטית מופנית למתן מענה על ידי המחלקה המשפטית או בסיועה. ביום 27 בינואר, 2011 פורסם חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א - 2011, אשר יצר לראשונה הליך של אכיפה מנהלית (לצד האכיפה הפלילית שהיתה נהוגה עד אותה עת בדיני ניירות ערך) בחברות ציבוריות אשר ההליך חל לגביהם.

במסגרת החלת הליכי האכיפה המנהלית, נקבע כי אימוץ תכנית אכיפה פנימית אפקטיבית תהיה אחד השיקולים שהרשות תשקול במסגרת האכיפה המנהלית והיא עשויה לשמש במקרים המתאימים הגנה למנכ"ל במסגרת הטלת אחריות פיקוחית עליו. עוד פרסמה רשות ניירות ערך, באוגוסט 2011, מסמך קריטריונים להכרה בתוכנית אכיפה פנימית, בה הוגדר הדירקטוריון כנושא באחריות העליונה לפיקוח על ביצוע התוכנית הלכה למעשה וכגורם האחראי לוודא כי התאגיד יגבש, יאמץ ויישם תוכנית אכיפה שכזו.

הבנק נערך ליישום החוק ולגיבוש מערך אכיפה פנימית, בהתאם לעקרונות שהותוו על ידי רשות ניירות ערך. היערכות זו כללה:

- (1) הקמת מחלקת אכיפה פנימית בתוך חטיבת הסיכונים בבנק אשר אמונה על ריכוז הטיפול בתחום האכיפה המנהלית.
- (2) אימוץ נוהל אב לתוכנית אכיפה מנהלית בדיני ניירות ערך, אשר אושר בדירקטוריון הבנק במרץ 2012.
- (3) מינוי מנהל חטיבת הסיכונים בבנק לתפקיד הממונה על האכיפה הפנימית בבנק ובחברות הבנות.
- (4) קביעת מנגנון להעברת דיווחים על אירועי כשל / חשש לאירועי כשל ויישום נהלים לבחינת דיווחים כאמור.
- (5) העברת הדרכות בנושא האכיפה המנהלית לחברי הדירקטוריון ולחברי ההנהלה.
- (6) ביצוע סקר פערים לבדיקת תהליכי העבודה בבנק, ונהלי העבודה הקיימים בבנק בתחום ניירות ערך.
- (7) גיבוש תכנית עבודה לטיפול בפערים שנתגלו כאשר לוח הזמנים הצפוי לסיום הטיפול בפערים הוא עד סוף רבעון ראשון 2013.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין הוא סיכון להפסד הנובע מפגיעה בשמו הטוב של הבנק או פגיעה בהערכה חיצונית של יכולותיו הבנקאיות או של איתנותו הפיננסית. סיכון כזה עלול להיגרם כתוצאה מגורמים בתוך הבנק כגון: כשל תפעולי של מערכות בבנק, כשלים במניעת אירועים הקשורים להלבנת הון, מעילה והונאה של עובדים וכד', או כתוצאה מגורמים שהינם חיצוניים לבנק כגון: משבר כלכלי בארץ או בעולם, כשלים בבנקים אחרים, תובענה ייצוגית וכד'.

סיכון המוניטין מתאפיין בשני גורמי סיכון עיקריים - סיכון מדרגה ראשונה וסיכון מדרגה שנייה. סיכון מדרגה ראשונה הינו סיכון מוניטין טהור בו התממשות סיכון שאינו מנוהל במקום אחר בבנק מתמשש ופוגע ברווחי הבנק. למשל, סיכון האשראי, שהינו סיכון מדרגה ראשונה, יכול לגרום להפסד מעצם התממשות תרחיש לפיו לווים מסוימים לא יפרעו את חובם לבנק. סיכון מדרגה שנייה הינו סיכון הנובע מהתממשות סיכונים אחרים. למשל, התממשות סיכון תפעולי של גניבה בהיקף גדול יכול להוביל לירידה במוניטין (וזאת ללא קשר להפסד מהגניבה עצמה) המתבטאת בירידה ברווחי הבנק.

בין גורמי הסיכון, נכללים גם מספר סיכונים נוספים כגון הסיכון התפעולי, סיכון הציות והסיכון האסטרטגי.

ניהול סיכון המוניטין מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.

ברמת מניעת הסיכון תופס סיכון המוניטין מקום מרכזי בהתנהלות הבנק. התיאבון לסיכון, הנהלים, המגבלות, ותחומי הפעילות מכוונים באופן ברור לצמצום החשיפה לסיכון המוניטין. ברמת ניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע, מדיניות הבנק בניהול הסיכונים מגדירה שלושה סוגי אירועים שעשויים להיות אירועי סיכון: (1) אירועים צפויים שניתן להיערך אליהם מראש (2) אירועים "מתגלגלים" שמתפתחים בהדרגה ועשויים להפך לאירוע סיכון מוניטין (3) אירועים לא צפויים מראש המתרחשים בפתאומיות. הטיפול בכל אירוע סיכון מנוהל ומרוכז על ידי דוברות הבנק בשיתוף עם מנהל החטיבה הקמעונאית כאשר ביחס לכל אחד מסוגי האירועים האמורים, הוגדרו דרכי פעולה וזהות הגורמים הרלבנטיים הנוספים שיעבדו מולם.

סיכוני הציות

סיכון הציות הינו הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית להוראות צרכניות.

הוראות צרכניות הינן החוקים, התקנות וההוראות המסדירים את הפעילות הבנקאית בישראל בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין הלקוח במסגרת החובות המוחלות על הבנק כלפי ציבור לקוחותיו, לרבות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס 2000, צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א 2001, הוראת הפיקוח על הבנקים והנחיות הרשות לניירות ערך.

סיכוני הציות מנוהלים בבנק בכל רמות הארגון כולל סניפים ומחלקות ניהול המוצרים. לשם כך הבנק מתבסס על תהליכי עבודה הכוללים את עקרון הבקרה הכפולה של עורך ובודק ("ארבע עיניים"). כמו כן קיים תהליך מובנה על פיו כל שינוי בהוראות הצרכניות המשפיע על הבנק יוטמע בבנק בנהלים, בתהליכי העבודה, בטפסים ובהדרכה. בתהליך תומכות המחלקה המשפטית ומחלקת ארגון ושיטות.

קצין ציות - הוא אחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון הציות ואישורה במוסדות הבנק, מסגרת זו כוללת: תכנון, ביצוע ועדכון של מתודולוגיה ניהול סיכוני הציות, ביצוע סקרי ציות שוטפים, הגדרת תהליכי הדיווח לגורמי הניהול השונים.

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות שחלות על התאגיד הבנקאי, בקשריו עם לקוחותיו, מכח חקיקה ראשית, תקנות, צווים, היתרים והוראות בנק ישראל.

הוראות ניהול בנקאי תקין 308 - קצין ציות, מחייבת את הבנקים לאכוף את ההוראות הצרכניות, דהיינו: חוקים, תקנות, והוראות המסדירים את הפעילות הבנקאית בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין לקוחותיו, לרבות איסור הלבנת הון ואיסור

מימון טרור. על פי ההוראה, מבוצע סקר תשתיות אשר במסגרתו ממופות ההוראות הצרכניות, הסיכונים להתרחשות אירועי חריגה מההוראות ובצידם מוגדרות בקרות למניעתם.

על מנת לוודא כי הבנק ערוך באופן הולם ליישום חובותיו הנגזרות מן ההוראות הצרכניות יש בידי הבנק סקר תשתיות עדכני שבוצע בשנים 2010-2011. בהתבסס על הסקר נקבעה תכנית ציות רב שנתית. תוצאות הסקר נקלטו למערכת ייעודית המאפשרת ניהול ומעקב דינמי אחר סיכוני הציות.

סיכוני הלבנת הון ומימון טרור

סיכון הלבנת הון ומימון טרור הינו הסיכון להפסד העלול להיגרם לבנק כתוצאה מניצולו למטרות הלבנת הון ומימון טרור על ידי לקוחות שלו, או כתוצאה מסנקציה שתוטל עליו עקב כישלון שלו לקיים את ההוראות הרגולטוריות החלות עליו בנושא זה. לחשיפה לסיכון זה השלכות נוספות הנובעות מסיכוני מוניטין, מסיכונים תפעוליים ומסיכונים משפטיים הנובעים ממנו. במסגרת פעילותו חשוף הבנק לסיכוני הלבנת הון ומימון טרור. חשיפתו זו מתמקדת הן בשלב פתיחת החשבון והן במהלך ניהול החשבון. הבנק עשוי להיחשף לגורמים המעוניינים "לנצל" לצורך הלבנת כספים שמקורם בעבירות שהוגדרו "כעבירות מקור" בחוק איסור הלבנת הון והן לצורך מימון טרור באמצעותו.

בהוראות ניהול בנקאי תקין 411, שעניינה מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות, נקבעו, בין השאר, תפקידיו של האחראי למילוי החובות לפי חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור (להלן "האחראי"). האחראי בבנק פועל במסגרת חטיבת הסיכונים של הבנק וכפוף ומדווח ישירות למנהל החטיבה, שהינו חבר הנהלת הבנק.

הדירקטוריון והנהלת הבנק קבעו נהלים ומדיניות בנושא של איסור הלבנת הון ומימון טרור. הנחיות האחראי הינן בהתאמה ובכפוף להוראות החוק.

במהלך שנת 2010 הוטמעה בבנק מערכת ממוחשבת לאיתור פעילות חריגה בחשבונות של הלקוחות. באופן שוטף מתבצעת הדרכה והטמעה של הוראות הרלבנטיות בנושא לקבוצות עובדים, בהתאם לתחומי עיסוק מקצועיים וניהוליים תוך התאמת הנושאים והיקפם. כמו כן כל עובדי הבנק החדשים עוברים הדרכה בנושא איסור הלבנת הון, טרם קבלת הרשאה להיכנס למערכות המחשב של הבנק.

לכל סניף ולכל יחידה במטה מונה נאמן הלבנת הון המהווה גורם מקצועי הצמוד למקום ביצוע העסקאות ונותן מענה מידי לשאלות המתעוררות בסניפים. הנאמן מקבל תגבור בהדרכות ובימי עיון במטרה להעלות את רמתו בתחום ומהווה גורם מקשר בין האחראי לנושא איסור הלבנת הון לבין הסניף.

האחראי מתעדכן באופן שוטף בחידושי החקיקה, הצווים והנורמות הקשורות לאיסור הלבנת הון, בין היתר, בהשתתפות בישיבות ובימי עיון בנושא. באחריותו לדאוג ליישום של כל השלכות הנובעות מעדכונים אלה על פעילות הבנק.

עדכוני חקיקה והוראות בנק ישראל

עידכוני החקיקה ו/או הוראות בנק ישראל המפורטים בפרק זה באים להוסיף על האמור במקומות אחרים בדו"ח, בהם ישנה התייחסות ספציפית לעידכוני החקיקה שלהלן או לעידכוני חקיקה אחרים. הוראות חוק ורגולציה אשר התקבלו עד דצמבר 2011 ואשר תוארו בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2011, אינם מופיעים בפרק זה.

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה) התשע"ב - 2012

ביום 12 במרץ 2012 אושר בכנסת חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב - 2012. החוק כולל תיקונים לפקודת הבנקאות (רישוי) ולפקודת הבנקאות, ונועד בעיקרו להשלים את ההסדרים הקבועים בחוקים אלו ביחס לאופן הצעת מועמדים לכהונה כדירקטורים בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, מינויים וכהונתם, וזאת במטרה למנוע שליטה בפועל בתאגיד בנקאי ללא היתר שליטה מבנק ישראל. מרבית התיקונים הללו אינם רלבנטים במועד הדוח לבנק, לאור היותו בנק עם גרעין שליטה.

בנוסף כולל החוק מספר תיקונים החלים על כלל תאגידים בנקאיים שהינם חברות ציבוריות, כדוגמת האיסור על דירקטוריון התאגיד הבנקאי למנות דירקטורים לדירקטוריון, תיקונים בהליך ה-FIT AND PROPER, החובה לפרסם דוח מידי מקדים בדבר הכוונה לפרסם כינוס אסיפה לעניין מינוי דירקטורים וכו'.

הוראות וחוזרי המפקח על הבנקים

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי

ביום 14 בפברואר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדש מס' 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי. בהוראה נקבעו עקרונות יסוד לניהול הסיכון התפעולי תוך התייחסות לנושאי ממשל תאגידי ולסביבת ניהול הסיכון כולל התייחסות לנושא הבקרה והפחתת הסיכון התפעולי. תחילת הוראה זו, ביום 1 בינואר 2013. הבנק נערך ליישם את הוראת המפקח.

הצעות חקיקה

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. כמו כן, מעת לעת מפיצים רגולטורים שונים, כגון: המפקח על הבנקים, רשות ניירות ערך, וכד' טיוטות של הוראות והנחיות שלהם להערות הציבור. למועד הדוחות הכספיים קיימות מספר הצעות חוק בשלבי חקיקה שונים וכן מספר טיוטות שהופצו על ידי המפקח על הבנקים. הצעות חוק וטיוטות הוראות אלו נועדו להגביר את הפיקוח וההסדרה של יחסי בנק לקוח, להסדיר אספקטים שונים בפעילות הבנק, להסדיר פעילות של חברות ציבוריות בנושאים שונים ועוד. עם זאת, למועד הדוחות הכספיים הצעות וטיוטות אלה נמצאות בשלבי חקיקה או הסדרה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל וודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה או הוראות פיקוח מחייבות.

גילוי בדבר הביקורת הפנימית בבנק

ביום 22 בפברואר 2012 (לאחר המלצת ועדת הביקורת מיום 9 בפברואר 2012) אישר הדירקטוריון את סיום כהונתו של מר מוטי גידלי כמבקר הפנימי של הבנק (שנקבעה מלכתחילה בהסכמה איתו לתקופה קצובה) וכן למנות במקומו את מר רון שגיא לכהן כמבקר הפנימי של הבנק. החלטה זו הייתה כפופה לאישור בנק ישראל, אשר התקבל ביום 20 במרץ, 2012. החל ממועד קבלת האישור מבנק ישראל משמש מר רון שגיא כמבקר הפנימי של הבנק.

מר רון שגיא הוא בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית. מר רון שגיא בעל ניסיון רב בתחום הבנקאות. בשנים 2003 עד 2010 כיהן כסמנכ"ל ומנהל אגף התפעול והתשתיות הבנקאיות של הבנק והחל מדצמבר 2010, כיהן כמ"מ וכסגן המבקר הפנימי.

דרך מינוי המבקר הפנימי, הכפיפות האירגונית, סדרי עבודת הביקורת הפנימית בבנק ובכלל זה הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית פורטו בדו"ח השנתי לשנת 2011. בתקופת הדו"ח לא חלו בהם שינויים מהותיים למעט מינויו כאמור של מר שגיא כמבקר הפנימי של הבנק.

עבודת הביקורת הפנימית נערכה בתקופת הדו"ח על פי תכנית העבודה המאושרת ע"י הדירקטוריון לשנת 2012. תכנית עבודה זו נסמכת על סקר סיכונים מעודכן (סקר מקיף נערך ע"י הביקורת הפנימית, בשיתוף עם חברת ייעוץ חיצונית, בסוף שנת 2011 וכלל את כל יחידות הבנק) כאשר, תדירות הביקורות והיקפן, בכל נושא ונושא, נגזרו ממתודולוגיה שיטתית של הערכת הסיכונים ושל הבקורות הפנימיות.

הביקורת הפנימית, בשיתוף עם חברת ייעוץ חיצונית, ערכה סקר פערים ביחס להוראת ניהול בנקאי תקין 307, שנושאה פונקציית הביקורת הפנימית, שנכנסה לתוקף ב 1.7.2012, וכן הכינה תכנית עבודה לסגירת הפערים שאותרו.

תכנית העבודה לשנת 2012 נדונה בוועדת הביקורת ביום 20 בדצמבר 2011, ואושרה בדירקטוריון ביום 29 בדצמבר 2011, דו"ח סיכום שנתי של המבקר הפנימי לשנת 2011, נדון בישיבת ועדת ביקורת ביום 9 בפברואר, 2012 ובדירקטוריון בישיבתו מיום 22 במרץ 2012 והמשך דיון התקיים ביום 1 במאי, 2012; מעקב חצי שנתי אחר יישום תוכניות העבודה לשנת 2012, נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 24 ביולי 2012.

מדיניות התרומות של הבנק מבוצעת בהתאם להחלטת ההנהלה ובמסגרת תקציב הבנק. התרומות מאושרות על ידי ועדת התרומות של הבנק וזאת בהתאם לקריטריונים שנקבעו לבחירת מוסדות ו/או עמותות ובהתאם לנוהל העבודה הקיים בנושא זה בבנק.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים ונסיין העבר תוך הפעלת שיקול דעת ואשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאי הראשי שלה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינן יעילות כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון השלישי המסתיים ביום 30 בספטמבר, 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן בבנק האחראי על בקרת העל (כמשמעותה בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 303) הינו דירקטוריון הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת גילוי בראשות המנכ"ל ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית, חברי הנהלה נוספים, מנהל מחלקת החשבות ומנהל יחידת דוחות כספיים, במסגרת דיוני הוועדה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור וכל נושא שהוועדה רואה צורך לדון בו קודם העברת הדוחות לוועדת ביקורת.

קודם לאישור הדוחות הכספיים על ידי הדירקטוריון, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון וטיטת הדוח התקופתי השנתי (בדוחות השנתיים בלבד), לוועדת הביקורת. הבנק הסמיך את ועדת הביקורת לשמש גם כוועדה לבחינת הדוחות הכספיים. הוועדה מורכבת מחברי הדירקטוריון הבאים: יו"ר הוועדה, מר שמואל אשל, הגב' אפרת טולקובסקי, מר שלום הוכמן ומר אדיב ברוך אשר הינם דירקטורים חיצוניים ומר רם הרמלך.

בישיבת הוועדה נדונים בפרוטרוט הדוחות הכספיים ומתקבלת החלטה על מתן המלצה לדירקטוריון לאשר את הדוחות הכספיים.

לאחר קבלת המלצת הוועדה לעיל לאישור הדוחות הכספיים, מועברת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון והדוח התקופתי השנתי (בדוחות שנתיים בלבד), לעיונם של כלל חברי הדירקטוריון.

במהלך ישיבת הדירקטוריון, נסקרות התוצאות הכספיות, המצב הכספי ומוצגים נתונים על פעילות הבנק וניתנות תשובות לשאלות הדירקטורים.

בישיבה נוכח גם רואה החשבון המבקר החיצוני של הבנק אשר נותן את חוות דעתו המקצועית ביחס לדוחות הכספיים וכן ביחס לסוגיות חשבונאיות בקשר לדוחות הכספיים. עם סיום הדיון מחליט הדירקטוריון על אישור הדוחות הכספיים.

חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיוח כספי - SOX ACT 404"

ב- 5 בדצמבר 2005 פירסם המפקח על הבנקים חוזר המפרט הוראות ליישום דרישות סעיף 404 של ה-SOX Act. בסעיף 404 נקבעו על ידי ה- SEC וה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיוח כספי.

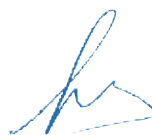
הוראות המפקח בחוזר הנ"ל קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיף 404 וכן את הוראות ה- SEC שפורסמו מכוחו.
  - בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.
  - יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכת תשתית של בקרות פנימיות בבנק והליך פיתוחן של מערכות אלה מחייב את הבנק להיערך ולקבוע שלבים ויעדי ביניים עד ליישומן המלא.
  - יש להשלים את הפרויקט ואת ביקורת רואי החשבון המבקרים עד למועד הדיווח של דצמבר 2008.
- במסגרת יישום ההוראה, ביצע הבנק בשיתוף עם משרד רואי חשבון חיצוני, זיהוי של חשבונות ותהליכים עסקיים הקשורים לדיוח כספי ולגילוי נאות. בתהליכים אלו בוצע תיעוד והערכת סיכונים ובקרות תוך מיפוי הסיכונים והבקרות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.
- כמו כן, סיים הבנק את הערכת אפקטיביות הבקרות תוך תיעוד בדיקות של אפקטיביות הבקרות וניתוח פערים קיימים אל מול מודל הבקרה הפנימית.
- הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי ליום 31 בדצמבר 2011, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2011, הבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי הינה אפקטיבית.
- האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי ליום 31 בדצמבר 2011 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק "קוסט פורר גבאי את קסירר", כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד 157 לדוח השנתי אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיוח כספי ליום 31 בדצמבר 2011.

אוריאל פז

מנהל כללי

זאב גוטמן

יו"ר הדירקטוריון

27 בנובמבר 2012

נתונים עיקריים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012 (בלתי מבוקרים)

נספח לדוח הדירקטוריון

לתשעה החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			שיעור השינוי ב-%	
2011	2012			
א. רווח ורווחיות (1)				
באחוזים				
*	6.8%	8.0%		1. תשואת הרווח הנקי להון הממוצע (2)
סכומים מדווחים מיליוני ש"ח				
122.8	171.5	40%		2. הכנסות ריבית, נטו
(6.5)	(20.6)	217%		3. הוצאות בגין הפסדי אשראי
116.3	150.9	30%		4. הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
* 97.0	85.6	-12%		5. הכנסות שאינן מריבית
(163.5)	(185.1)	13%		6. הוצאות תפעוליות ואחרות
* 49.8	51.4	3%		7. רווח לפני מיסים
* (12.7)	(17.9)	41%		8. הפרשה למיסים
* 37.1	33.5	-10%		9. רווח נקי

ליום			שיעור השינוי ב-%	
2011	30 בספטמבר 2012	31 בדצמבר 2011		
ב. יחסים פיננסיים עיקריים				
באחוזים				
0.17%	0.29%			10. הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור נטו (כולל סיכון אשראי חוץ מאזני משוקלל) (2)
9.1%	9.8%			11. יחס הון ליבה לרכיבי סיכון (באזל II)
13.7%	13.7%			12. יחס הון לרכיבי סיכון (באזל II)
סכומים מדווחים מיליוני ש"ח				
11,483	11,849	3%		ג. מאזן - סעיפים עיקריים
792	1,054	33%		13. סך כל המאזן
1,491	1,150	-23%		14. מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,058	9,488	5%		15. ניירות ערך
9,065	9,605	6%		16. אשראי לציבור, נטו
1,612	1,401	-13%		17. פיקדונות הציבור
645	686	6%		18. תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
963	957	-1%		19. הון עצמי
				20. הון לצורך יחס הון לרכיבי סיכון (באזל II)
ד. סעיפים חוץ - מאזניים				
2,467	2,090	-15%		21. יתרת הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
383	205	-46%		22. יתרת ערבויות

* מספרי ההשוואה כוללים רווח ממכירת מבנה ההנהלה בסך 20.9 מיליוני ש"ח לאחר מס. לפרטים ראה ביאור 8 לדוח הכספי לשנת 2011.

(1) מספרי ההשוואה בדוח זה סווגו ומיונו מחדש בעקבות הוראת המפקח על הבנקים בדבר אימוץ מתכונת חדשה לדוח רווח והפסד. לפי הוראה זו "רווח מפעילות מימון" הוחלף בשלושה סעיפים: "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" ו"הכנסות מימון שאינן מריבית". כמו כן בוטל סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים. לפרטים ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים.

(2) במונחים שנתיים אפקטיביים.

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (1)

סכומים מדווחים

תוספת א

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2012			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד			
	4.97	77.5	6,361.4
		(0.2)	70.7
4.89		77.3	6,432.1
	(2.49)	(36.1)	5,859.7
		(0.8)	50.1
(2.52)		(36.9)	5,909.8
2.37	2.48		
פער הריבית			
מטבע ישראלי צמוד מדד			
	7.42	63.6	3,524.7
		0.6	50.1
7.38		64.2	3,574.8
(6.50)	(6.50)	(55.6)	3,506.4
0.88	0.92		
פער הריבית			
מטבע חוץ - פעילות מקומית⁽³⁾			
	2.75	11.0	1,614.7
		10.3	399.5
		-	18.7
4.26		21.3	2,032.9
	(3.08)	(11.3)	1,481.0
		(3.0)	470.1
		(0.2)	18.7
(2.98)		(14.5)	1,969.8
1.28	(0.33)		
פער הריבית			
סך הכל			
	5.40	152.1	11,500.8
		10.7	520.3
		-	18.7
5.52		162.8	12,039.8
	(3.86)	(103.0)	10,847.1
		(3.8)	520.2
		(0.2)	18.7
(3.81)		(107.0)	11,386.0
1.71	1.54		
פער הריבית			

הערות בסוף תוספת א' לסקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום	
30 בספטמבר 2012	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	
0.2	בגין מכשירים נגזרים אחרים
8.6	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
64.6	רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(10.7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
53.9	רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
11,500.8	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון
6.6	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
99.6	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
(85.4)	הפרשה להפסדי אשראי
11,521.6	סך כל הנכסים הכספיים
10,847.1	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
18.6	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
38.9	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
10,904.6	סך כל ההתחייבויות הכספיות
617.0	סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות
97.5	נכסים לא כספיים
(33.4)	התחייבויות לא כספיות
681.1	סך כל האמצעים ההוניים

הערות בסוף תוספת א' לסקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד			
5.10	5.10	84.3	6,730.8
	(3.35)	(48.8)	5,890.6
		(8.5)	150.3
(3.84)		(57.3)	6,040.9
1.26	1.75		
מטבע ישראלי צמוד מדד			
	6.05	49.6	3,354.1
		7.8	258.3
6.51		57.4	3,612.4
(5.80)	(5.80)	(51.2)	3,607.3
0.71	0.25		
מטבע חוץ - פעילות מקומית⁽³⁾			
	37.70	106.0	1,273.0
		19.1	339.8
34.83		125.1	1,612.8
	(30.95)	(77.5)	1,111.4
		(41.0)	447.8
(34.04)		(118.5)	1,559.2
0.79	6.75		
סך הכל			
	8.72	239.9	11,357.9
		26.9	598.1
9.23		266.8	11,956.0
	(6.86)	(177.5)	10,609.3
		(49.5)	598.1
(8.35)		(227.0)	11,207.4
0.88	1.86		

הערות בסוף תוספת א' לסקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום	
30 בספטמבר 2011	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	
0.4	בגין מכשירים נגזרים אחרים
14.3	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
54.5	רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(4.3)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
50.2	רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
11,357.9	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון
20.1	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
8.3	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
(89.8)	הפרשה להפסדי אשראי
11,296.5	סך כל הנכסים הכספיים
10,609.3	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
7.3	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
22.1	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
10,638.7	סך כל ההתחייבויות הכספיות
657.8	סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות
5.2	נכסים לא כספיים
(35.8)	התחייבויות לא כספיות
627.2	סך כל האמצעים ההוניים

הערות בסוף תוספת א' לסקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2012			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד			
	4.93	236.1	6,430.8
		(1.1)	86.8
4.84		235.0	6,517.6
	(2.71)	(120.4)	5,952.2
		(2.6)	63.0
(2.74)		(123.0)	6,015.2
2.10	2.22		
פער הריבית			
מטבע ישראלי צמוד מדד			
	6.64	171.8	3,482.2
		0.9	63.0
6.55		172.7	3,545.2
(6.09)	(6.09)	(154.3)	3,405.7
0.46	0.55		
פער הריבית			
מטבע חוץ - פעילות מקומית⁽³⁾			
	6.12	70.9	1,556.7
		15.2	376.7
		0.2	14.5
5.95		86.3	1,947.9
	(4.88)	(51.4)	1,414.1
		(8.6)	463.5
		(0.5)	14.5
(4.29)		(60.5)	1,892.1
1.66	1.24		
פער הריבית			
סך הכל			
	5.60	478.8	11,469.7
		15.0	526.5
		0.2	14.5
5.52		494.0	12,010.7
	(4.05)	(326.1)	10,772.0
		(11.2)	526.5
		(0.5)	14.5
(4.00)		(337.8)	11,313.0
1.52	1.55		
פער הריבית			

הערות בסוף תוספת א' לסקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום	
30 בספטמבר 2012	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	
0.7	בגין מכשירים נגזרים אחרים
28.3	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
185.2	רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(20.6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
164.6	רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
11,469.7	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון
8.2	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
30.6	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
(85.8)	הפרשה להפסדי אשראי
11,422.7	סך כל הנכסים הכספיים
10,772.0	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
13.3	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
37.5	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
10,822.8	סך כל ההתחייבויות הכספיות
599.9	סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות
99.7	נכסים לא כספיים
(33.7)	התחייבויות לא כספיות
665.9	סך כל האמצעים ההוניים

הערות בסוף תוספת א' לסקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום			
30 בספטמבר 2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
באחוזים		מיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד			
4.86	4.86	218.4	6,026.1
	(3.03)	(118.5)	5,233.7
		(17.5)	193.6
(3.35)		(136.0)	5,427.3
1.51	1.83		
מטבע ישראלי צמוד מדד			
	7.43	178.9	3,239.9
		21.3	290.3
7.63		200.2	3,530.2
(7.09)	(7.09)	(189.5)	3,595.8
0.54	0.34		
מטבע חוץ - פעילות מקומית⁽³⁾			
	9.26	86.2	1,255.3
		16.0	339.0
8.64		102.2	1,594.3
	(7.10)	(58.0)	1,099.3
		(26.3)	435.7
(7.39)		(84.3)	1,535.0
1.25	2.16		
סך הכל			
	6.17	483.5	10,521.3
		37.3	629.3
6.28		520.8	11,150.6
	(4.94)	(366.0)	9,928.8
		(43.8)	629.3
(5.21)		(409.8)	10,558.1
1.07	1.23		

הערות בסוף תוספת א' לסקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום	
30 בספטמבר 2011	
הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾
מיליוני ש"ח	
1.0	בגין מכשירים נגזרים אחרים
25.2	עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות ⁽⁴⁾
137.2	רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי
(6.5)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
130.7	רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
10,521.3	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון
22.2	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
126.5	נכסים כספיים אחרים ⁽⁷⁾
(88.6)	הפרשה להפסדי אשראי
10,581.4	סך כל הנכסים הכספיים
9,928.8	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
6.6	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁶⁾
24.0	התחייבויות כספיות אחרות ⁽⁷⁾
9,959.4	סך כל ההתחייבויות הכספיות
622.0	סך הכל עודף נכסים כספיים על ההתחייבויות הכספיות
31.1	נכסים לא כספיים
(35.1)	התחייבויות לא כספיות
618.0	סך כל האמצעים ההוניים

הערות בסוף תוספת א' לסקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

מטבע חוץ - נומינלי בדולר של ארה"ב

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012				
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾				
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	
באחוזים		מיליוני \$ ארה"ב		
פעילות מקומית ⁽³⁾				
	2.82	2.8	401.0	נכסים ⁽⁷⁾
		0.1	183.5	השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
2.00		2.9	584.5	סך הכל נכסים
	(1.01)	(0.9)	356.5	התחייבויות ⁽⁷⁾
		(0.1)	199.5	השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(0.72)		(1.0)	556.0	סך הכל התחייבויות
1.28	1.81			פער הריבית

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011				
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾				
כולל השפעת נגזרים	ללא השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	
באחוזים		מיליוני \$ ארה"ב		
פעילות מקומית ⁽³⁾				
	2.74	2.5	368.3	נכסים ⁽⁷⁾
		0.2	102.6	השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
2.31		2.7	470.9	סך הכל נכסים
	(0.77)	(0.6)	314.3	התחייבויות ⁽⁷⁾
		(0.1)	138.9	השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾
(0.62)		(0.7)	453.2	סך הכל התחייבויות
1.69	1.97			פער הריבית

הערות בסוף תוספת א' לסקירת ההנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה על בסיס מאוחד (המשך) ⁽¹⁾

סכומים מדווחים

תוספת א

מטבע חוץ - נומינלי בדולר של ארה"ב

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב		באחוזים	
פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾			
403.4	8.9	2.96	
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾			
164.4	0.5		
567.8	9.4	2.21	
סך הכל נכסים			
359.9	(2.5)	(0.93)	
התחייבויות ⁽⁷⁾			
189.5	(0.4)		
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾			
549.4	(2.9)	(0.70)	
סך הכל התחייבויות			
פעור הריבית		2.03	1.51

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011			
שיעור הכנסה (הוצאה) ⁽⁵⁾			
יתרה ממוצעת לתקופה ⁽²⁾	הכנסות (הוצאות) מימון	ללא השפעת נגזרים	כולל השפעת נגזרים
מיליוני \$ ארה"ב		באחוזים	
פעילות מקומית ⁽³⁾			
נכסים ⁽⁷⁾			
359.9	6.9	2.56	
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾			
109.1	0.6		
469.0	7.5	2.14	
סך הכל נכסים			
314.7	(1.7)	(0.72)	
התחייבויות ⁽⁷⁾			
147.2	(0.4)		
השפעת נגזרי ALM ⁽⁸⁾			
461.9	(2.1)	(0.61)	
סך הכל התחייבויות			
פעור הריבית		1.84	1.53

הערות:

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ואחרי השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי.
- (3) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (4) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (5) האחוזים מחושבים על בסיס הנתונים באלפי ש"ח.
- (6) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (7) למעט מכשירים נגזרים.
- (8) ALM - נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (למעט אופציות), שלגביהם ניתן ליחס הכנסה (הוצאה) למגזר הצמדה. נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

תוספת ב					30 בספטמבר
2012					
עם דרישה עד חודש	מעל חודש	מעל 3 חודשים	מעל שנה	מעל 3 שנים	
עד חודש	עד 3 חודשים	עד שנה	עד 3 שנים	עד 5 שנים	
מיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים	4,242.4	802.1	1,295.1	106.2	123.7
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	11.7	-	107.9	88.5	-
סה"כ שווי הוגן	4,254.1	802.1	1,403.0	194.7	123.7
התחייבויות פיננסיות	(3,779.1)	(902.3)	(646.3)	(495.9)	(47.2)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	(35.1)	(22.4)	(70.1)	(51.4)	(1.0)
סה"כ שווי הוגן	(3,814.2)	(924.7)	(716.4)	(547.3)	(48.2)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	439.9	(122.6)	686.6	(352.6)	75.5
החשיפה המצטברת במגזר	439.9	317.3	1,003.9	651.3	726.8
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים	82.0	172.7	749.4	960.9	1,117.1
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	69.8	51.0	-
סה"כ שווי הוגן	82.0	172.7	819.2	1,011.9	1,117.1
התחייבויות פיננסיות	(84.5)	(151.4)	(856.5)	(1,488.6)	(959.1)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	(51.0)	-
סה"כ שווי הוגן	(84.5)	(151.4)	(856.5)	(1,539.6)	(959.1)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(2.5)	21.3	(37.3)	(527.7)	158.0
החשיפה המצטברת במגזר	(2.5)	18.8	(18.5)	(546.2)	(388.2)
מטבע חוץ⁽²⁾					
נכסים פיננסיים	1,264.2	71.8	103.3	49.0	62.3
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	24.8	26.6	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	1,289.0	98.4	103.3	49.0	62.3
התחייבויות פיננסיות	(840.0)	(220.6)	(377.5)	(7.2)	(0.3)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	(109.1)	(38.4)	(1.3)
סה"כ שווי הוגן	(840.0)	(220.6)	(486.6)	(45.6)	(1.6)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	449.0	(122.2)	(383.3)	3.4	60.7
החשיפה המצטברת במגזר	449.0	326.8	(56.5)	(53.1)	7.6
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
סך כל הנכסים	5,588.6	1,046.6	2,147.8	1,116.1	1,303.1
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	36.5	26.6	177.7	139.5	-
סה"כ שווי הוגן	5,625.1	1,073.2	2,325.5	1,255.6	1,303.1
סך כל ההתחייבויות	(4,703.6)	(1,274.3)	(1,880.3)	(1,991.7)	(1,006.6)
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	(35.1)	(22.4)	(179.2)	(140.8)	(2.3)
סה"כ שווי הוגן	(4,738.7)	(1,296.7)	(2,059.5)	(2,132.5)	(1,008.9)
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	886.4	(223.5)	266.0	(876.9)	294.2
החשיפה המצטברת במגזר	886.4	662.9	928.9	52.0	346.2

(1) בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות.

(2) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערות

- א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל מבקש.
- ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

31 בדצמבר				30 בספטמבר				
2011				2012				
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	מעל 20 שנים	מעל 10 שנים עד 20 שנים	מעל 5 שנים עד 10 שנים
שנים	%	שנים	%	מיליוני ש"ח				
0.62	4.26	0.29	4.82	6,633.9	-	(0.3)	(2.7)	67.4
0.05		0.62		208.1	-	-	-	-
0.61	4.26	0.30	4.82	6,842.0	-	(0.3)	(2.7)	67.4
0.31	3.27	0.37	2.88	(5,961.3)	-	-	-	(90.5)
0.28		0.63		(180.0)	-	-	-	-
0.31	3.27	0.38	2.88	(6,141.3)	-	-	-	(90.5)
0.30	0.99	(0.08)	1.94	700.7	-	(0.3)	(2.7)	(23.1)
				700.7	700.7	700.7	701.0	703.7
3.16	3.68	3.01	3.67	3,588.4	-	2.4	130.3	373.6
0.22		0.84		120.8	-	-	-	-
3.08	3.68	2.94	3.67	3,709.2	-	2.4	130.3	373.6
2.33	2.75	2.30	1.69	(3,806.1)	-	-	(20.1)	(245.9)
-		1.87		(51.0)	-	-	-	-
2.33	2.75	2.29	1.69	(3,857.1)	-	-	(20.1)	(245.9)
0.83	0.93	0.65	1.98	(147.9)	-	2.4	110.2	127.7
				(147.9)	(147.9)	(147.9)	(150.3)	(260.5)
0.23	3.81	0.62	3.28	1,632.2	-	-	11.8	69.8
-	-	0.29		51.4	-	-	-	-
0.23	3.81	0.61	3.28	1,683.6	-	-	11.8	69.8
0.23	1.33	0.19	1.17	(1,445.6)	-	-	-	-
-		0.29		(150.0)	-	-	-	(1.2)
0.23	1.33	0.20	1.17	(1,595.6)	-	-	-	(1.2)
-	2.48	0.41	2.11	88.0	-	-	11.8	68.6
				88.0	88.0	88.0	88.0	76.2
1.35	3.83	1.16	3.33	11,854.5	-	2.1	139.4	510.8
0.11		0.65		380.3	-	-	-	-
1.33	3.83	1.14	3.33	12,234.8	-	2.1	139.4	510.8
0.96	2.81	1.00	2.10	(11,213.0)	-	-	(20.1)	(336.4)
0.25		0.66		(381.0)	-	-	-	(1.2)
0.94	2.81	0.99	2.10	(11,594.0)	-	-	(20.1)	(337.6)
0.39	1.02	0.16	1.23	640.8	-	2.1	119.3	173.2
				640.8	640.8	640.8	638.7	519.4

הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 8 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהם חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן ראה ביאור 21 בדוח הכספי השנתי.

ג. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 בדוח הכספי השנתי.

ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

תוספת ג

30 בספטמבר 2012									
הפסדי אשראי (3)			סיכון אשראי לציבור (5)						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי מסחרי בעייתי (2)	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	אגרות חוב	סיכון אשראי מאזני	
מיליוני ש"ח									
-	-	(0.1)	-	0.1	3.4	0.3	-	3.1	חקלאות
0.2	0.2	0.2	-	0.2	20.1	0.9	-	19.2	תעשייה
6.6	1.5	0.8	37.0	105.0	2,040.8	593.4	-	1,447.4	בינוי ונדל"ן (6)
-	-	-	-	-	0.9	-	-	0.9	חשמל ומים
0.1	0.3	0.2	2.0	2.7	24.1	1.1	-	23.0	מסחר
-	0.2	(0.3)	-	-	2.7	0.3	-	2.4	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
0.3	0.2	-	-	2.0	57.5	0.4	-	57.1	תחבורה ואחסנה
-	-	-	-	-	4.2	0.1	2.9	1.2	תקשורת ושירותי מחשב
0.1	-	-	-	-	80.4	1.4	41.7	37.3	שירותים פיננסיים
-	0.3	0.2	-	1.1	34.9	3.8	1.4	29.7	שירותים עסקיים ואחרים
0.1	0.1	0.1	-	0.3	36.5	14.2	1.4	20.9	שירותים ציבוריים וקהילתיים
63.9	5.9	(0.1)	-	270.6	7,395.9	422.9	-	6,973.0	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
15.8	17.1	19.2	2.0	65.1	1,218.2	259.7	-	958.5	אנשים פרטיים - אחר
87.1	25.8	20.2	41.0	447.1	10,919.6	1,298.5	47.4	9,573.7	סך כל החשיפה לציבור
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:									
-	-	-	-	-	1.7	-	1.4	0.3	רשויות מקומיות (4)

- (1) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני בגין הציבור שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) "כולל מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות)".
- (4) לרבות תאגידים בשליטתם.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
- (6) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך כ- 152.5 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלה בסך 195.1 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2011 163.8 מיליוני ש"ח, 206.4 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד (המשך)

סכומים מדווחים

תוספת ג

31 בדצמבר 2011									
הפסדי אשראי (3)			סיכון אשראי לציבור (5)						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור פגום	סיכון אשראי מסחרי בעייתי (2)	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני (1)	אגרות חוב	סיכון אשראי מאזני	
מיליוני ש"ח									
0.2	-	(0.2)	-	0.2	7.7	0.7	-	7.0	חקלאות
0.1	-	(0.3)	-	0.5	28.6	3.3	-	25.3	תעשייה
7.2	1.7	-	20.0	92.8	1,950.4	596.3	4.3	1,349.8	בינוי ונדל"ן (6)
-	-	-	-	-	0.9	-	-	0.9	חשמל ומים
0.3	0.1	(2.0)	-	1.4	32.0	2.6	-	29.4	מסחר
0.4	0.3	0.6	-	-	15.3	0.5	-	14.8	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
0.5	0.5	0.5	-	2.0	68.2	1.4	-	66.8	תחבורה ואחסנה
-	0.1	0.1	-	-	12.8	0.2	11.0	1.6	תקשורת ושירותי מחשב
-	-	-	-	-	159.2	19.1	95.8	44.3	שירותים פיננסיים
0.1	-	-	-	1.3	75.0	5.9	21.4	47.7	שירותים עסקיים ואחרים
0.1	0.1	-	-	0.2	43.4	19.3	1.2	22.9	שירותים ציבוריים וקהילתיים
69.9	8.3	1.2	-	253.4	6,987.4	359.5	-	6,627.9	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
13.9	8.2	15.2	15.6	86.1	1,112.5	202.1	-	910.4	אנשים פרטיים - אחר
92.7	19.3	15.1	35.6	437.9	10,493.4	1,210.9	133.7	9,148.8	סך כל החשיפה לציבור
סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:									
-	-	-	-	-	1.6	-	1.2	0.4	רשויות מקומיות (4)

הצהרה (certification)

אני, אוריאל פז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2012 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן גאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי של הבנק ותזרימי המזומנים לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
    5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והמאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
      - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
      - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אוריאל פז

מנהל כללי

27 בנובמבר, 2012

אני, ארנון זית, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2012 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן גאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי של הבנק ותזרימי המזומנים לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי. וכן:
    - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והמאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

ארנון זית

סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים

וחשבונאי ראשי

27 בנובמבר, 2012

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק ירושלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") וחברות הבנות שלו, הכולל את המאזן התמציתי ביניים מאוחד ליום 30 בספטמבר, 2012 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים, לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2012

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2011	2011	2012		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)			
נכסים				
792.3	1,272.9	1,054.4		מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,490.7	1,557.3	1,150.1		ניירות ערך (1)
9,148.8	8,885.0	9,573.7		אשראי לציבור
(91.0)	(86.2)	(85.8)		הפרשה להפסדי אשראי
9,057.8	8,798.8	9,487.9		אשראי לציבור, נטו
79.7	68.0	102.3		בניינים וציוד
7.2	14.1	12.3		נכסים בגין מכשירים נגזרים
54.9	57.6	41.6		נכסים אחרים
11,482.6	11,768.7	11,848.6		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
9,064.6	9,195.0	9,605.2		פיקדונות הציבור
76.2	82.4	71.1		פיקדונות מבנקים
0.8	31.0	-		פיקדונות הממשלה
1,611.9	1,752.8	1,400.8		תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
15.0	10.3	13.1		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
69.5	66.1	72.2		התחייבויות אחרות (2)
10,838.0	11,137.6	11,162.4		סך כל ההתחייבויות
644.6	631.1	686.2		הון עצמי
11,482.6	11,768.7	11,848.6		סך כל ההתחייבויות וההון

ארנון זית
 סמנכ"ל, מנהל אגף הכספים
 וחשבונאי ראשי

אוריאל פז
 מנהל כללי

זאב גוטמן
 יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

27 בנובמבר 2012

- (1) מזה שועבדו למלווים לימים 30.9.2012, 30.9.2011, ו- 31.12.2011 בסך 169.4 מיליון ש"ח, 166.9 מיליון ש"ח, 354.0 מיליון ש"ח, בהתאמה. לפרטים בדבר ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן ראה ביאור 2.
- (2) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים לימים 30.9.2012, 30.9.2011, ו- 31.12.2011 בסך 1.3 מיליון ש"ח, 1.6 מיליון ש"ח, 1.7 מיליון ש"ח, בהתאמה.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	* 2011	2012	* 2011	2012	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
558.8	434.0	453.1	143.8	154.7	הכנסות ריבית
384.2	311.2	281.6	99.4	95.2	הוצאות ריבית
174.6	122.8	171.5	44.4	59.5	הכנסות ריבית, נטו
13.4	6.5	20.6	4.3	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
161.2	116.3	150.9	40.1	48.8	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
6.3	2.8	16.8	5.8	2.8	הכנסות מימון שאינן מריבית
91.9	68.7	68.4	22.3	22.3	עמלות
25.5	25.5	0.4	-	0.2	הכנסות אחרות
123.7	97.0	85.6	28.1	25.3	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
134.1	96.6	101.6	33.3	33.8	משכורות והוצאות נילוות
37.6	27.1	34.1	9.7	11.6	אחזקה ופחת בניינים וציוד
53.1	39.8	49.4	13.0	15.4	הוצאות אחרות
224.8	163.5	185.1	56.0	60.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
60.1	49.8	51.4	12.2	13.3	רווח לפני מיסים
14.6	12.7	17.9	2.8	5.1	הפרשה למיסים
45.5	37.1	33.5	9.4	8.2	רווח נקי
רווח למניה (בש"ח)					
0.65	0.52	0.48	0.13	0.12	רווח בסיסי ומדולל נקי למניה (ש"ח)

* מספרי ההשוואה בדוח זה סווגו ומוינו מחדש בעקבות הוראת המפקח על הבנקים בדבר אימוץ מתכונת חדשה לדוח רווח והפסד. לפי הוראה זו "רווח מפעילות מימון" הוחלף בשלושה סעיפים: "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" ו"הכנסות מימון שאינן מריבית". כמו כן בוטל סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים. יצוין כי בשנת 2011 נכלל בסעיף הכנסות אחרות רווח ממכירת מבנה הנהלת הבנק בסכום של 25.5 מיליון ש"ח, ובסעיף הוצאות מס סכום של 4.5 מיליון ש"ח. לפרטים ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים, וביאור 8 לדוח הכספי השנתי.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון העצמי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרנות הון				
		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מפרמיה	הון המניות הנפרע	
א. לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2012 ולשנת 2011 (בלתי מבוקר)							
674.1	455.8	(7.8)	226.1	3.5	95.3	127.3	יתרה ליום 30 ביוני 2012
8.2	8.2	-	-	-	-	-	רווח נקי
0.2	-	-	0.2	0.2	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
8.2	-	8.2	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2.4)	-	(2.4)	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(2.1)	-	(2.1)	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
686.2	464.0	(4.1)	226.3	3.7	95.3	127.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2012
623.5	412.7	(14.4)	225.2	2.6	95.3	127.3	יתרה ליום 30 ביוני 2011
9.4	9.4	-	-	-	-	-	רווח נקי
0.2	-	-	0.2	0.2	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(3.1)	-	(3.1)	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(0.5)	-	(0.5)	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
1.6	-	1.6	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
631.1	422.1	(16.4)	225.4	2.8	95.3	127.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2011

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

סך הכל הון עצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרנות הון				
		התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	סך הכל הון המניות הנפרע וקרנות הון	מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	מפרמיה	הון המניות הנפרע	
ב. לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר לשנת 2012 ולשנת 2011 (בלתי מבוקר)							
644.6	430.5	(11.6)	225.7	3.1	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011 (מבוקר)
33.5	33.5	-	-	-	-	-	רווח נקי
0.6	-	-	0.6	0.6	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
22.8	-	22.8	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(11.6)	-	(11.6)	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
(3.7)	-	(3.7)	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
686.2	464.0	(4.1)	226.3	3.7	95.3	127.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2012
633.2	419.5	(8.9)	222.6	-	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010 (מבוקר)
(9.5)	(9.5)	-	-	-	-	-	השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי
37.1	37.1	-	-	-	-	-	רווח נקי
(25.0)	(25.0)	-	-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז
2.8	-	-	2.8	2.8	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(13.8)	-	(13.8)	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
2.6	-	2.6	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
3.7	-	3.7	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
631.1	422.1	(16.4)	225.4	2.8	95.3	127.3	יתרה ליום 30 בספטמבר 2011
ב. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 (מבוקר)							
633.2	419.5	(8.9)	222.6	-	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
(9.5)	(9.5)	-	-	-	-	-	השפעה מצטברת נטו ממס של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי
45.5	45.5	-	-	-	-	-	רווח נקי
(25.0)	(25.0)	-	-	-	-	-	דיבידנד שהוכרז
3.1	-	-	3.1	3.1	-	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(6.2)	-	(6.2)	-	-	-	-	התאמות בגין ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
1.9	-	1.9	-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
1.6	-	1.6	-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
644.6	430.5	(11.6)	225.7	3.1	95.3	127.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2011	2011	2012	2011	2012	
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)			
					תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
45.5	37.1	33.5	9.4	8.2	רווח נקי
					התאמות:
13.0	9.3	12.4	3.3	4.3	פחת על בניינים וציוד
13.4	6.5	20.6	4.3	10.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(20.8)	(25.4)	-	-	-	רווח ממימוש בניינים וציוד
(36.8)	(26.8)	(40.5)	(8.5)	(8.2)	רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(7.7)	(3.4)	(11.7)	(3.1)	(4.2)	רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
0.8	2.8	0.6	2.8	0.2	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
2.3	11.5	(1.9)	6.5	(2.9)	מיסים נדחים, נטו
5.0	0.3	(3.4)	0.7	(0.7)	גידול בעודף עתודה על יעודה (גידול בעודף היעודה על העתודה)
			-	-	שינוי נטו בכנסים שוטפים:
(1,050.3)	(784.5)	(450.7)	(240.8)	(57.2)	אשראי לציבור
(181.9)	(165.1)	76.3	(93.3)	12.3	ניירות ערך למסחר
4.1	(7.2)	6.4	5.3	(2.9)	כנסים אחרים
			-	-	שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:
(10.3)	(4.1)	(5.1)	(0.1)	(1.7)	פיקדונות מבנקים
1,656.8	1,787.2	540.6	1,319.6	71.7	פיקדונות הציבור
(4.1)	26.1	(0.8)	31.0	(1.3)	פיקדונות הממשלה
106.6	87.0	33.8	14.4	16.8	התחייבויות אחרות
535.6	951.3	210.1	1,051.5	45.1	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח מאוחד על תזרימי המזומנים (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2011	2012	2011	2012	
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)			
					תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(1,260.3)	(884.4)	(2,235.1)	(364.9)	(404.1)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
1,190.3	563.1	2,553.1	24.1	648.4	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
116.3	263.0	9.7	236.6	1.7	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(45.3)	(29.9)	(30.0)	(8.6)	(11.5)	רכישת בניינים וציוד
34.7	33.9	-	-	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
35.7	(54.3)	297.7	(112.8)	234.5	מזומנים נטו מפעילות השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות מימון
104.3	102.8	104.3	0.8	104.3	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(510.6)	(354.2)	(350.0)	(176.5)	(92.0)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(25.0)	(25.0)	-	-	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(431.3)	(276.4)	(245.7)	(175.7)	12.3	מזומנים נטו מפעילות מימון
(1.9)	3.1	5.9	2.1	1.6	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות המזומנים
141.9	617.5	256.2	760.9	290.3	גידול (קיטון) במזומנים ופיקדונות בבנקים
652.3	652.3	792.3	509.9	762.5	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לתחילת התקופה
792.3	1,272.9	1,054.4	1,272.9	1,054.4	יתרת מזומנים ופיקדונות בבנקים לסוף התקופה
					ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו:
814.3	597.6	636.4	208.0	185.0	ריבית שהתקבלה
349.9	245.6	255.1	81.9	63.9	ריבית ששולמה
25.0	20.2	9.1	5.1	3.5	מיסים על הכנסה ששולמו
-	4.7	7.0	4.7	7.0	מיסים על הכנסה שהתקבלו
					פעולות שאינן במזומן:
-	-	5.0	-	1.4	רכישת רכוש קבוע באשראי

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית

א. כללי

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר 2012 (להלן - "דוחות כספיים ביניים"). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2011 ולשנה שנסתיימה באותו תאריך ולביאורים הנלווים אליהם.

ב. עיקרי המדיניות החשבונאית

1. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2012 ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2011, פרט לאמור בסעיף 2 להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2011 ולשנה שנסתיימה באותו תאריך ולביאורים הנלווים אליהם.

2. תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS":

בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29 - "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים IFRS" (להלן - "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי אשר דוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

א. בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים וחברות כרטיסי אשראי לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר שיפורסמו בנוגע לתקנים הבינלאומיים בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.

ב. בנושאים בליבת העסק הבנקאי - ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.

בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

- ג. תקני דיווח כספי בינלאומיים יאומצו בהתאם לעקרונות הבאים (למעט אם נקבע אחרת על ידי המפקח על הבנקים):
- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, תאגיד בנקאי יפעל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
  - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, תאגיד בנקאי יטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושאים אלו;
  - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות התקן הבינלאומי;
  - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, יפעל התאגיד הבנקאי בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
  - במקומות בהם קיימת בתקן בינלאומי הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.
- תאגידים בנקאיים מיישמים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים והפרשנויות המתייחסות אליהם המפורטים לעיל, החל מיום 1 בינואר, 2011 ואילך. היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי אשר אומץ בחוזר זה, מבוצע בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בתקן הדיווח הכספי הבינלאומי, כולל תיקון למפרע של מספרי השוואה אם נדרש על פי התקן הספציפי.
- מיום 1 בינואר 2011 ואילך הבנק מעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים המטופלים בחוזר בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ והבהרות של הפיקוח על הבנקים.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק לראשונה תקנים חשבונאיים והוראות כמפורט להלן:

1. הוראות בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית.
2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים והפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) שמתייחסות ליישום תקנים אלו כמפורט להלן:
  - תקן חשבונאות בינלאומי 7 (IAS) דוח על תזרימי מזומנים.
  - תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS) מסים על ההכנסה.
  - תקן חשבונאות בינלאומי 23 (IAS) עלויות אשראי.
  - תקן חשבונאות בינלאומי 24 (IAS) גילויים בהקשר לצד קשור.
3. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא פעולות בין תאגיד בנקאי לבעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

4. עדכוני תקינה חשבונאית כמפורט להלן:

- ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-(FAS 860 ASC 166).
- ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילויי אחידות ב-US GAAP וב-IFRS.

להלן תיאור מהות השינויים שננקטו במדיניות החשבונאית בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה והשפעת היישום לראשונה:

1. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

בחודש דצמבר 2011, פרסם המפקח על הבנקים הוראה בדבר אימוץ מתכונת חדשה לדוח רווח והפסד אשר נועדה להתאים את אופן ההצגה של דוח רווח והפסד לאופן ההצגה המקובל של תאגידים בנקאיים בעולם ובארה"ב, תוך שמירה על מידת הפירוט הקיימת בהוראות הדיווח לציבור.

כפועל יוצא מאימוץ המתכונת החדשה לדוח רווח והפסד הסעיף "רווח מפעילות מימון" הוחלף בשלושה סעיפים: "הכנסות ריבית", "הוצאות ריבית" ו"הכנסות מימון שאינן מריבית". בנוסף בוטל סעיף רווח מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים.

כמו כן, על פי הוראות הפיקוח, הגדרת המונח ריבית תוקנה בכדי להבהיר שריבית תכלול גם הפרשי הצמדה למדד על הקרן.

לעניין יישום ההוראה בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" התאגיד הבנקאי נדרש להפסיק לצבור הפרשי הצמדה למדד החל מיום 1.1.2012 בגין כל מלאי החובות הפגומים ולבטל הפרשי הצמדה למדד שנצברו בעבר על הקרן וטרם שולמו רק בגין חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר, 2012. הבנק יישם את ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום ההוראה לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

להלן פירוט הסיווגים מחדש שבוצעו:

א. מרכיבי הרווח המימוני המפורטים להלן סווגו לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר:

* רווחים או הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה.

* הכנסות/הוצאות בגין מכשירים נגזרים ששימשו לפעילות ALM.

* הפרשי שער למעט הפרשי שער על הריבית שנכללים כחלק מהכנסות או הוצאות הריבית.

ב. מרכיבי הרווח המימוני המפורטים להלן סווגו לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר:

* רווחים או הפסדים מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.

* דיבידנדים בגין מניות מוחזקות למסחר.

* הכנסות/הוצאות בגין מכשירים נגזרים אחרים.

ג. מרכיבי הרווח המימוני המפורטים להלן סווגו לסעיף פעילות:

* הכנסות מעמלות המרה.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

* הכנסות מעמלות מעו"ף.

* הכנסות מעמלות מערבויות.

כתוצאה משינויי הסיווגים כאמור לעיל, הכנסות (הוצאות) שנכללו ברווח מפעילות מימון בסך של 16.8 מיליוני ש"ח ו- 2.8 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012, בהתאמה, ובסך של 2.8 ו- 5.8 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011, בהתאמה, סווגו לסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". כמו כן, סכום של 6.3 מיליוני ש"ח סווג כאמור בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011.

הכנסות (הוצאות) שנכללו ברווח מפעילות מימון בסך של 10.3 מיליוני ש"ח ו- 3.2 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012, בהתאמה ובסך של 10.6 ו- 3.7 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011, בהתאמה, סווגו לסעיף "עמלות". כמו כן, סכום של 14.5 מיליוני ש"ח סווג כאמור בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011.

ד. רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת הסעיף "רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות נטו" סווגו מחדש ונכללו במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". הסכומים שסווגו אינם מהותיים.

בוטל סעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות" ואומצה הגישה הנהוגה בארה"ב לגבי סיווג של אירוע או עסקה כפריט מיוחד, לפיה פריט מיוחד הינו פריט אשר "אינו רגיל" ו-"אינו שכיח". לאור זאת תאגיד בנקאי יהיה רשאי לסווג אירוע או עסקה כפריט מיוחד רק באישור של המפקח על הבנקים.

רווחים (הפסדים) שנכללו בעבר במסגרת סעיף "רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים" סווגו מחדש כדלהלן:

רווחים (הפסדים) ממימוש בנינים וציוד סווגו לסעיף "הכנסות אחרות".

כתוצאה משינויי הסיווגים כאמור, "רווחים מפעולות בלתי רגילות לאחר מיסים" שנבעו ממימוש בנינים וציוד בסך של 20.9 ו- 19.6 מיליוני ש"ח בתקופות שנסתיימו בימים 31 בדצמבר 2011 וביום 30 בספטמבר 2011, בהתאמה, הוכרו בסעיף "הכנסות אחרות" בסכום של 25.5 מיליוני ש"ח ובסכום של 25.5 מיליוני ש"ח, בהתאמה, ובסעיף הפרשה למיסים בסכום של 4.5 מיליוני ש"ח ובסכום של 5.9 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

2. תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות ליישום תקנים אלה

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 30 בנובמבר 2011 בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים מיישם הבנק את תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) המפורטים להלן:

IAS 7 - דוחות תזרים מזומנים;

התקן מספק מידע באמצעות דוח על תזרימי המזומנים בכל אשר לשינויים שחלו בתקופת הדיווח במזומנים ובשווי מזומנים המסווג תזרימי מזומנים במהלך התקופה מפעילויות שוטפות, מפעילויות השקעה ומפעילויות מימון. בדוח על תזרימי המזומנים בוצע שימוש בשיטה העקיפה, ובהתבסס על הרווח לאחר מס. עם זאת, תאגיד בנקאי יוכל להציג את תזרימי המזומנים מפעילויות שוטפות לפי השיטה הישירה.

תזרימי מזומנים הנובעים מעסקאות במטבע חוץ נרשמים במטבע הפעילות של התאגיד על ידי הכפלת הסכום במטבע חוץ בשער החליפין בין מטבע הפעילות לבין מטבע החוץ בתאריך תזרים המזומנים. ההשפעה של שינויים בשער החליפין על מזומנים ושווי מזומנים המוחזקים במטבע חוץ או העומדים לפירעון במטבע חוץ

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

מוצגת בנפרד מיתר השינוי במזומנים ושווי מזומנים.

לתזרימי מזומנים מריבית ומדיבידנדים שנתקבלו או ששולמו וכן לתזרימי מזומנים הנובעים ממיסים על ההכנסה ינתן גילוי בנפרד. עוד נקבע כי עסקאות שאינן מחייבות את השימוש במזומנים ושווי מזומנים אינן נכללות בדוח על תזרימי מזומנים אלא בנספח.

הבנק יישם את הכללים שנקבעו בתקן החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה למעט שינוי הצגתי.

להלן פירוט הסיווגים מחדש שבוצעו:

שינויים נטו בתזרים בגין נכסים שוטפים (כגון: פיקדונות בבנקים, ניירות ערך למסחר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, אשראי לציבור ואשראי לממשלה) שנכללו בעבר במסגרת פעילות בנכסים בסך של 289.9 מיליוני ש"ח ובסך של 1.6 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה חודשים ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת. כמו כן סכום של 799.2 מיליוני ש"ח וסכום של 225.2 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה חודשים ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011, בהתאמה, וסכום של 980.4 מיליוני ש"ח בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 סווגו כאמור.

שינויים נטו בתזרים בגין התחייבויות (כגון: פיקדונות מהציבור, פיקדונות מהבנקים, פיקדונות מהממשלה, נטו התחייבויות בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות אחרות) שנכללו בעבר במסגרת פעילות בהתחייבויות ובהון בסך של 534.7 מיליוני ש"ח ובסך של 64.1 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה חודשים ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת. כמו כן סכום של 1,809.2 מיליוני ש"ח וסכום של 1,354.1 מיליוני ש"ח בתקופות של תשעה חודשים ושלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011, בהתאמה, וסכום של 1,647.5 מיליוני ש"ח בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 סווגו כאמור.

IAS 12 - מסים על ההכנסה;

התקן, במתכונת האימוץ, דומה בהוראותיו לתקן חשבונאות ישראלי 19 בדבר מסים על הכנסה שיושם עד כה ע"י הבנק. יחד עם זאת, לצד אימוץ התקן הבינלאומי שונו הוראות ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

ככלל, נכסי מסים נדחים יוכרו בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תתהווה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים הגדרת המונח צפוי (Probable) תיושם באופן עקבי למונח "יותר סביר מאשר לא" (More likely than not) במסגרת כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

בנוסף, הובהרו התנאים הנדרשים בכדי שתאגיד בנקאי יוכל לקבוע שהפרש זמני הניתן לניכוי בגין השקעה מסוימת יתהפך בעתיד הנראה לעין, באמצעות עסקת מכירה. התנאים נועדו להגביר את הביטחון בכך שהמכירה תהיה צפויה ומבוססים על דוגמה שנכללה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זה.

כמו כן במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים מיישמים את הכללים שנקבעו בהבהרה 48FIN בדבר חוסר ודאות במסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונות.

הבנק יישם את הכללים שנקבעו בתקן כאמור לעיל, החל מיום 1 בינואר, 2012, באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה על דוחות הבנק.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

IAS 23 - עלויות אשראי;

התקן קובע כי על חברה להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה והקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל נכסים קבועים, נדל"ן להשקעה ומלאי הדורש פרק זמן ממושך כדי להביאו למצב מכירה. יחד עם זאת, יודגש כי לתאגיד בנקאי לא יתהוו עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים בנוגע לקריטריונים להכרה בנכסים כנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שיהוו.

ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה על דוחות הבנק.

IAS 24 - גילויים בהקשר לצד קשור

התקן קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. כמו כן, נדרש גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישורין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו של ישות זו. התיקון ל- IAS 24 (להלן - התיקון) מבהיר את הגדרת צד קשור על מנת לפשט את זיהוי היחסים עם צד קשור ולמנוע חוסר עקביות ביישום הגדרה זו. בנוסף, לחברות הקשורות לממשלה ניתנת, במסגרת התיקון, הקלה חלקית במתן גילוי בדבר עסקאות עם הממשלה ועם חברות אחרות כאמור. במסגרת האימוץ של התקן על ידי הפיקוח על הבנקים, הותאמה מתכונת הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים על מנת לעמוד בדרישות הגילוי של IAS 24 והן בגילויים הנדרשים מכוח תקנות ניירות ערך, התש"ע-2010. תאגיד בנקאי יידרש ליישם את הכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא. במידה ולא תימצא התייחסות כאמור, יידרש התאגיד הבנקאי ליישם את הכללים שנקבעו בתקן 23, ובפרט לעסקאות של העמדת הלוואות או גיוס פקדונות בין חברות בתוך הקבוצה הבנקאית.

ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות של הבנק. גילויים יתווספו בהתאם לצורך.

3. הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא פעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי.

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי את תקן חשבונאות מספר 23 בדבר "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבעל השליטה בה" (להלן, "תקן 23"). בהתאם לתקן 23 נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה יימדדו במועד העסקה לפי שוויה ההוגן של העסקה, כאשר ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה ייזקף להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן יוכר כקישון ביתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה. התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה, כדלקמן-

- העברת נכס לישות מבעל שליטה או לחלופין העברת נכס מישות לבעל השליטה.
- נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או בחלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בגין הוצאה, ויתור בעל השליטה על חוב שמגיע לו מהישות במלואו או בחלקו.
- הלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה.

כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבעל השליטה בה. לפיכך, בוטל הטיפול שנקבע בהוראות הדיווח לציבור לעניין עסקאות עם בעל שליטה או עם חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. עם זאת הושארה על כנה ההנחיה בדבר התקשרות המשך בתמורה שונה.

ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה מהותית.

4. עדכונים בתקינה החשבונאית:

ASU 2011-03 התנאים לקיומה של שליטה אפקטיבית בהסכמי רכש חוזר (להלן: "התיקון"):

בחודש אפריל 2011 פרסם ה-FASB תיקון שמטרתו הינה שיפור ופישוט הטיפול החשבונאי בעסקאות רכש חוזר מסוג ריפו ועסקאות דומות. השינוי חל באופן רחבי לנכסים פיננסיים שהועברו במסגרת עסקאות ריפו ולהסכמים אחרים אשר גם מקנים וגם מחייבים את המעביר לרכוש מחדש או לפדות את הנכסים הפיננסיים לפני מועד פירעונם החוזי.

על פי העדכון, נדרש לשנות את האופן שבו מוערך קיום שליטה אפקטיבית בידי מעביר בעסקאות רכש חוזר. הערכת קיום שליטה אפקטיבית תתמקד בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא יובא בחשבון (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". קריטריונים נוספים לבחינת קיום השליטה האפקטיבית לא שונו על ידי ה-ASU.

התיקון חל החל מה- 1 בינואר 2012 על העברות של נכסים שחלו לאחר מועד זה, או על עסקאות קיימות שחל בהן שינוי לאחר מועד התחילה באופן של מכאן והלאה.

ליישום התיקון לא הייתה השפעה מהותית.

ASU 2011-04 מדידת שווי הוגן (להלן: "התיקון"):

בחודש מאי 2011 פרסם ה-FASB תיקון בנוגע ל- ASC 820 מדידה וגילוי של שווי הוגן. הגילוי חדש לא משנה באופן ניכר את הדרישות הקיימות, אלא מבהיר.

התיקון מציג מספר שינויים, וביניהם:

- השוק העיקרי בו תתבצע המדידה ייחשב השוק בו מתבצע עיקר נפח ורמת הפעילות עבור אותו נכס או התחייבות, ולא השוק בעיני הישות המשקף נפח או רמה שכזו.
- איסור שימוש בפקטור גודל ההחזקה לא רק על מכשירים סחירים המסווגים ברמה 1 במדרג השווי ההוגן כפי שנקבע כיום, אלא גם לגבי יתר המכשירים ברמה 2 ו-3 למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.
- התיקון מספק הנחיות למדידת שווי ההוגן בתיקים של מכשירים פיננסיים. יתירה מכך, התיקון מציב דרישות גילוי חדשות, ביניהן:
  - סיווג לרמות במסגרת היררכיית השווי ההוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך במסגרת הביאורים נדרש גילוי לגבי שווי ההוגן.
  - לגבי פריטים שנכללו ברמה 3 ינתן מידע בדבר תהליך ההערכה שמישם על ידי הישות המדווחת וגילוי בדבר ניתוח רגישות של מדידת השווי ההוגן לשינויים בנתונים לא נצפים משמעותיים ויחסים הדדיים בין נתונים לא נצפים אלו אם קיימים.
  - מעברים כלשהם של מדידת שווי הוגן מרמה 2 לרמה 1 או להיפך, לרבות פירוט הסיבות למעברים.
- התיקון בתוקף החל מה- 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ליישום לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט שינוי הצגתי של דרישות הגילוי החדשות.

5. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

5.1 בחודש מאי 2011 פרסם ה-IASB שלושה תקנים חדשים:

- IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים
- IFRS 11 הסדרים משותפים
- IFRS 12 גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

התקנים החדשים ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013, או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם הבנק בוחר לבצעו, עליו לאמץ את התקנים החדשים כמכלול אחד (למעט דרישות הגילוי על פי IFRS 12 שניתן לאמצן בנפרד). התקנים כוללים הוראות מעבר עם הקלות מסוימות בעת היישום לראשונה.

להלן עיקרי הוראות התקנים האמורים:

IFRS 10 - דוחות כספיים מאוחדים

IFRS 10 (להלן - תקן 10) מחליף את IAS 27 בדבר הטיפול החשבונאי בדוחות כספיים מאוחדים, וכן כולל את הטיפול החשבונאי באיחוד ישויות מובנות (structured entities) שטופלו בעבר ב-12 SIC איחוד - ישויות למטרות מיוחדות.

תקן 10 אינו כולל שינויים בנהלי האיחוד, אך משנה את ההגדרה של קיומה של שליטה לצורך איחוד וכולל מודל יחיד לצורכי איחוד. על פי תקן 10 על מנת שתתקיים שליטה נדרש קיומם של כוח (power) וחשיפה או זכות לתשואות משתנות (variable returns) מהבנק המושקע. כוח הינו היכולת להשפיע ולכוון את הפעילויות של הבנק המושקע, אשר משפיעות באופן משמעותי על התשואה של המשקיע.

תקן 10 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. לא צפויה השפעה מהותית על תוצאות הבנק כתוצאה מאימוץ תקן זה.

IFRS 11 - הסדרים משותפים

IFRS 11 (להלן - תקן 11) מחליף את IAS 31 בדבר הטיפול החשבונאי בזכויות בעסקאות משותפות ואת SIC 13 בדבר פרשנות לטיפול החשבונאי בהשקעות לא כספיות על ידי ישויות בשליטה משותפת. כמו כן, התקן מתקן חלק מהנחיות IAS 28 בדבר השקעות בחברות כלולות.

תקן 11 מגדיר הסדרים משותפים כהסדרים חוזיים שלפיהם לשני צדדים או יותר קיימת שליטה משותפת. תקן 11 מחלק את ההסדרים המשותפים לשני סוגים:

- עסקאות משותפות (joint ventures), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים נטו של העסקה המשותפת יטופלו לפי שיטת השווי המאזני.

- פעילויות משותפות (joint operations), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים של הפעילות המשותפת ומחויבות משותפת בגין ההתחייבויות של הפעילות המשותפת. תקן 11 דורש כי הבנק המחזיק יכיר בנכסים, בהתחייבויות, בהכנסות ובהוצאות של הפעילות המשותפת על פי חלקו היחסי בפעילות זו כפי שנקבע בהסדר המשותף, בדומה לטיפול החשבונאי הקיים היום.

התקן משנה את הטיפול החשבונאי באובדן שליטה משותפת כאשר לאחר אובדן השליטה המשותפת נותרת השפעה מהותית ומבטל את ההוראה הקיימת הדורשת לשערך לשווי הוגן את ההשקעה שנותרת בחברה הכלולה במועד אובדן השליטה המשותפת.

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

כמו כן IAS 28 המתוקן קובע כי IFRS 5 אשר מאומץ גם כן על ידי התאגיד הבנקאי, חל על השקעה או חלק ממנה בחברה כלולה או עסקה משותפת העונה לקריטריונים לסיווג כמוחזקת למכירה. עד למימוש חלק ההשקעה שסווג כמוחזקת למכירה, שיטת השווי המאזני ממשיכה להיות מיושמת על חלק ההשקעה של סווג כמוחזקת למכירה.

תקן 11 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי בכפוף למתן גילוי וכן בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל- IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים ו-IFRS 12 גילויים בנושא זכויות בישויות אחרות.

לא צפויה השפעה מהותית על תוצאות הבנק כתוצאה מאימוץ תקן זה.

IFRS 12 - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

IFRS 12 (להלן - תקן 12) קובע דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות של הבנק, לרבות חברות בנות, הסדרים משותפים, חברות כלולות וישויות מובנות (structured entities). תקן 12 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע לשיקולים ולהנחות ששימשו את ההנהלה בקביעת קיומה של שליטה, שליטה משותפת או השפעה מהותית בישויות מוחזקות, וכן בקביעת סוג ההסדר המשותף. תקן 12 כולל גם דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות מהותיות.

מטרת דרישות הגילוי החדשות היא לאפשר למשתמשים בדוחות הכספיים להבין את המהות והסיכונים הנובעים מהזכויות של התאגיד המדווח בישויות אחרות, וכן להבין את ההשפעה של אותן זכויות על המצב הכספי של התאגיד המדווח. מטרה זו באה לידי ביטוי בדרישות גילוי נרחבות ומקיפות, בין השאר: שיקול דעת והנחות משמעותיות שבאו לידי ביטוי בקביעת מהותן של זכויות בישויות ובהסדרים, זכויות בחברות בנות, זכויות בהסדרים משותפים ובחברות כלולות וזכויות בישויות מובנות.

הגילויים המתאימים יכללו בדוחות הכספיים של הבנק עם אימוץ התקן לראשונה ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי בכפוף לאימוץ מוקדם של שני התקנים הנוספים שפורסמו במקביל-IFRS 10 דוחות כספיים מאוחדים ו-IFRS 11 הסדרים משותפים. יחד עם זאת ניתן לכלול את דרישות הגילוי הנוספות הנדרשות תחת IFRS 12 באופן מוקדם מבלי ליישם באימוץ מוקדם את התקנים הנוספים.

להערכת הבנק, לאימוץ תקני הדיווח החשבונאי הבינלאומי החדשים, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5.2 בחודש מאי 2011 פרסם ה-IASB תיקון לשני תקנים קיימים:

- IAS 27R (מתוקן 2011) דוחות כספיים נפרדים.
- IAS 28R (מתוקן 2011) השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות.

IAS 27R - דוחות כספיים נפרדים

IAS 27R מחליף את IAS 27 ומטפל רק בדוחות כספיים נפרדים.

ההנחיות הקיימות לגבי דוחות כספיים נפרדים נותרו ללא שינוי במסגרת תקן 27 המתוקן.

IAS 28R - השקעות בחברות כלולות ועסקאות משותפות

IAS 28R (להלן - תקן 28 המתוקן) מחליף את IAS 28. השינויים העיקריים הנכללים בו לעומת IAS 28 מתייחסים לטיפול החשבונאי לפי שיטת השווי המאזני בהשקעות בעסקאות משותפות, כתוצאה מפרסום IFRS 11 והמעבר מיישום שיטת האיחוד היחסי ליישום שיטת השווי המאזני בהשקעות אלה.

תקן 28 המתוקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013

ביאור 1 - מדיניות חשבונאית (המשך)

או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם חברה בוחרת לבצעו, עליה לאמץ את IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12 או IAS 27R (מתוקן 2011) כמכלול אחד.

להערכת הבנק, לתקן 28 המתוקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

5.3 הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית

אימוץ ASC 310-20 בדבר "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות":

ב-29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים ארה"ב בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות.

ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יבאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה.

בנוסף ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.

התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו מיום 1 בינואר, 2014 ואילך.

התאגיד הבנקאי בוחן את ההשפעה הצפויה של אימוץ הכללים על הדוחות הכספיים, אך אין ביכולתו בשלב זה להעריך את תוצאותיו.

5.4 עדכון הוראות הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי (להלן - "ההוראה")

ביום ה-25 במרץ 2012 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בדבר עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי המבוסס על עדכון 2010-10 של ה-FASB לדרישות הגילוי בארה"ב על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי איכות אשראי. במסגרת ההוראה, הוגדרו המונחים "מגזר אשראי", "קבוצות חובות" ו"אינדיקציה לאיכות אשראי".

בין היתר, תאגיד בנקאי ייתן גילוי כמותי ואיכותי בגין כל קבוצת חובות, כפי שהוגדרה במסגרת החוזר, על איכות חובותיה לתאגיד הבנקאי, לרבות:

א. תיאור של האינדיקציה לאיכות האשראי.

ב. יתרת החוב הרשומה של החובות, לפי האינדיקציה לאיכות האשראי.

ג. לכל אינדיקציה לאיכות האשראי, המועד או טווח המועדים שבו המידע עודכן לגבי אינדיקציה זו.

ההוראה תיושם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2012.

התאגיד הבנקאי בוחן את ההשפעה הצפויה של עדכון ההוראה על הדוחות הכספיים.

ביאור 2 - ניירות ערך

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2012					
שווי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים			
(בלתי מבוקר)					
ניירות ערך זמינים למכירה -					
אגרות חוב					
901.2	6.7	1.5	906.4	901.2	של ממשלת ישראל
21.4	0.1	0.2	21.3	21.4	של מוסדות פיננסיים בישראל
17.3	-	-	17.3	17.3	מגובי נכסים (ABS) בישראל
3.2	-	0.2	3.0	3.2	של אחרים בישראל
943.1	6.8	1.9	948.0	943.1	סה"כ אגרות חוב
1.1	-	-	1.1	1.1	מניות
(2) 944.2	(3) 6.8	(3) 1.9	949.1	944.2	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
ניירות ערך למסחר -					
200.4	0.2	3.1	197.5	200.4	של ממשלת ישראל
3.6	-	-	3.6	3.6	של מוסדות פיננסיים בישראל
1.9	0.1	-	2.0	1.9	של אחרים בישראל
205.9	0.3	3.1	203.1	205.9	סה"כ אגרות חוב
205.9	(4) 0.3	(4) 3.1	203.1	205.9	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,150.1			1,152.2	1,150.1	סך הכל ניירות ערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 1.1 מיליוני ש"ח.
 (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2011					
שווי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
	הפסדים	רווחים			
(בלתי מבוקר)					
ניירות ערך זמינים למכירה -					
אגרות חוב					
1,165.2	19.2	1.4	1,183.0	1,165.2	של ממשלת ישראל
106.7	1.2	0.3	107.6	106.7	של מוסדות פיננסיים בישראל
12.5	3.8	-	16.3	12.5	מגובי נכסים (ABS) בישראל
22.5	2.0	0.2	24.3	22.5	של אחרים בישראל
1,306.9	26.2	1.9	1,331.2	1,306.9	סה"כ אגרות חוב
1.1	-	-	1.1	1.1	מניות
(2) 1,308.0	(3) 26.2	(3) 1.9	1,332.3	1,308.0	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן	
ניירות ערך למסחר -					
212.4	0.2	1.4	211.2	212.4	של ממשלת ישראל
10.6	-	0.1	10.5	10.6	של מוסדות פיננסיים בישראל
7.4	0.3	0.1	7.6	7.4	של אחרים בישראל
230.4	0.5	1.6	229.3	230.4	סה"כ אגרות חוב
18.9	0.3	0.1	19.1	18.9	מניות
249.3	(4) 0.8	(4) 1.7	248.4	249.3	סך הכל ניירות ערך למסחר
1,557.3			1,580.7	1,557.3	סך הכל ניירות ערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.
 (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011				
שווי הוגן ⁽¹⁾	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
	הפסדים	רווחים		
(בלתי מבוקר)				
ניירות ערך זמינים למכירה - אגרות חוב				
1,011.8	15.2	3.3	1,023.7	1,011.8
				של ממשלת ישראל
115.1	0.7	0.5	115.3	115.1
				של מוסדות פיננסיים בישראל
13.7	4.0	-	17.7	13.7
				מגובי נכסים (ABS) בישראל
78.6	1.5	0.2	79.9	78.6
				של אחרים בישראל
1,219.2	21.4	4.0	1,236.6	1,219.2
סה"כ אגרות חוב				
1.1	-	-	1.1	1.1
מניות				
⁽²⁾ 1,220.3	⁽³⁾ 21.4	⁽³⁾ 4.0	1,237.7	1,220.3
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

שווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן
ניירות ערך למסחר -				
232.5	-	3.4	229.1	232.5
				של ממשלת ישראל
5.0	-	-	5.0	5.0
				של מוסדות פיננסיים בישראל
7.5	0.4	-	7.9	7.5
				של אחרים בישראל
25.4	1.2	-	26.6	25.4
				של אחרים זרים
270.4	⁽⁴⁾ 1.6	⁽⁴⁾ 3.4	268.6	270.4
סך הכל ניירות ערך למסחר				
1,490.7			1,506.3	1,490.7
סך הכל ניירות ערך				

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) כולל מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 0.1 מיליוני ש"ח.
 (3) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
 (4) נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. האשראי לציבור

2011 בדצמבר 31			2011 בספטמבר 30			2012 בספטמבר 30		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
1,626.0	7.3	1,633.3	1,476.0	6.3	1,482.3	1,696.1	5.7	1,701.8
7,431.8	83.7	7,515.5	7,322.8	79.9	7,402.7	7,791.8	80.1	7,871.9
9,057.8	91.0	9,148.8	8,798.8	86.2	8,885.0	9,487.9	85.8	9,573.7

* לרבות אשראי שנבחן על בסיס פרטני ונמצא שהוא אינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף לגבי אשראי שנבחן על בסיס פרטני ראה טבלה בסעיף ב'.
 ** אשראי שהפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי בשיטת עומק הפיגור לפי נספח להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314, ואשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי. לפירוט נוסף ראה טבלה בסעיף ג'.

ב. אשראי לציבור שנבדק על פי בסיס פרטני

2011 בדצמבר 31			2011 בספטמבר 30			2012 בספטמבר 30		
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה
31.9	3.7	35.6	23.3	3.8	27.1	38.8	2.2	41.0
39.5	0.8	40.3	32.6	0.7	33.3	4.7	0.1	4.8
16.2	0.3	16.5	14.4	0.3	14.7	9.7	0.2	9.9
1,538.4	2.5	1,540.9	1,405.7	1.5	1,407.2	1,642.9	3.2	1,646.1
1,594.1	3.6	1,597.7	1,452.7	2.5	1,455.2	1,657.3	3.5	1,660.8
1,626.0	7.3	1,633.3	1,476.0	6.3	1,482.3	1,696.1	5.7	1,701.8

* אשראי פגום אינו צובר הכנסות ריבית, למעט אשראי מסוים בארגון מחדש כמצויין בהמשך סעיף זה.
 ** אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2011	2011	2012		
				מידע נוסף על אשראי לציבור פגום שנבדק על בסיס פרטני
3.7	3.8	3.4		אשראי לציבור פגום בגינו קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
31.9	23.3	37.6		אשראי לציבור פגום בגינו לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
35.6	27.1	41.0		סה"כ אשראי לציבור פגום
28.8	23.9	11.9		אשראי לציבור פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
6.8	3.2	29.1		אשראי לציבור פגום שנמדד לפי שווי הביטחון
35.6	27.1	41.0		סה"כ אשראי לציבור פגום

*31 בדצמבר 2011			*30 בספטמבר 2011			30 בספטמבר 2012			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
									אשראי בעייתי בארגון מחדש במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי
8.7	3.7	12.4	23.3	3.8	27.1	10.4	2.2	12.6	שאינו צובר הכנסות ריבית
-	-	-	-	-	-	-	-	-	צובר הכנסות ריבית
8.7	3.7	12.4	23.3	3.8	27.1	10.4	2.2	12.6	סה"כ (נכלל באשראי לציבור פגום)

לבנק אין התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של אשראי בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.
* סווג מחדש

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2011	2012	2011	2012	
30.8	29.2	36.0	28.5	38.8	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
0.7	0.6	2.5	0.1	0.1	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום*
1.8	1.0	1.6	0.3	0.9	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
0.7	0.2	2.5	0.1	0.1	*מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל

הלוואות לדיר שובגין נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 314 ליום 30 בספטמבר 2012:

סה"כ	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו***	עומק הפיגור						סה"כ
		בפיגור של יותר מ-90 ימים						
		סה"כ מעל 3 חודשים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	מעל 3 חודשים עד 6 חודשים	בפיגור של 30 ימים עד 90 ימים	
30 בספטמבר 2012								
60.5	-	57.1	44.9	2.7	5.2	4.3	3.4	סכום הפיגור
19.0	-	19.0	18.7	0.1	0.2	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
332.9	27.3	239.9	40.5	22.1	78.2	99.1	65.7	יתרת חוב רשומה
56.2	3.5	52.7	33.1	9.8	9.8	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
276.7	23.8	187.2	7.4	12.3	68.4	99.1	65.7	יתרת חוב נטו

30 בספטמבר 2011								
72.1	-	68.4	57.7	2.7	4.6	3.4	3.7	סכום הפיגור
23.2	-	23.2	23.0	0.1	0.1	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
311.1	28.1	218.1	63.9	16.2	64.7	73.3	64.9	יתרת חוב רשומה
60.6	3.5	57.1	39.5	8.3	9.3	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
250.5	24.6	161.0	24.4	7.9	55.4	73.3	64.9	יתרת חוב נטו

31 בדצמבר 2011								
68.2	-	64.7	54.0	2.6	4.1	4.0	3.5	סכום הפיגור
22.3	-	22.3	22.0	0.1	0.2	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית*
313.4	27.2	226.1	60.4	19.5	56.7	89.5	60.1	יתרת חוב רשומה
61.8	3.2	58.6	41.0	9.0	8.6	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי**
251.6	24.0	167.5	19.4	10.5	48.1	89.5	60.1	יתרת חוב נטו

* בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

** לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

*** הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעון.

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. אשראי לציבור שנבדק על בסיס קבוצתי כולל (המשך)

אשראי אחר שלא נבדק פרטנית אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו חושבה על בסיס קבוצתי:

2011 בדצמבר 31			2011 בספטמבר 30			2012 בספטמבר 30			
יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב נטו	הפרשה להפסדי אשראי	יתרת חוב רשומה	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור פגום
12.0	1.5	13.5	6.9	1.5	8.4	12.2	1.7	13.9	אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 ימים או יותר
24.4	0.9	25.3	27.1	1.0	28.1	32.7	1.0	33.7	אשראי לציבור שאינו פגום, בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים
673.6	11.3	684.9	677.8	8.4	686.2	685.4	13.4	698.8	אשראי לציבור אחר שאינו פגום
710.0	13.7	723.7	711.8	10.9	722.7	730.3	16.1	746.4	סה"כ

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

סה"כ	הפרשה להפסדי אשראי			
	על בסיס קבוצתי *			
	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
86.7	27.5	56.5	2.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.6.2012
				שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2012
10.8	9.5	1.6	(0.3)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(11.4)	(9.3)	(1.9)	(0.2)	מחיקות חשבונאיות
1.0	1.0	-	-	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(10.4)	(8.3)	(1.9)	(0.2)	מחיקות חשבונאיות נטו
87.1	28.7	56.2	2.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.9.2012
90.9	20.1	66.2	4.6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.6.2011
				שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2011
4.9	5.3	(2.0)	1.6	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(8.0)	(2.0)	(3.6)	(2.4)	מחיקות חשבונאיות
-	-	-	-	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(8.0)	(2.0)	(3.6)	(2.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
87.8	23.4	60.6	3.8	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.9.2011
92.7	27.2	61.8	3.7	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31.12.2011
				תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2012
20.2	19.9	0.4	(0.1)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(29.1)	(21.7)	(6.0)	(1.4)	מחיקות חשבונאיות
3.3	3.3	-	-	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(25.8)	(18.4)	(6.0)	(1.4)	מחיקות חשבונאיות נטו
87.1	28.7	56.2	2.2	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.9.2012
122.8	6.6	69.2	47.0	יתרת הפרשה ליום 31.12.2010
(42.0)	-	(7.4)	(34.6)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011
16.1	13.6	6.6	(4.1)	שינויים אחרים בהפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011 (נזקפו להון העצמי)
96.9	20.2	68.4	8.3	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1.1.2011
				תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30.09.2011
8.1	9.9	(0.1)	(1.7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(18.2)	(6.7)	(8.5)	(3.0)	מחיקות חשבונאיות
1.0	-	0.8	0.2	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(17.2)	(6.7)	(7.7)	(2.8)	מחיקות חשבונאיות נטו
87.8	23.4	60.6	3.8	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30.09.2011

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ד. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

סה"כ	הפרשה להפסדי אשראי			
	על בסיס קבוצתי *			
	אחר	לפי עומק פיגור	על בסיס פרטני	
הרכב יתרת הפרשה ליום 30.9.2012				
85.8	27.4	56.2	2.2	בגין אשראי לציבור
1.3	1.3	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
הרכב יתרת הפרשה ליום 30.9.2011				
86.2	21.8	60.6	3.8	בגין אשראי לציבור
1.6	1.6	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
הרכב יתרת הפרשה ליום 31.12.2011				
91.0	25.5	61.8	3.7	בגין אשראי לציבור
1.7	1.7	-	-	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

* לרבות הפרשה על בסיס קבוצתי בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים.

ביאור 3 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ה. פרטים נוספים על הלוואות לדיור ואופן חישוב ההפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2012							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾					הלוואות לדיור	
	אחרת			יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב רשומה ⁽⁴⁾	
סה"כ	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי	לפי עומק הפיגור				
64.0	-	7.8	56.2	267.2	57.1	6,809.0	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ⁽²⁾
-	-	-	-	3.4	0.1	316.5	הלוואות לדיור אחרות
64.0	-	7.8	56.2	270.6	57.2	7,125.5	סה"כ

30 בספטמבר 2011							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾					הלוואות לדיור	
	אחרת			יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב רשומה ⁽⁴⁾	
סה"כ	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי	לפי עומק הפיגור				
69.0	-	8.4	60.6	218.1	68.4	6,406.1	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ⁽²⁾
-	-	-	-	4.7	0.7	273.9	הלוואות לדיור אחרות
69.0	-	8.4	60.6	222.8	69.1	6,680.0	סה"כ

31 בדצמבר 2011							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	הלוואות לדיור פגומות או בפיגור של יותר מ-90 ימים ⁽¹⁾					הלוואות לדיור	
	אחרת			יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור ⁽³⁾	יתרת חוב רשומה ⁽⁴⁾	
סה"כ	על בסיס פרטני	על בסיס קבוצתי	לפי עומק הפיגור				
70.0	-	8.2	61.8	226.1	64.7	6,516.3	הלוואות לדיור שחובה לחשב בגינן את ההפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור ⁽²⁾
-	-	-	-	6.6	0.1	275.5	הלוואות לדיור אחרות
70.0	-	8.2	61.8	232.7	64.8	6,791.8	סה"כ

- (1) הלוואות לדיור פגומות והלוואות לדיור בפיגור יותר מ-3 חודשים.
 (2) מזה: הלוואות לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 1,655.6 מיליוני ש"ח (ב-30 בספטמבר 2011 - 1,402.7 מיליוני ש"ח, ב-31 בדצמבר 2011 - 1,483.7 מיליוני ש"ח).
 (3) כולל ריבית על סכום הפיגור.
 (4) מזה: הלוואות לדיור בריבית משתנה בסך 5,971.9 מיליוני ש"ח (ב-30 בספטמבר 2011 - 5,263.5 מיליוני ש"ח, ב-31 בדצמבר 2011 - 5,520.8 מיליוני ש"ח).

ביאור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 בדבר "מדידה והלימות הון".

א - הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2011	2011	2012		
644.6	631.1	686.2		הון רובד 1, לאחר ניכויים
318.6	315.6	270.8		הון רובד 2, לאחר ניכויים
963.2	946.7	957.0		סך הכל ההון הכולל

ב - יתרות משוקללות של נכסי סיכון

6,395.8	6,090.6	6,330.6		סיכון אשראי
171.6	132.8	118.1		סיכוי שוק
491.1	489.0	540.6		סיכון תפעולי
7,058.5	6,712.4	6,989.3		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון

ג - יחס ההון לרכיבי סיכון

באחוזים			
9.1	9.4	9.8	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.7	14.1	13.7	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
13.0	13.0	13.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2012						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
						נכסים
1,054.4	-	48.1	192.9	-	813.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,150.1	1.1	-	41.2	121.9	985.9	ניירות ערך
9,487.9	-	136.0	1,171.2	3,436.2	4,744.5	אשראי לציבור, נטו
102.3	102.3	-	-	-	-	בניינים וציוד
12.3	-	7.2	1.7	0.4	3.0	נכסים בגין מכשירים נגזרים
41.6	9.6	-	-	-	32.0	נכסים אחרים
11,848.6	113.0	191.3	1,407.0	3,558.5	6,578.8	סך הכל נכסים
						התחייבויות
9,605.2	-	360.2	1,070.6	3,008.2	5,166.2	פיקדונות הציבור
71.1	-	-	13.1	58.0	-	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	פיקדונות הממשלה
1,400.8	-	-	2.0	636.8	762.0	תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
13.1	-	1.7	6.7	0.8	3.9	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
72.2	34.5	-	-	-	37.7	התחייבויות אחרות
11,162.4	34.5	361.9	1,092.4	3,703.8	5,969.8	סך הכל התחייבויות
686.2	78.5	(170.6)	314.6	(145.3)	609.0	הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
-	-	173.2	(272.5)	69.4	29.9	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
686.2	78.5	2.6	42.1	(75.9)	638.9	סך הכל כללי

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2011						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
						נכסים
1,272.9	-	36.0	91.5	-	1,145.4	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,557.3	8.0	-	26.7	391.4	1,131.2	ניירות ערך
8,798.8	-	152.7	1,050.1	3,008.9	4,587.1	אשראי לציבור, נטו
68.0	68.0	-	-	-	-	בניינים וציוד
14.1	-	1.1	1.3	9.9	1.8	נכסים בגין מכשירים נגזרים
57.6	7.6	-	-	1.3	48.7	נכסים אחרים
11,768.7	83.6	189.8	1,169.6	3,411.5	6,914.2	סך הכל נכסים
						התחייבויות
9,195.0	-	288.9	822.0	2,774.6	5,309.5	פיקדונות הציבור
82.4	-	-	18.6	63.8	-	פיקדונות מבנקים
31.0	-	-	-	0.4	30.6	פיקדונות הממשלה
1,752.8	-	-	5.2	770.5	977.1	תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
10.3	-	0.1	8.4	-	1.8	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
66.1	34.9	-	-	-	31.2	התחייבויות אחרות
11,137.6	34.9	289.0	854.2	3,609.3	6,350.2	סך הכל התחייבויות
631.1	48.7	(99.2)	315.4	(197.8)	564.0	הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
-	-	97.3	(270.9)	259.7	(86.1)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
631.1	48.7	(1.9)	44.5	61.9	477.9	סך הכל כללי

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

ביאור 5 - דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
						נכסים
792.3	-	50.2	179.9	-	562.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,490.7	1.9	-	41.8	449.9	997.1	ניירות ערך ⁽²⁾
9,057.8	-	162.2	1,104.3	3,086.3	4,705.0	אשראי לציבור, נטו
79.7	79.7	-	-	-	-	בניינים וציוד
7.2	-	0.5	2.0	0.4	4.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
54.9	4.9	-	-	1.3	48.7	נכסים אחרים
11,482.6	86.5	212.9	1,328.0	3,537.9	6,317.3	סך הכל נכסים
						התחייבויות
9,064.6	-	335.0	1,004.7	2,764.3	4,960.6	פיקדונות הציבור
76.2	-	-	17.6	58.6	-	פיקדונות מבנקים
0.8	-	-	-	0.4	0.4	פיקדונות הממשלה
1,611.9	-	-	4.9	669.7	937.3	תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
15.0	-	-	10.0	-	5.0	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
69.5	34.8	-	-	-	34.7	התחייבויות אחרות
10,838.0	34.8	335.0	1,037.2	3,493.0	5,938.0	סך הכל התחייבויות
644.6	51.7	(122.1)	290.8	44.9	379.3	הפרש
						מכשירים נגזרים שאינם מגדרים
-	-	126.5	(243.7)	105.1	12.1	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
644.6	51.7	4.4	47.1	150.0	391.4	סך הכל כללי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(2) סווג מחדש.

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א - מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר				
2011		2011		2012		
הפרשה (2)	יתרה (1)	הפרשה (2)	יתרה (1)	הפרשה (2)	יתרה (1)	
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:						
0.3	821.8	0.3	825.5	0.5	869.7	התחייבויות בלתי חוזרות שאושרו ועדיין לא ניתנו
0.8	178.4	0.7	179.6	0.2	34.1	ערבויות לרוכשי דירות
0.2	76.8	0.2	79.4	0.2	87.5	ערבויות להבטחת אשראי
0.2	84.1	0.2	90.8	0.2	83.1	ערבויות אחרות
0.2	133.7	0.2	138.0	0.2	128.2	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
-	76.7	-	71.0	-	65.6	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
1.7	1,371.5	1.6	1,384.3	1.3	1,268.2	סה"כ

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

ב - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2011		2011	2012
125.8	129.3	163.9	חוזי שכירות לזמן ארוך

ג - תביעות

1. כללי

במהלך העסקים השוטף הוגשו תביעות משפטיות שונות נגד הבנק. לדעת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים באשר לסיכויי התביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו הפרשות נאותות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, בגין הפסדים צפויים הנובעים מתביעות תלויות כנגד הבנק.

2. כנגד הבנק תלויות ועומדות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות כפי שמפורט כדלקמן.

א. בחודש יולי 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה נגד הבנק ונגד ארבעה בנקים למשכנתאות אחרים בסכום כולל של מעל מיליארד ש"ח, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית. בתביעה ובבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים הנ"ל גבו מהלווים עמלות ביטוח חיים וביטוח נכסים שלא כדין, וכי הלווים זכאים להשבת סכומי עמלות אלה. התביעה והבקשה לא כללו את אופן חישוב הסכום האמור, ולא פורט בהן איזה חלק ממנו מיוחס לבנק.

בחודש נובמבר 1997 החליט בית המשפט המחוזי, לדחות את התביעה במתכונת של תובענה ייצוגית על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 וחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988. עם זאת, פסק בית

ביאור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המשפט כי ניתן לדון בתובענה זו כעתירה לסעד הצהרתי בלבד ולא כספי במסגרת תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי. בחודש דצמבר 1997 הגיש הבנק לבית המשפט העליון בקשת רשות לערער על החלטה הנ"ל וכן בקשה לעיכוב ההליכים עד לקבלת פסיקתו בענין זה. בקשת עיכוב ביצוע ההליכים נענתה על ידי בית המשפט העליון, וזאת עד להחלטה בענין הבקשה לערעור. בפברואר 2008 הועברה תביעה זו לגישור בפני כבוד המשנה לנשיא (בדימוס) תיאודור אור. הצדדים חתמו על הסכם פשרה כולל לתשלום פיצוי לגופים ציבוריים נזקקים, אשר אושר על ידי מגשר ואושר ביום 5 בדצמבר 2011 על ידי בית המשפט (אשר הורה לפרסם את הסדר הפשרה). לפי הסכם זה, ישלם הבנק לגופים האמורים סך של 645 אלפי ש"ח (חלקו של הבנק - 3.185%, מתוך סכום הפשרה הכולל בסך של 20,237 אלפי ש"ח). ביום 25 במרץ 2012 שולם על ידי בנק ירושלים סך של 8 אלפי ש"ח מתוך הסך האמור, וביום 5 ביוני 2012 שולמה יתרת הסכום על ידי הבנק. בכך באה תביעה זו לסיומה.

ב. ביום 12 ביולי 2010 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בירושלים כנגד הבנק, וכן הוגשה בקשה להכיר בתביעה זו כתובענה ייצוגית בסך כולל של 10,692 אלפי ש"ח לכלל הקבוצה המיוצגת. בתביעה נטען כי הבנק לא הסיר את כל רישומי השעבודים הרשומים על שמו להבטחת הלוואות שכבר סולקו במלואן על ידי הלווים. לפיכך, נתבע כי הבנק יסיר רישומים אלו ויפצה לקוחות שהסירו רישומים אלו על חשבונם. בימים אלו מתקיימים הליכי גישור בתיק זה.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת יועציה המשפטיים, הסיכויים כי הבנק יידרש לשלם תשלומים במסגרת התובענה הינם קלושים.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכויי אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2012				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד
(בלתי מבוקר)				
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾				
19.6	-	-	19.6	-
19.6	-	-	19.6	-
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
19.6	-	-	19.6	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
חוזי Futures				
574.5	-	574.5	-	-
חוזי Forward				
281.5	-	-	111.5	170.0
Swaps				
856.0	-	574.5	111.5	170.0
סה"כ				
231.5	-	-	111.5	120.0
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע				
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
350.8	328.1	22.7	-	-
אופציות שונתבו				
350.8	328.1	22.7	-	-
אופציות שנקנו				
701.6	656.2	45.4	-	-
סה"כ				
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
81.7	-	81.7	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
1,659.0	656.2	701.7	131.1	170.0
סך כל הסכום הנקוב				

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾				
-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
1.2	-	-	1.2	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾				
10.0	-	9.6	-	0.4
שווי הוגן ברוטו חיובי				
9.6	-	5.3	3.2	1.1
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾				
2.3	1.8	0.5	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
2.3	1.8	0.5	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
12.3	1.8	10.1	-	0.4
סך הכל ברוטו חיובי				
13.1	1.8	5.8	4.4	1.1
סך הכל ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2011				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
(בלתי מבוקר)				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
499.7	-	499.7	-	-
				חוזי Forward
320.0	-	-	70.0	250.0
				Swaps
819.7	-	499.7	70.0	250.0
				סה"כ
ב. נגזרים אחרים (1)				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
165.8	133.3	32.5	-	-
				אופציות שנכתבו
165.8	133.3	32.5	-	-
				אופציות שנקנו
331.6	266.6	65.0	-	-
				סה"כ
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
89.7	-	89.7	-	-
				חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
1,241.0	266.6	654.4	70.0	250.0
				סך כל הסכום הנקוב
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
12.4	-	2.0	0.5	9.9
				שווי הוגן ברוטו חיובי
8.6	-	8.0	0.6	-
				שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים אחרים (1)				
1.7	1.0	0.7	-	-
				שווי הוגן ברוטו חיובי
1.7	1.0	0.7	-	-
				שווי הוגן ברוטו שלילי
14.1	1.0	2.7	0.5	9.9
				סך הכל ברוטו חיובי
10.3	1.0	8.7	0.6	-
				סך הכל ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2011				
סך הכל	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			שקל - מדד	אחר
(מבוקר)				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
624.1	-	624.1	-	-
חוזי Forward				
170.0	-	-	70.0	100.0
Swaps				
794.1	-	624.1	70.0	100.0
סה"כ				
ב. נגזרים אחרים (1)				
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה				
237.4	224.7	12.7	-	-
אופציות שנכתבו				
237.4	224.7	12.7	-	-
אופציות שנקנו				
474.8	449.4	25.4	-	-
סה"כ				
ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
15.5	-	15.5	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט				
1,284.4	449.4	665.0	70.0	100.0
סך כל הסכום הנקוב				
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים				
א. נגזרים ALM (1)(2)				
3.6	-	2.4	0.8	0.4
שווי הוגן ברוטו חיובי				
11.4	-	9.9	1.5	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
ב. נגזרים אחרים (1)				
3.6	3.5	0.1	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי				
3.6	3.5	0.1	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי				
7.2	3.5	2.5	0.8	0.4
סך הכל ברוטו חיובי				
15.0	3.5	10.0	1.5	-
סך הכל ברוטו שלילי				

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ SPOT.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2012			
סך הכל	בנקים	בורסות	
(בלתי מבוקר)			
12.3	10.0	2.3	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
12.3	10.0	2.3	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
96.9	95.7	1.2	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
109.2	105.8	3.4	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2011			
(בלתי מבוקר)			
14.1	12.5	1.6	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים ⁽¹⁾
14.1	12.5	1.6	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
93.7	90.9	2.8	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
107.8	103.4	4.4	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2011			
(מבוקר)			
7.2	3.6	3.6	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים ⁽¹⁾
7.2	3.6	3.6	יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים
84.3	80.9	3.4	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים
91.5	84.5	7.0	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 12.3 מיליוני ש"ח (14.1 30.9.11 מיליוני ש"ח, 7.2 מיליוני ש"ח - 31.12.11) הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 7 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2012					
סך הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים	
(בלתי מבוקר)					
170.0	-	100.0	70.0	-	חוזי ריבית (שקל- מדד)
131.1	19.6	111.5	-	-	חוזי ריבית - אחר
701.6	-	-	215.9	485.7	חוזי מטבע חוץ
656.2	-	-	-	656.2	חוזים בגין מניות
1,658.9	19.6	211.5	285.9	1,141.9	סך הכל
30 בספטמבר 2011					
(בלתי מבוקר)					
250.0	-	-	100.0	150.0	חוזי ריבית (שקל- מדד)
70.0	-	45.0	25.0	-	חוזי ריבית - אחר
654.4	-	-	90.3	564.1	חוזי מטבע חוץ
266.6	-	-	-	266.6	חוזים בגין מניות
1,241.0	-	45.0	215.3	980.7	סך הכל
31 בדצמבר 2011					
(מבוקר)					
100.0	-	-	-	100.0	חוזי ריבית (שקל- מדד)
70.0	-	45.0	-	25.0	חוזי ריבית (אחר)
665.0	-	-	128.1	536.9	חוזי מטבע חוץ
449.4	-	-	-	449.4	חוזים בגין מניות
1,284.4	-	45.0	128.1	1,111.3	סך הכל

ביאור 8 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2011				30 בספטמבר 2012					
בלתי מבוקר									
שווי הוגן	יתרה במאזן			שווי הוגן	יתרה במאזן				
	סך הכל	(2)	(1)		סך הכל	(2)	(1)		
נכסים פיננסיים									
1,272.9	1,272.9	-	1,272.9	1,054.4	1,054.4	-	1,054.4	(3)	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,549.3	1,549.3	-	1,549.3	1,149.0	1,149.0	-	1,149.0	(6)	ניירות ערך
9,005.0	8,798.8	8,798.8	-	9,619.2	9,487.9	9,487.9	-	(5)	אשראי לציבור, נטו
14.1	14.1	-	14.1	12.3	12.3	-	12.3	(6)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
50.0	50.0	50.0	-	32.0	32.0	-	32.0	(4)	נכסים פיננסיים אחרים
11,891.3	11,685.1	8,848.8	2,836.3	11,866.9	11,735.6	9,487.9	2,247.7		סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות									
9,327.3	9,195.0	9,194.3	0.7	9,680.4	9,605.2	8,879.5	725.7	(5)	פיקדונות הציבור
89.4	82.4	82.4	-	78.8	71.1	71.1	-	(5)	פיקדונות מבנקים
30.9	31.0	31.0	-	-	-	-	-	(5)	פיקדונות הממשלה
1,798.6	1,752.8	1,752.8	-	1,416.1	1,400.8	1,400.8	-	(5)	תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
10.3	10.3	-	10.3	13.1	13.1	-	13.1	(6)	נכסים בגין מכשירים נגזרים
31.2	31.2	31.2	-	37.7	37.7	-	37.7	(4)	התחייבויות פיננסיות אחרות
11,287.7	11,102.7	11,091.7	11.0	11,226.1	11,127.9	10,351.4	776.5		סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) מכשירים פיננסיים שבהם היתרה במאזן משקפת את האומדן לשווי הוגן - מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי שוק.
 (2) מכשירים פיננסיים אחרים.
 (3) מכשיר שהיה מסווג תחת רמה 1 במדרוג השווי הוגן.
 (4) מכשיר שהיה מסווג תחת רמה 2 במדרוג השווי הוגן.
 (5) אשראי/ פיקדונות שהיו מסווגים תחת רמה 3 במדרוג השווי הוגן. מבוסס על חישוב לפי מודל תזרים מזומנים.
 (6) ראו פירוט מדרוג השווי הוגן בביאור 8.

ביאור 8 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2011				
מבוקר				
שווי הוגן	יתרה במאזן			
	סך הכל	(2)	(1)	
נכסים פיננסיים				
792.3	792.3	-	792.3	(3) מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,490.7	1,490.7	-	1,490.7	(6) ניירות ערך
9,263.4	9,057.8	9,057.8	-	(5) אשראי לציבור, נטו
7.2	7.2	-	7.2	(6) נכסים בגין מכשירים נגזרים
50.0	50.0	50.0	-	(4) נכסים פיננסיים אחרים
11,603.6	11,398.0	9,107.8	2,290.2	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות				
9,159.6	9,064.6	9,064.6	-	(5) פיקדונות הציבור
80.2	76.2	76.2	-	(5) פיקדונות מבנקים
0.9	0.8	0.8	-	(5) פיקדונות הממשלה
1,633.2	1,611.9	1,611.9	-	(5) תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
15.0	15.0	-	15.0	(6) נכסים בגין מכשירים נגזרים
34.7	34.7	34.7	-	(4) התחייבויות פיננסיות אחרות
10,923.6	10,803.2	10,788.2	15.0	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

ביאור א8 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במאחד)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

30 בספטמבר 2012				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
944.2	1.1	25.1 ⁽³⁾	918.0 ⁽¹⁾	ניירות ערך זמינים למכירה
205.9	-	-	205.9	ניירות ערך למסחר
12.3	-	10.0	2.3 ⁽²⁾	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,162.4	1.1	35.1	1,126.2	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
13.1	-	10.8	2.3	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
30 בספטמבר 2011				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
1,308.0	1.1	2.2	1,304.7	ניירות ערך זמינים למכירה
249.3	-	-	249.3	ניירות ערך למסחר
14.1	-	12.4	1.7	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,571.4	1.1	14.6	1,555.7	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
10.3	-	8.6	1.7	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2011				
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
יתרה מאזנית	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
1,220.3	1.1	4.6	1,214.6	ניירות ערך זמינים למכירה
270.4	-	-	270.4	ניירות ערך למסחר
7.2	-	3.6	3.6	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,497.9	1.1	8.2	1,488.6	סך הכל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות				
15.0	-	11.4	3.6	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) אג"ח לא סחירות אשר מוצגים לפי שווי הוגן בהתאם לחישוב פרטני של גוף שמתמחה בחישוב שווי הוגן של ני"ע לא סחירים עבור גופים מוסדיים.
 (2) השווי הוגן של הנגזרים נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים או על אומדן השווי הוגן שנקבע על פי מחירים של נכסים דומים, או התחייבויות דומות (Mark to model). שיטות הערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים כגון: עקומי ריבית, שיעורי מטבעות וסטיות תקן.
 (3) השווי הוגן של ניירות הערך נקבע על פי מודל פנימי המתבסס על הערכת יכולת החזר החוב של הלקוח, תוך שימוש באומדנים שמרניים.

ביאור 9 - הכנסות והוצאות ריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים		לשלושת החודשים		
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2011	2012	2011	2012	
				הכנסות ריבית
385.0	416.5	123.4	145.5	מאשראי לציבור
7.1	5.2	5.2	2.3	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
4.0	0.5	1.6	0.2	מפיקדונות בבנקים
37.0	30.2	13.6	6.0	מאגרות חוב
0.9	0.7	-	0.7	מנכסים אחרים
434.0	453.1	143.8	154.7	סך הכל הכנסות הריבית
				הוצאות ריבית
(210.2)	(208.0)	(67.9)	(70.4)	על פיקדונות הציבור
(4.1)	(3.5)	(1.1)	(1.2)	על פיקדונות מבנקים
(96.9)	(70.1)	(30.4)	(23.6)	על תעודות התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(311.2)	(281.6)	(99.4)	(95.2)	סך הכל הוצאות הריבית
122.8	171.5	44.4	59.5	סך הכנסות ריבית, נטו
				פירוט השפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית
-	(1.3)	-	(0.2)	הוצאות ריבית
				פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
33.9	25.8	12.1	4.6	זמינות למכירה
3.1	4.4	1.5	1.4	למסחר
37.0	30.2	13.6	6.0	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

ביאור 10 - הכנסות מימון שאינן מריבית

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים		לשלושת החודשים		
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2011	2012	2011	2012	
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר				
1. מפעילות במכשירים נגזרים				
(9.5)	1.5	(21.6)	4.1	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽¹⁾
8.4	(3.8)	20.5	(6.8)	2. הפרשי שער, נטו (ללא השפעת נגזרים)
3. מהשקעה באגרות חוב				
1.2	17.4	(0.4)	5.4	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
(3.8)	(5.8)	0.9	(3.0)	הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
(2.6)	11.6	0.5	2.4	סך הכל מהשקעה באג"ח
5.9	0.3	4.4	(0.1)	4. הכנסות מימון אחרות
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר				
(1.0)	0.6	(0.7)	-	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
1.6	6.6	2.7	3.2	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו ⁽²⁾
0.6	7.2	2.0	3.2	סך הכל מפעילויות מסחר
2.8	16.8	5.8	2.8	סך הכנסות מימון שאינן מריבית

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור. מזה בגין הפרשי שער נגזרים ALM לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30.9.2012 בסך 4.5 מיליוני ש"ח, 7.3 מיליוני ש"ח, בהתאמה. ולתקופות של תשעה ושלושה חודשיים שהסתיימו ביום 30.9.2011 בסך - 9.7 מיליוני ש"ח, 21.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

(2) מזה חלק הרווחים וההפסדים הקשורים לאג"ח למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך 1.8 מיליוני ש"ח (30.9.11 - 0.5 מיליוני ש"ח).

ביאור 11 - מגזרי פעילות

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012						
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)						
59.5	-	(5.0)	10.0	5.8	48.7	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
25.1	-	2.8	5.3	2.9	14.1	הכנסות שאינן מריבית - מחיצוניים
0.2	-	-	0.2	-	-	הכנסות אחרות - מחיצוניים
-	-	5.8	(1.3)	(0.6)	(3.9)	הכנסות בינמגזריות
84.8	-	3.6	14.2	8.1	58.9	סך הכנסות
8.2	-	1.4	4.6	0.6	1.6	רווח נקי

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 *						
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)						
44.4	-	(16.2)	11.3	5.3	44.0	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
28.1	-	5.8	4.9	2.5	14.9	הכנסות שאינן מריבית - מחיצוניים
-	-	-	-	-	-	הכנסות אחרות - מחיצוניים
-	-	10.7	(2.9)	(1.0)	(6.8)	הכנסות בינמגזריות
72.5	-	0.3	13.3	6.8	52.1	סך הכנסות
9.4	1.2	(0.7)	3.9	0.5	4.5	רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

ביאור 11 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2012						
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)						
171.5	-	(13.6)	29.3	16.4	139.4	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
85.2	-	16.8	16.6	8.8	43.0	הכנסות שאינן מריבית - מחיצוניים
0.4	-	-	0.4	-	-	הכנסות אחרות - מחיצוניים
-	-	17.5	(4.1)	(2.0)	(11.4)	הכנסות בינמגזריות
257.1	-	20.7	42.2	23.2	171.0	סך הכנסות
33.5	-	10.6	12.0	1.9	9.0	רווח נקי

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 *						
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(בלתי מבוקר)						
122.8	-	(39.8)	31.3	13.1	118.2	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
71.5	-	2.8	14.6	7.3	46.8	הכנסות שאינן מריבית - מחיצוניים
25.5	25.5	-	-	-	-	הכנסות אחרות - מחיצוניים
-	-	26.7	(7.0)	(2.5)	(17.2)	הכנסות בינמגזריות
219.8	25.5	(10.3)	38.9	17.9	147.8	סך הכנסות
37.1	20.9	(9.1)	12.7	0.9	11.7	רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

ביאור 11 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 *						
סה"כ	סכומים שלא הוקצו והתאמות	ניהול פיננסי	עסקי	בנקאות פרטית	משקי בית	
(מבוקר)						
174.6	-	(44.1)	39.6	17.7	161.4	הכנסות ריבית, נטו - מחיצוניים
98.2	-	6.2	20.1	10.0	61.9	הכנסות שאינן מריבית - מחיצוניים
25.5	25.5	-	-	-	-	הכנסות אחרות - מחיצוניים
-	-	32.0	(8.3)	(3.0)	(20.7)	הכנסות בינמגזריות
298.3	25.5	(5.9)	51.4	24.7	202.6	סך הכנסות
45.5	20.9	(7.5)	13.9	3.8	14.4	רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

ביאור 12 - אירועים בתקופה הנסקרת

1. ביום 22 באפריל 2012 הודיעה Standard & Poor's Maalot (להלן - מעלות) כי בהמשך למעקב אחר דירוג הבנק תחת המתודולוגיה המעודכנת לדירוג בנקים של מעלות (כפי שפורסמה ב-9 לנובמבר, 2011), היא מוציאה את דירוג הבנק מ-CreditWatch (עם השלכות שליליות) אליו הוכנס ב-2 ביוני, 2011, והיא משאירה את הדירוג +iilA של הבנק (תחזית הדירוג שלילית).
לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 22 באפריל, 2012 (אסמכתא 106239-01-2012).
2. ביום 15 במאי, 2012, נחתם עם מנכ"ל הבנק לשעבר, מר אבי בזורה, הסדר בקשר עם סיום העסקתו. לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 16 במאי, 2012 (אסמכתא: 126258-01-2012).
3. בחודש יולי 2012, מכר הבנק לציבור את כל אחזקותיו באג"ח סדרה ב' של חברת "ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ" (חברה בת של הבנק) בע.ג. כולל של 79,545 אלפי ש"ח.
4. ביום 30 ביולי 2012 אישרה ממשלת ישראל צעדים כלכליים לצמצום הגרעון ובהם הגדלת שיעור מס ערך מוסף ל-17% (במקום 16%). תחולת התיקון מיום 1 בספטמבר, 2012. בהתאם לכך, שיעור המס הסטטוטורי (מס חברות ומס רווח) אשר חל על מוסדות כספיים בשנת 2012 יהיה 35.53% והחל מ-2013 ואילך 35.90% (במקום שיעורי המס שלפני העלאה זו - 35.34% - בשנת 2012 ו- 35.06% החל משנת 2013).

ביאור 13 - אירועים לאחר תאריך המאזן

- ביום 1 בנובמבר 2012 הוציא המפקח על הבנקים מכתב לבנקים, ובו נאמר כי לנוכח העליה המשמעותית במחירי הדירות בשנים האחרונות, אשר בחלקה נובעת מפעילות משקיעים אשר הועצמה על ידי הלוואות לדירור בשיעורי מימון גבוהים נקבעו מגבלות שיעור המימון אותו מוסמך תאגיד בנקאי לאשר. ההנחיה קובעת כי תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואה לדירור בשיעור מימון (LTV) העולה על השיעורים המפורטים להלן:
- הלוואה לדירור לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה יחידה - 75%.
  - הלוואה לדירור לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה להשקעה - 50%.
  - הלוואה לדירור שאינה נכללת בסעיפים הנ"ל - 70%.
- האמור בהנחיה חל על הלוואות לדירור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בנובמבר 2012.
- הבנק בוחן את השפעות ההנחיה על ביצועי הבנק.

סניפי הבנק וחברות בנות

ההנהלה המרכזית

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

מען לדיוור: רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

האגף העסקי

רח' הנגב 2, קרית שדה התעופה

סניף בנקאות פרטית

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 92149

סניף ירושלים

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

סניף גאולה

רח' יעקב מאיר 10, ירושלים 95513

סניף תל אביב

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

סניף באר שבע

רח' הדסה 90, באר שבע 84221

סניף חיפה

רח' פל-ים 9 (בית צים), חיפה 33095

סניף בני ברק

רח' חזון איש 2, בני ברק 51512

סניף אשקלון

רח' הרצל 5, אשקלון 78601

סניף אשדוד

רח' שבי ציון 118, אשדוד 77273

סניף ראשון לציון

רח' הרצל 63, ראש"צ 75267

סניף חולון

רח' סוקולוב 28, חולון 58256

סניף פתח תקוה

רח' ההגנה 10, פ"ת 49591

סניף נתניה

רח' הרצל 45, נתניה 42401

סניף מודיעין עילית

אבני נזר 18, מודיעין עילית

סניף קרית

דרך עכו 192, קרית ביאליק 27000

סניף נצרת

מרכז אל ריאד 6092/50, נצרת 16000

סניף סחנין

קניון סחנין מול, כביש ראשי סחנין

החברה לנאמנות של בנק ירושלים בע"מ

רח' קרן היסוד 18, ירושלים 91079

ירושלים ניהול תיקי השקעות בע"מ

רח' אחד העם 21, ת"א 65251

ירושלים חיתום והנפקות בע"מ

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ

רח' הרברט סמואל 2, ירושלים 91022

בנק ירושלים

כתובתנו באינטרנט:

www.bankjerusalem.co.il